



Euroopa Ülemkogu 2014. aastal

Euroopa Ülemkogu 2014. aastal

VEEBRUAR 2015

Selle brošüüri on koostanud nõukogu peasekretariaat.

www.consilium.europa.eu

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2015

ISBN 978-92-824-4832-8

ISSN 2363-2879

doi:10.2860/624936

© Euroopa Liit, 2015

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Belgium

TRÜKITUD ÖKOPABERILE

Sisukord

Euroopa Ülemkogu 2014. aastal Euroopa Ülemkogu eesistujate pilgu läbi

Väljakutsetele vastu

Donald Tusk, ametis alates 1. detsembrist 2014

Selge siht 5

Vaadates tulevikku 7

Tulemustele keskendumine

Herman Van Rompuy, ametis kuni 30. novembrini 2014

Ühine kurss 9

Meie majanduste tugevdamine 10

Euroopa Liit maailmas 13

Töö kliima ja energia valdkonnas 17

Uued juhid ja strateegiline tegevuskava muutuste aegadel 20

Euroopa Ülemkogu järelused

ning riigipeade ja valitsusjuhtide avaldusedt

27



Europa Ülemkogu, detsember 2014

Väljakutsetele vastu

Donald Tusk

Selge siht

Saabusin 1. detsembril 2014 Varssavist Brüsselisse, et asuda Euroopa Ülemkogu eesistuja ametisse. Liidu institutsioonide jaoks oli see Euroopa Parlamendi valimistega alanud poliitiliste uuenduste viimane vaatus. Minu jaoks isiklikult oli see uue eluetapi algus, suur au ja suur väljakutse.

Ma olin siis ja olen endiselt veendunud, et neil rasketel aegadel peab Euroopa Liitu saatma edu, nüüd rohkem kui kunagi varem. Euroopa Ülemkogu raames kokku tulevad presidendid ja peaministrid peavad sellele otsustavalt kaasa aitama. Minu jaoks tähendab liidu edu praegu nelja asja. Esiteks peame olema kindlad oma põhiväärtustes: solidaarsus, vabadus ja inimväärikus, sealhulgas õigus elada hirmu tundmata. See tähendab ühtlasi võitlemist nende väärtuste vaenlastega, kes iganes ja kus iganes nad ka ei oleks.

Teiseks on meil vaja otsusekindlust lõpetada majanduskriis ja eelkõige vähendada tööpuudust. Meie vastutame samuti tõelise majandus- ja rahaliidu loomise eest. See on ülesanne, mida ma võtan väga tõsiselt. Peame jätkama tööd selle nimel, et muuta meie ühisraha euro tugevaks.

Kolmandaks peab Euroopa Liit olema rahvusvaheliselt tugev. Me toetame neid naabruskonna riike, kes jagavad meie väärtusi. Liit ei vaata tegutsemata pealt, kui meie maailmajao piire jõudu kasutades muudetakse. Oleme olnud selles küsimuses üksmeelel ja oleme seda ka edaspidi. Ainult üksmeel viib meid siin sihile.

Lisaks väärivad märkimist Euroopa ja Ameerika Ühendriikide vahelised suhted, mis on meie jõukuse ja vabaduse nurgakiviks. Ma usun, et üks olulisemaid väljakutseid on teha edusamme Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse üle peetavates läbirääkimistes. Euroopa ja Ameerika peaksid tegema

kõik endast sõltuva, et viia kõnealusel läbirääkimised lõpule 2015. aasta lõpuks.

Kõigis neis püüdlustes peavad Euroopa institutsioonid tegema koostööd ühise heaolu nimel, austades iga institutsiooni rolli. Me saame enda ees seisvatest raskustest üle kas energia ja optimismiga või siis üldse mitte. On selge, et ükski Euroopa rahvas ega ükski riik suuda neid raskusi ületada üksi. Omalt poolt töötasin kolleegidele kasutada kõiki oma oskusi selleks, et Euroopa Ülemkogu töö oleks jätkuvalt tulemustele suunatud ning keskenduks sellele, mis on tõesti tähtis. Me kõik peame selle eesmärgi selgelt silme ees hoidma.

Detsembrikuu ülemkogu

On üldtuntud tõde, et kaitsta kõike tähendab kaitsta mitte midagi. Kui kellelgi on kümme prioriteeti, ei ole tal tegelikult mitte ühtegi. Sellepärast kutsusin oma ametiaja esimesel Euroopa Ülemkogu kohtumisel 18. detsembril valitsusjuhte üles keskendumisele vaid kahele kesksele tähtsusega küsimusele, mis vajaksid meie kohest tähelepanu. Need olid investeringud Euroopa majandusse ning olukord meie idapiiril seoses Ukraina ja Venemaaga. Erinevalt pikaajalisest tavast muutsin tippkohtumise vaid ühe päeva pikkuseks ürituseks. Ka Euroopa Ülemkogu järeldused suutsime hoida ebatavaliselt lühikesed ja kontsentreeritud. Minu jaoks suurendab lühidus vastutust.

Arutasime ja kinnitasime plaani luua Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond, mida komisjoni president Jean-Claude Juncker tutvustas peatselt pärast ametisse asumist. Juhid avaldasid kohtumisel plaanile toetust ja panid paika kindla ajakava. Vahepeal esitas komisjon oma ettepaneku koos kõigi seadusandlike peensustega ning nüüd on nõukogu ja Euroopa

Parlamendi ülesanne tagada, et fond oleks juunikuuks valmis. Eesmärk on tekitada Euroopa majanduses uus investeringute laine. Euroopa Investeerimispank saab hakata kinnitama esimesi projekte juba 2015. aasta jaanuaris. Juhid on mõistagi teadlikud, et ei ole olemas majanduse valdkonna tarkade kivi, milles peituks meie praeguse olukorra lahendus. Majanduse tõeline elavnemine nõuab pidevat tööd, uusi ideid ja impulsse kõigis valdkondades. Selles osas täiendab investeerimiskava Euroopa Liidu majandusstrateegiat, mis põhineb riikide rahanduse usaldusväärsusel ja struktuurireformidel.

Mis puudutab olukorda Ukrainas ja Venemaal, siis toimus juhtide vahel otsekohene strateegiline arvamuste vahetus. Sanktsioonide osas leppisime kokku, et praegu on kõige parem jätkata samal kursil. Järgmistes sammudes lepime kokku märtsis. Vahepeelsel ajal toetame Ukrainat ja tema valitsust, muu hulgas rahaliselt. Euroopa Ülemkogu liikmed on üksmeelel selles, et nn uue Ukraina abistamine on ka meie endi tuleviku huvides. Seetõttu arutlesime veel Ukrainale antava finantsabi üle. Varsti pärast tippkohtumist esitas komisjon ettepaneku laenata Ukrainale veel 1,8 miljardit eurot. Juhid tervitasid ka kavatsust suurendada humanitaarabi. Ukrainlased peavad teadma ja nägema, et Euroopa on nendega.



Donald Tusk avakõne Euroopa Ülemkogu kohtumisel, detsember 2014

Vaadates tulevikku

Ka eelseisval aastal jääb majandus meie peamiseks murelapseks. Kõik ELi riigid ja liidu institutsioonid peavad tegema kõik endast oleneva, et kiirendada majanduse elavnemist. Kriis Ukrainas ja selle ümber nõuab ka edaspidi meie äärmist tähelepanu, nagu ka sündmused meid ümbritsevas laiemas piirkonnas, eelkõige lõunanaabruses.

Detsembris toimunud kohtumisel kasutasin võimalust esitada selge kava 2015. aastaks. Veebruaris arutavad juhid seda, kuidas parandada meie majandus- ja rahaliidu juhtimist. Märtsis arutame energialiidu teemat ja samuti meie lähenemisviisi Venemaale ja Ukrainale ning valmistume maikuus Riias toimuvaks idapartnerluse tippkohtumiseks. Juunis teeme otsused digitaalse ühtse turu kohta, vaatame üle investeerimisfondi ja võtame taas luubi alla maksustamise vältimise küsimuse. Ühtlasi valmistame ette hulga rahvusvahelisi kohtumisi ja tippkohtumisi.

Samuti tuleb poliitilisel tasandil käsitleda vahepeal aset leidnud dramaatilisi sündmusi. 2015. aasta alguses Pariisis toimunud kohutavad rünnakud šokeerisid Prantsusmaad ja tervet liitu. Pärast Prantsusmaa presidendiga nõupidamist otsustasin, et veebruarikuisel kohtumisel arutavad juhid nendest rünnakutest tingitud väljakutset. Samuti arutame uuesti Ukraina olukorda. Sündmused kujundavad poliitikat samamoodi nagu eelnevalt koostatud plaanid, seega on täiesti selge, et meie tegevuskava muutub 2015. aasta jooksul veelgi.

Käesolev väljaanne on suures osas tagasivaade möödunud aastale. Poliitikutena ei saa me kujundada tulevikku, teadmata midagi meie minevikust. Kui poliitilised sündmused järgnevad üksteisele peadpööritava hooga, nagu praegu Ukraina või varem euro puhul, on kahtlemata tähtis tuletada meelde möödunut ja säilitada proportsioonitunne.

Avaldan tunnustust oma eelkäijale Herman Van Rompuy'le selle eest, et ta juhtis Euroopa Liidu edukalt läbi seninägematu tormi, ning samuti kõige eest, mida ma olen õppinud, jälgides teda meie koosolekutel teiselt poolt lauda Euroopa Ülemkogu ühe liikmena. Siinkohal annan tänades kõnejärje üle talle, 30. novembrini ametis olnud eesistujale, et ta saaks jagada oma arvamust institutsioonide töö kohta 2014. aastal ja selle kohta, kuidas see mõjutas meie praegusi väljakutseid.



DONALD TUSK



Ametist lahkuva eesistuja Herman Van Rompuy ja ametisse astuva eesistuja Donald Tuski vaheline ameti üleandmise tseremoonia

Tulemustele keskendumine

Herman Van Rompuy

Ühine kurss

Euroopa jaoks oli 2014 mitte ainult poliitiliste uuenduste aasta, vaid ka aasta, mil pandi proovile meie vastupidavus ja pühendumus. Pärast finantsstabiilsuse taastumist 2012. aasta lõpus ilmnes, et majanduse elavnemine ja töökohtade loomine on kaugemal, kui paljud olid lootnud või prognoosinud. Vägivaldsed rahutused meie vahetus naabruses ja laiemas Lähis-Ida piirkonnas sundisid meid oma julgeoleku üle uuesti järele mõtlema. Sellistes oludes ootavad kodanikud selgeid orientiire. Nagu teisedki ELi institutsioonid, on Euroopa Ülemkogu täielikult täitnud oma ülesannet võtta uus ühine kurss.

Väljaandes „Euroopa Ülemkogu 2014. aastal” käsitletakse ülemkogu tegevust möödunud aastal. Kogu aasta vältel jätkasime tööd oma majanduste tugevdamiseks, keskendudes majandusreformidele, eelarvete usaldusvärsusele ja tulevikku suunatud investeeringutele. Juhtide päevakorras olid koos muude rahvusvaheliste arengutega esikohal dramaatilised sündmused Ukrainas. Samuti jõudsime kokkuleppele kliima- ja energijaraamistikus, määrasime kindlaks Euroopa Liidu strateegilised prioriteedid järgmiseks viieks aastaks ja valisime pärast 2014. aasta mais toimunud Euroopa Parlamendi valimisi liidule uue juhtkonna.

Euroopa Ülemkogu toob ühe laua äärde kokku Euroopa Liidu tippjuhid: 28 riigipead ja valitsusjuhti, komisjoni presidendi ja Euroopa Ülemkogu eesistuja. Me määrame kindlaks poliitilised prioriteedid ja võtame vastutuse kriisiolukordades. ELi kõrge esindaja osaleb kõigis välisasju käsitlevates aruteludes, Euroopa Keskpanga president arutab koos meiega korrapäraselt majandusküsimusi ning erandkorras on meil ka muid külalisi.

2014. aastal pidas Euroopa Ülemkogu neli ametlikku kohtumist (sealhulgas kohtumine, mis toimus

detsembris minu mantlipärija Donald Tuski juhtimisel), kaks mitteametlikku ja kaks erakorralist kohtumist ning oktoobrikuissele ülemkogu kohtumisele järgnenud euroala tippkohtumise. Aasta jooksul tervitasime uusi (või tagasi pöörduvaid) kolleege ja jätsime hüvasti endistega, tulenevalt valitsuse vahetusest Belgias, Bulgaarias, Eestis, Poolas, Rootsis, Sloveenias, Soomes ja Tšehhi Vabariigis, ning i-le pani täpi Euroopa Komisjoni presidendi ja meie oma institutsiooni eesistuja vahetumine.

Euroopa Ülemkogu on sageli vahetuv seltskond. Valitsusjuhid tulevad ja lähevad. Selle klubi muutlik koosseis muudab ta üsna erinevaks riigi valitsusest, kus samad inimesed on üksteisele teekaaslaseks nelja või viie aasta vältel. Oma viiel eesistuja-aastal olen laua ääres näinud 69 presidenti ja peaministrit. Seetõttu on usalduse loomine pidev protsess, mida ma olen algusest peale pidanud oma põhiülesandeks. Usaldus on otsuste tegemise eeltingimus.

Nagu ma ütlesin juhtidele oma lahkumiskõnes oktoobri tippkohtumisel, olen ma alati püüdnud tegutseda Euroopa huvides. Euroopa huvid on midagi enam kui 28 riigi huvide summa, ehkki ka seda. Pidime iga kord kahekümne kaheksakesi kokkuleppele jõudma. Mitte alati ei sünni see esimesel katsel ja mõnikord on tarvis natuke tagant lükata. Üheskoos oleme aga nende möödunud viie aasta jooksul tõendanud seda, mis võib tunduda uskumatu: 28-liikmeline liit on suuteline toimima ja toimibki.

2014. aasta esimesed 11 kuud töid palju näiteid sellisest tugevast otsustavusest, Euroopa varjatud jõust, ning Donald Tuskiga meie institutsiooni eesotsas jagub neid näiteid kahtlemata ka järgnevatessse aastatesse.

Meie majanduste tugevdamine

2014. aasta alguses, pärast varasemate aastate rahutuid aegu, näitas majandus elavnemise märke, kuid see elavnemine oli nõrk, habras ja ebahütlane, nagu me üldsusele iga kord hoolikalt rõhutasime. Kõik Euroopa Ülemkogu liikmed näitasid üles elavat huvi selle vastu, et arutada meie kohtumistel võimalusi majanduse elavdamise kiirendamiseks ja majanduste tugevdamiseks. Seda me tegimegi, ühendades kõigi riikide jõupingutused ja liidu vahendid kohtumiste seerias, mis algas juba 2013. aastal ja oli pühendatud meie konkurentsivõime parandamisele ja töökohtade loomise ergutamisele.

Märtsikuu Euroopa Ülemkogu päevakorda lisasin tööstuse teema. Rõhutasime, et tööstus pole kaugeltki välja suremas, vaid tegemist on valdkonnaga, mis leiab endale uusi suundi ja millesse peame hakkama uuesti investeerima. Tööstuses on 25% erasektori töökohtadest ja veel enam töökohti loob see teenustesektoris ning, nagu kolleegid rõhutasid, saaks ja tuleks rohkem tööstussektori töökohti tuua tagasi Euroopasse. Oma järeldustes rõhutasime eelkõige vajadust teha Euroopa tasandil intensiivsemalt koostööd peamiste progressi võimaldavate tehnoloogiate vallas, nagu elektriautode akud või arukad biomaterjalid, pidades samuti tähtsaks tööstussektori suuremat kaasamist haridusse ja koolitusse, et vähendada selgeid puudujääke põhioskustes, nagu loodusteadused, matemaatika ja inseneriteadused.

Märtsis saavutasime ka läbimurde võitluses maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidumisega. Täpsemalt leppis Euroopa Ülemkogu kokku hoiuste intresside maksustamise muudetud direktiivi vastuvõtmises ja seda pärast ELi valitsuste vahel tervelt kuus aastat kestnud läbirääkimisi. Poliitilises plaanis pidasime me seega kinni 2013. aasta mais antud lubadusest ning oleme näidanud

üles tugevat ja üksmeelset pühendumust ülemaailmsele võitlusele maksudest kõrvalehoidumisega. Võitlus maksudest kõrvalehoidumisega on oluline mitte ainult riigi rahanduse, vaid ka võrdsuse ja sotsiaalse õigluse seisukohast.

Juunis leppisime kokku strateegilises tegevuskavas eelseisvaks viieks aastaks (allpool räägin sellest pikemalt), milles pannakse majanduse valdkonnas suurt rõhku töökohtade loomisele, majanduskasvu ja konkurentsivõimele. Samal kohtumisel vahetasime osana iga-aastasest majanduspoliitika tsüklist arvamusi teada-tuntud dilemma üle: kuidas tasakaalustada eelarvedistsipliini vajadusega toetada majanduskasvu. Laialdane üksmeel valitses selles, et riigid peavad samaaegselt jätkama reforme ja eelarve konsolideerimist (majanduskasvu soodustaval ja diferentseeritud viisil) ning tegema tuleviku jaoks vajalikke investeeringuid. Mõlemad on väga olulised elujõulise majanduse jaoks. Euroopa Ülemkogu märkis kokkuvõtvalt, et oleme kõik pühendunud stabiilsuse ja kasvu pakti elluviimisele ja on oluline kasutada parimal viisil kehtivate eelarve-eeskirjadega ette nähtud paindlikkust.

Suvelõpubluus

Suvel kinnitasid laekuvad majandusandmed, et majanduse elavnemine on jätkuvalt aeglane, inflatsioon erakordselt madal ja tööpuudus lubamatult suur. See kehtis ja kehtib ka nüüd eelkõige euroala suhtes. 30. augustil toimunud erakorralisel kohtumisel, mille raames käsitleti muid kiireloomulisi küsimusi, kasutas Euroopa Ülemkogu võimalust avaldada rohkem survet seoses ministrite tasandil toimuva majandusalase tööga. Ühtlasi otsustasime korraldada oktoobris euroala tippkohtumise ja Itaalia valitsuse ettepanekul



Arutelud Euroopa Ülemkogul

noorte töötuse teemalise konverentsi. Sügise jooksul kasvas üksmeel selles osas, et Euroopas on vaja rohkem investeeringuid – teema, mida pidi käsitlema mu mantlipärija Euroopa Ülemkogu detsembrikuisel kohtumisel.

Noorte tööhõive teemaline tippkohtumine toimus 8. oktoobril Milanos. On selge, et konverentsi korraldamine üksi ei lahenda veel probleemi, kuid see aitab probleemi käsitlemist hoogustada. Milano kohtumine oli heaks võimaluseks saada olukorrast ülevaade ja suunata töötuse vastu võitlemisel tehtavaid jõupingutusi. Olin üllatunud selle üle, kuidas juhid olenemata oma analüüsiandmetest keskendusid kõnealuse probleemi lahendamiseks vajaliku kolme järgmise punkti ümber.

Esiteks maksukoormuse suunamine tööjõult mujale – võimalik, et see on kõige olulisem tööhõive edendamise vahend. Euroopa Ülemkogu ja komisjoni avaldatav pidev surve selles küsimuses hakkab vilja kandma. Teiseks tööturgude paindlikumaks muutmine. Paindlikkus ei tähenda lihtsalt palkade või töökohtade vähendamist, vaid ettevõtjatele ja töötajatele suurema vabaduse andmist selle üle otsustamisel, kuidas oleks kõige parem kohanduda turutingimustega kooskõlas

meie sotsiaalsete mudelitega. Kolmandaks tööturul lõhe ületamine insaiderite ja autsaiderite vahel, teisisõnu kaitstud töötajate ja nende vahel (enamasti naised, noored ja sisserännanud lihttöölised), kellel on ajutine kaitsmata töökoht. Mitu Euroopa Ülemkogu liiget on oma riigis teinud selles osas olulisi reforme.

Rahaliidu loomise lõpuleviimine

Euroopa Ülemkogu jälgis 2014. aastal tähelepanelikult majandus- ja rahaliidu arengut, kuid ei pidanud sellesse ise otsustavalt sekkuma. Pärast tulekustutustööd aastatel 2010–2012 ja tulevikku vaatamist aastatel 2012–2013 pöörduti 2014. aastal euroala küsimustele vähem tähelepanu. Märtsis tundsi me heameelt ühtse kriisilahenduskorra viimaste lahendamata üksikasjade suhtes saavutatud kokkuleppe üle, milleni rahandusministrid jõudsid vaid tunde enne Brüsselis kohtumist, nagu keeruliste küsimuste puhul sageli juhtub. See oli oluline samm ühtse järelevalvemehhanismi kasutusele võtmisega 1. novembril ametlikult käivitatud pangandusliidu loomise lõpuleviimise suunas. Oktoobris leppisime kokku selles, et majanduspoliitika koordineerimise parandamine, mis on kõnealuse lahendamata küsimuse teine oluline osa, peab 2015. aastal jätkuma.

Euroopa Liit maailmas

2014. aasta tõi üle pika aja endaga kaasa tõsiseima julgeolekuväljakutse Euroopa piiril. Venemaa sissetung Krimmi ja Krimmi annekteerimine ning sellele järgnenud dramaatilised sündmused Ukraina idaosas (mis selle dokumendi kirjutamise ajal endiselt kestavad) on alates külma sõja lõpust meie maailmajaos kehtinud julgeolekukorra segi paisanud. See oli juhtide tasandil käsitlemist nõudev küsimus. Aasta jooksul juhtis Euroopa Ülemkogu liidu tegevust nii Ukraina kui ka Venemaa suunal. Ühtlasi käsitlesime muid tõsiseid välispoliitilisi väljakutseid, muu hulgas olukorda Lähis-Idas.

Pärast Krimmi

2014. aasta saabudes ei osanud keegi kummalgi pool oodata, et Kiievis Maidani väljakul massimeeleavaldustes osalejad taluvad nädalaid külma ja repressioone. Kuid nii see oli. Juba siis, kui mina ja komisjoni president kohtusime president Putiniga jaanuari lõpus Brüsselis toimunud korrapärasel ELi ja Venemaa tippkohtumisel, oli märgata pingeid, kuid need ei tundunud veel ületamatuna. Kuu aega hiljem muutsid Krimmi sündmused kogu olukorra.

Pärast sissetungi poolsaarele kutsusin 6. märtsiks kokku Euroopa Liidu riigipeade ja valitsusjuhtide erakorralise kohtumise. (See oli alles teine selline väliskriisist tingitud erakorraline tippkohtumine minu ametiajal pärast esimest, Liibüa-teemalist tippkohtumist 2011. aastal.) Kohtumise alguses tegi Ukraina peaminister Arseni Jatsenjuk jõulise ja kainestava ülevaate oma riigis valitsevast olukorrast. Istungi ajal hakkasid saabuma esimesed uudised Krimmis korraldatavast referendumist, mis on Ukraina põhiseadusega selges vastuolus. See tugevdas veelgi meie otsusekindlust.

Sellel 6. märtsil toimunud kohtumisel mõistis Euroopa Ülemkogu teravalt hukka Ukraina suveräänsuse ja

territoriaalse terviklikkuse provotseerimata rikkumise Venemaa poolt. Juhid määrasid kindlaks Euroopa Venemaa-suunalise reageeringu parameetrid, leppides kokku kolmeetapilises lähenemisviisis. Märksõna oli olukorra eskaleerumise lõpetamine. Esimene etapp, milles kohapeal kokku lepidi, koosnes poliitilistest meetmetest: Venemaa Föderatsiooniga peetavate kahepoolsete kõneluste peatamine, näiteks viisaküsimustes, ja toetus G8 Euroopa liikmete otsusele peatada osalemine G8 tippkohtumisel (mis pidi toimuma juunis Sotšis). Teine etapp, mis pidi käivituma siis, kui olukord kiiresti ei parane, koosnes lisameetmetest, nagu isikutele reisikeelu kehtestamine, varade külmutamine ning ELi-Venemaa tippkohtumise ärajätmine. Kolmas ja viimane etapp koosnenuks ulatuslikest majandussanktsioonidest (täiendavad ja kaugeleulatuvad tagajärjed suhetele paljudes erinevates majandusvaldkondades); sellised kõige karmimad meetmed järgnenuksid Venemaa mis tahes edasistele sammudele olukorra destabiliseerimiseks. Need olid parameetrid, mis määrasid kindlaks meie reageeringud kogu aasta vältel.

6. märtsi kohtumisel määrati kindlaks ka Euroopa vastus seoses Ukrainaga: me andsime riigile oma poliitilise toetuse, kinnitades taas oma pühendumust assotsieerimislepingu allkirjastamisele enne Ukraina 25. mai valimisi. Samuti lubasime anda rahalist tuge, aidates taastada makromajandusliku stabiilsuse ning nõustudes konkreetsete kaubandusmeetmetega, mis võimaldaksid Ukrainal saada ühepoolset kasu; need olid küsimused, millega Euroopa Komisjon tegi tõsist tööd. Demokraatlike muutuste edendamiseks ei olnud meie toetus tingimusteta: rõhutasime algusest peale vajadust vabade ja õiglaste valimiste, põhiseaduse reformi ning vägivaldaaktide uurimise järele; samuti toonitasime vajadust selle järele, et valitsus kaasaks edaspidisesse

tegevusse kõik piirkonnad, inimesed ja vähemusrühmad, ning vajadust korrupsioonivastase võitluse ja laiemate majandusreformide läbiviimise järele.

Ukraina olukorda arutasime ka kõigil järgnevatel Euroopa Ülemkogu kohtumistel. Oma korrapärasel kevadisel kohtumisel, mis toimus pärast ebaseaduslikku referendumit Krimmis, leppisime kokku, et käivitame sanktsioonide teise etapi, tühistades kahepoolsed tippkohtumised ja lisades 12 isikut nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse viisakeeldu ja varade külmutamist. Peale selle allkirjastasime Ukraina assotsieerimislepingu poliitilised sätted. Juunikuisel kohtumisel toetasime pärast arvamuste vahetust Ukraina uue presidendi Petro Porošenkoga tema plaani, kuidas lõpetada sõjaline vaenutegevus Ukraina idaosas. Lisaks allkirjastasime liigutaval tseremoonial Ukraina, nagu ka Gruusia ja Moldovaga sõlmitava assotsieerimislepingu ülejäänud osad; need assotsieerimislepingud on tugeva majandusliku ja geopoliitilise mõjuga ulatuslikud kahepoolsed lepingud. 16. juulil toimunud erakorralisel Euroopa Ülemkogu kohtumisel, mis kutsuti kokku muude küsimuste arutamiseks, samal ajal kui olukord Ida-Ukrainas halvenes, võtsime vastu veel tõsisemad sanktsioonid, näiteks lõpetada ELi avaliku sektori raha eraldamine Venemaale ja veel rohkem piirata investeerimist Krimmis.

Teine olukorda muutev sündmus

Lennul MH-17 olnud Malaisia lennuki allatulistamine Ukraina idaosas 17. juulil oli pärast Krimmi sissetungimist teine olukorda muutev sündmus selles kriisis. Nüüd osutus vajalikuks meie sanktsioonide kolmanda etapi käivitamine, mis seisnes ulatuslikes majandussanktsioonides. Kevadel peetud arutelud nende ajastuse, ulatuse ja tõhususe üle olid unustatud

ning oli väljaspool kahtlust, et reaktsiooni on vaja tugevdada. Pärast tihedaid kontakte tegid kõik juhid oma ELi suursaadikutele ülesandeks see otsus juuli lõpus teha. Olukord aga halvenes veelgi ägeda võitluse puhkemisega ning võitlejate ja relvade pideva saabumisega Venemaalt Ida-Ukrainasse. 30. augustil toimunud kohtumisel leppisime kokku, et kõik jõupingutused tuleb suunata verevalamise lõpetamisele. 5. septembril kirjutati Minskis alla rahuplaanile, mida ei ole siiani veel täies ulatuses ellu viidud, kuigi Venemaa juhtkonnale on tehtud korduvaid hoiatusi.

Nüüd, mil olukorra eskaleerumisest on möödunud peaaegu aasta, oleme teinud selged järeldused. Seda sobivad illustreerima sõnad, mille laususin ÜRO peaassamblee ees septembris: „Kui rikud piire, rikud ka rahu.”

Erinevad tippkohtumised

Hädaolukord meist idas oli taustaks ka paljudele kogu maailmas toimunud rahvusvahelistele kohtumistele meie partneritega. Üks olulisemaid neist toimus 4. ja 5. juunil, kui Euroopa Liit võõrustas Sootsi G8 ärajätmise tõttu esimest korda G7 tippkohtumist. See oli liidu äsja kättevõidetud diplomaatilise staatuse oluline kinnitus ja tõesti väga eriline kohtumine. Käsitlesime kõiki tavapäraseid küsimusi (maailmamajandus, kaubandus, energia ja kliima, areng) ning loomulikult Ukrainat. Kõnealune kohtumine näitas selgelt, et G7 liikmed ja Euroopa Liit on olnud oma reageerimisel ühtsed, seda nii Venemaa agressioonile vastamisel kui ka pingete maandamisele ja olukorra stabiliseerimisele suunatud positiivse tegevuskava väljatöötamisel.

Oli ka muid hetki, mil Brüsselist sai rahvusvahelise diplomaatia keskus, näiteks kevadel. Märtsi lõpus



Tippkohtumised ja kohtumised kolmandate riikidega

kohtusime korrapärasel Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu tippkohtumisel president Obamaga. Nädal hiljem võõrustasime ELi-Aafrika tippkohtumist, mis andis häid tulemusi ning oli enneolematu logistiline väljakutse, kuna nõukogu hoones oli kohal tervelt 70 riigi- ja valitsusjuhti. Samal ajavahemikul külastas ELi institutsioone ka Hiina president ja veidi pärast seda võõrustasime tippkohtumist Jaapaniga. Oktoobris leidis Milanos aset iga kahe aasta tagant toimuv Euroopa ja Aasia juhtide tippkohtumine (ASEM), mille raamesse mahtus ka laialdaselt kajastatud, kuid edutu Euroopa esindajate ja Venemaa presidendi kohtumine.

Suvel kaldus olukord halvemuse poole ka Lähis-Idas: Liibüas, Gaza sektoris ning eriti Iraagis ja Süürias. 30. augustil toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel teatasid juhid, et on šokeeritud nn Islamiriigi ehk ISISe poolt toime pandud hirmutegudest; nad palusid välisministritel uurida võimalusi, kuidas jätta ISIS ilma ebaseaduslikust naftatulust. Tundes muret selle üle, et sellesse piirkonda suunduvad ka paljud noored mehed ja naised meie endi riikidest, kuulutasid juhid esmatähtsaks radikaliseerumisvastase võitluse liikmesriikides. Seetõttu leppisime kokku, et kiirendame selliste meetmete võtmist, mille eesmärk on peatada välisvõitlejate suundumine kõnealusesse piirkonda – teema, mis oli ka paar nädalat hiljem president Obama juhtimisel toimunud meeldejäáva ÜRO Julgeolekunõukogu istungjärgu päevakorras.

Veel üks tähelepanu nõudnud dramaatiline areng naabruskonnas oli Libeeriat, Sierra Leonet ja Guinead tabanud Ebola puhang. Oktoobrikuisel kohtumisel lubasime eraldada ühe miljardi eurot võitluseks selle kaasaegse katkuga (selle rahasumma eraldasid ELi liikmesriigid ja liidu institutsioonid). Lisaks rahalistele vahenditele lubas Euroopa toetada kriisi keskmes olevaid Lääne-Aafrika riike paremini meditsiinilise eksperdiabi ja tugitöötajatega. 2015. aasta alguseks tundus, et olukord saab kontrolli alla.



Herman Van Rompuy Ukraina visiit: Maidani väljak, Kiiev

Töö kliima ja energia valdkonnas

Energia on olnud viimasel aastal päevakorras väga olulisel kohal. Osalt oli see Ukrainas valitseva ebastabiilsuse tagajärg ja osalt tingitud sellest, et pidime jõudma lähenevatel ülemaailmse soojenemise teemalistel ÜRO läbirääkimistel kokkuleppele Euroopa kliima- ja energiaraamistikus. See kokkulepe oli minu arust üks liidu 2014. aasta olulisem läbimurre, mis andis kinnitust sellest, et oleme sihikindlalt teel vähese CO₂-heitega majanduse suunas.

Energiaküsimus on alati presidentide ja peaministrite tähelepanu keskpunktis. Energiahinnad on olulised tarbijatele ja tööstustele, puhas energia on ülioluline kliimamuutustevastases võitluses ning energial on päris kindlasti ka geopoliitiline mõju. Ilma otsustava tegevuseta sõltuvad meie riigid kahekümne aasta pärast nafta ja gaasi osas kuni 80% ulatuses impordist, millest suur osa tuleb ühelt tarnijalt, ja see ei aita kuidagi kaasa meie julgeolekule.

Viimastel aastatel on Euroopa Ülemkogu arutanud spetsiaalselt energia teemat mitmel oma kohtumisel, näiteks 2011. aasta veebruaris ja 2013. aasta mais. Eelmisel aastal oli kõnealune teema päevakorras kolmel kohtumisel, täpsemalt märtsis, juunis ja oktoobris, kui suur osa varem tehtud tööst end õigustas.

Energialiit

Märtsis keskendusime oma aruteludes eelkõige sellele, kuidas vähendada oma suurt energiasõltuvust (küsimus, mis muutus Ukraina kontekstis veelgi olulisemaks) ja kuidas hoida energiahindu kontrolli all (mis on viimasel ajal mõnevõrra vähem pakiline tänu kiiresti langevatele naftahindadele).

Selgelt tuli välja, et meil on vaja muuta energiaga kauplemise viisi, et teha enam meeskonnatööd, jagada rohkem teavet ja muuta lepingutingimused läbipaistvamaks. Kõik see tugevdaks meie ühist läbirääkimispositsiooni. Nagu ma ütlesin selle kohtumise lõpetanud pressikonverentsil: „Euroopa Liit loodi algselt söe- ja teraseühendusena. 64 aastat hiljem ja uutes oludes on selge, et peame liikuma energialiidu suunas.”

Lähtudes sellest uuest otsusekindlusest tagada energiapuulgeolek, leppisime juunis kokku, et tugevdame oma kiirreageerimismehhanisme: hädaolukorra lahendamise plaane, piiriülest taristut ja salvestamisealast suutlikkust. Lisaks tihendasime koostööd naabritega Balkani riikides ja idanaabruses. Oktoobris tegi Euroopa Ülemkogu konkreetsed otsused kiirendada tööd energiaühenduste ja teabevahetuse alal, mis oli samm sama eesmärgi suunas.



2014. aasta esimesel poolel oli Kreeka ELi ministrite nõukogu rotatsiooni korras vahetuv eesistujariik

Kauaoodatud kokkulepe

Eesmärk oli aga veel kaugel. Möödunud aastal tegime samuti otsuse uuendatud kliima- ja energiapoliitika raamistiku 2030 kohta. Esimesel sellega seotud arutelul, mis toimus märtsis, seadsime endale tähtjaks saavutada ELi kokkulepe „hiljemalt 2014. aasta oktoobriks”. Minu rahulduseks ja paljude vaatlejate üllatuseks suutsime seda lubadust pidada. Kõnealune kokkulepe võimaldab Euroopal võtta juhtrolli rahvusvaheliste kliimaläbirääkimiste järgmises voorus enne 2015. aasta lõpus toimuvat ÜRO Pariisi tippkohtumist. Selle tähtsust ei tohiks alahinnata: see on aluseks pikaajalisele energiaalasele üleminekule, mis toob kasu Euroopa energiaalase vastupanuvõime ja energiajulgeoleku seisukohast.

Need olid hoolikalt ette valmistatud ja kohati väga keerulised läbirääkimised. Oktoobris leppisid juhid hoolimata viimasel läbirääkimisteööl tund aega väldanud otsustamatusest kokku neljas põhieesmärgis. Kõigi töö eesmärk on üks: liikuda keskkonnasäästlikuma, kindlama ja taskukohasema energiakasutuse suunas.

Esiteks kliimaeesmärk: vähendada liidus kasvuhoonegaaside heitkoguseid 2030. aastaks vähemalt 40%. See arv, mille puhul on võrdlusaluseks 1990. aasta, on siduv. Umbes pool jõupingutustest tehakse ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames ehk liidu energia- ja tööstussektorites. Siinkohal tegime kõik selleks, et meie keskkonnasäästlikkuse ambitsiooni all ei kannataks meie rahvusvaheline konkurentsivõime ega Euroopa töökohad. Teine pool tehakse muudes sektorites mehhanismide abil, mis teevad meie ühised jõupingutused võimalikult kulutasuvaks.



2014. aasta teisel poolel oli Itaalia ELi ministrite nõukogu rotatsiooni korras vahetuv eesistujariik

Vahetult pärast kasvuhoonegaaside heitkoguste osas kokkuleppele jõudmist tunnustas ÜRO peasekretär Ban Ki-moon Euroopa Liitu jätkuva ülemaailmse juhtrolli eest; meie kliimaeesmärk seati eeskujuks ka teistele olulistele osalejatele.

Teine eesmärk: puhas energia. Lubasime, et aastaks 2030 on taastuvate energiaallikate osakaal vähemalt 27% kogu tarbitavast energiast (peaaegu kaks korda sama palju kui taastavenergia praegune osakaal) ja see eesmärk on ELi tasandil siduv.

Kolmas eesmärk: energiasääst. Pühendusime sellele, et suurendada energiatõhusust vähemalt 27%. See arv on soovituslik, nagu eelmiseski programmis, ja seda tuleb vaadelda võrrelduna 2030. aastaks praeguse energiatarbimise ja olemasoleva tehnoloogia alusel prognoosituga. See näitaja vaadatakse läbi 2020. aasta lõpuks, pidades silmas eesmärki, milleks on 30%.

Neljas ja viimane eesmärk: energiavõrkude omavaheline ühendamine. Energiaühendused aitavad sobitada pakkumist ja nõudlust piiriüleselt ning annavad kindluse riigisisese energiatootmise katkestuste korral. Eesmärk on viia ellu konkreetsed projektid kogu Euroopas, et tagada gaasitarne ja saavutada see, et elektriühendused esindaksid 2030. aastaks 15% kogu elektrivarustusest.

Sellised konkreetsed projektid on parim viis tõelise energialiidu loomiseks ja energialiit on projekt, mis on minu teada hingelähedane ka mu mantlipärijale.

Uued juhid ja strateegiline tegevuskava muutuste aegadel

Maist augustini toimunud tippkohtumistel tegid juhid kokkuvõtte Euroopa Parlamendi valimistest ja määrasid kindlaks ELi uue juhtkonna. Samuti leppisime kokku Euroopa Liidu strateegilises tegevuskavas eelseisvaks viieks aastaks.

Valimiste järel

Euroopa Parlamendi valimised toimusid 22.–25. mail ning 27. maiks kutsusin kokku erakorralise kohtumise, et pidada esimene arvamuste vahetus edasise tegevuse üle. Valimistulemused olid mõistagi riigiti erinevad, esindades segu järjepidevusest ja muutustest, kuid üldiselt saatsid valijad jõulise sõnumi, mis oli meie arutelu keskmes.

Euroopa Ülemkogu esmane ülesanne oli esitada Euroopa Parlamendile komisjoni presidendi kandidaat, „võttes arvesse [...] valimisi ja pärast asjakohaste konsultatsioonide pidamist” (nagu on sätestatud aluslepingus). Mais toimunud kohtumisel andsid Euroopa Ülemkogu liikmed mulle volituse konsulteerida parlamendi poliitiliste fraktsioonide juhtidega. Paljud parlamendiliikmed olid juba valimiskampaania ajal osutanud sellele, et kujutaksid komisjoni presidendi kandidaadina ette üksnes võitjafraktsiooni, Euroopa Rahvapartei liiget. Pärast vahepeal toimunud põhjalikke ärakuulamisi võttis Euroopa Ülemkogu oma juuni lõpus toimunud korrapärasel kohtumisel vastu otsuse esitada Jean-Claude Junckeri kandidatuur komisjoni presidendi ametikohale. Seda me pärast ametlikku

Rahupingi avamine Euroopa Ülemkogu liikmete poolt Menini värava juures Ypres 'is



kvalifitseeritud hääletenamusega hääletamist ka tegime; kõik riigid peale Ühendkuningriigi ja Ungari hääletasid poolt. Siinkohal on oluline märkida, et kõnealuse kandidaadi valimisprogramm oli sarnane liidu poliitiliste prioriteetidega, mille Euroopa Ülemkogu oli eelmisel öhtul kindlaks määranud (vt allpool). Kolm nädalat hiljem andis parlament Jean-Claude Junckerile oma heakskiidu.

30. augustil määrasime kindlaks kandidaadid teistele kõrgetele ametikohtade. See toimus pärast 16. juuli vahearutelu ja korduvaid jutuajamisi kõigi kolleegidega Euroopa Ülemkogus, olemaks kindlad, et teeme õige otsuse, mida kõik toetavad. Seega oli mul suurim heameel teatada pressile, et Poola peaminister Donald Tusk saab Euroopa Ülemkogu eesistujaks ja Itaalia

välisminister Federica Mogherini meie uueks välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgeks esindajaks. Vahepeal on nad mõlemad asunud suure innu ja tarmukusega oma uusi ametikohustusi täitma.

Menini värava juures

Juunis kohtusime erandlikult väljaspool Brüsselit Ypres' is, nende Flandria väljade lähedal, kus Esimese maailmasõja ajal hukkus tuhandeid inimesi. Enne seda kohtumist pidasime minu üleskutsel mälestustseremoonia Menini värava juures, mis oli veel liigutavam, kui olin oodanud. See emotsioon ja ajaloo vaim jäid püsima kogu öhtuks, mil määrasime kindlaks ja leppisime kokku viis prioriteeti, mis kujundavad Euroopa tegevust järgneval viiel aastal.





Herman Van Rompuy koos vastvalitud ELi kõrge esindaja Federica Mogherini ja Euroopa Ülemkogu eesistuja Donald Tuskiga

Lühidalt on need viis Ypres' i raekojas kokku lepitud prioriteeti järgmised:

- tugevamad majandused ja rohkem töökohti;
- ühiskonnad, mis tagavad kõikide kodanike kaasamise ja kaitse;
- kindel energia- ja kliimatulevik;
- usaldusväärne põhivabadustel rajanev ala;
- tulemuslik ühine tegutsemine maailmas.

Kõigi nende viie prioriteedi puhul märkisime ära konkreetsed meetmed, mida tuleks võtta. Meie peaeesmärk ei olnud siiski laskuda detailidesse, vaid määrata suund seadusandlikule tegevusele järgmiseks viieks aastaks, et saavutada see, mida inimesed Euroopalt ootavad. Need viis prioriteeti peavad suunama ELi institutsioonide tegevust ja selle kavandamist eelseisvatel aastatel ning on tähtis, et kõik institutsioonid oma tööd vastavalt selle korraldaksid.

See tuleviku kavandamine toimus väga eripärasel hetkel: mitte ainult uue viieaastase tsükli alguses, vaid ka ajal, mil meie riigid on aeglaselt toibumas kõige tõsisemast majanduskriisist terve põlvkonna jooksul ja suurenenud on üldine rahulolematuse poliitikaga. Kõik juhid olid sellisest olukorrast vägagi teadlikud ja soovisid tõestada, et üheskoos liiduna tegutsedes saame jõuda tulemusteni, mis lähevad inimestele korda.

Kas Euroopa on ruum või koht?

Mõnikord on tähtis kohesest otsuste langetamisest pisut distantseeruda ja heita pilk põhiväärtustele. Seda tuleks kindlasti teha, kui jutt käib sellest, kas kodanikud hindavad liidu tööd ja väärtust. Tundub, et praegu peavad inimesed Euroopa Liitu põhjuseks, miks nad tunnevad end võimetuna ja kaasarääkimise õiguseta, samas kui liit loodi just selleks, et suurendada kodanike mõjuvõimu ja lubada neil taas haarata ohjad ajaloo käigu üle. Üks viis selle avaliku pettumuse paremaks mõistmiseks – nagu ma tõin välja 2014. aasta maikuu Aachenis Karl Suure autasu saamise puhul peetud kõnes – on näha, kuidas inimesed tajuvad liitu eelkõige ruumi, mitte kohana.

Ruum ja koht ei ole päris üks ja seesama. Koht pakub kaitset, stabiilsust ja tekitab kuuluvustunde. See on kodu – koht, kus inimesed tunnevad end koduselt. Seevastu ruum on aluseks liikumisele ja loob võimalused. Ruum tähendab suunda, kiirust ja aega. Inimolenditena vajame mõlemat: ruumi, kus lennata, ja kohta, mida saame enda omaks pidada. Inimesed on väga lihtsad olendid!

Euroopa puhul on alati fookuses olnud ruum. Mõelgem sellele. Algusest peale on Euroopat iseloomustanud piiride kaotamine kaupade, töötajate, investeeringute liikumiselt, et võimaldada inimestel ja ettevõtetel liikuda, teha algatusi, haarata kinni võimalustest. Isegi täna – näiteks sellistes mitmekesisistes valdkondades nagu energia, telekommunikatsioon ja digitaalmajandus – on



Vastvalitud Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker ja Herman Van Rompuy juulis 2014

Euroopa idee endiselt piiride avamine, ühe suure ühise ruumi loomine. Kuid harva mõtleme Euroopast kui kodust, kui varjupaigast, ja nüüd maksame selle eest.

Aastakümneid töötas see hästi. Avatud piirid tekitasid tohutuid võimalusi töötamiseks, kauplemiseks, välismaal õppimiseks. Seda avamise mõju pehendas riikides majanduse areng ja heaolu kasvamine, mis toimusid käsikäes. Põhimõtteliselt olid kõigi nende aastate jooksul ülesanded jagunenud nii, et Euroopa pakkus avatust ja riikide valitsused kaitstust. Keegi ei oodanud, et asjad võiksid käia kuidagi teisiti. Kuid olukord on muutunud. Globaliseerumine on asetanud heaoluriigid surve alla. Kriis sundis Euroopa Liidu institutsioone võtma endale uue rolli.

Selle tulemusel on toimumas suur ja kiire muutus: Euroopa tähendas aastakümneid avamist, vabastamist, võimaluste loomist, iseseisvumist, õiguste andmist... Praegu nähakse temas mõnikord pealetükkijat, kohtumõistjat, ettekirjutajat, dikteerijat, parandajat, isegi karistajat. Euroopas, selles suures võimaluste avajas, näevad paljud nüüd kutsumata sissetungijat. Vabaduse ja ruumi sõbras nähakse nüüd ohtu kaitsele ja kohale.

Peame saavutama tasakaalu. On väga tähtis, et liitu nähtaks ka kaitsja rollis. Kiiresti peab selgeks saama, et liidust pole kasu mitte üksnes ettevõtjatele, vaid ka töötajatele; mitte üksnes „liikujatele”, vaid ka „jääjatele”; mitte üksnes neile, kel on ette näidata diplomid ja kellel on keeled suus, vaid kõikidele kodanikele, ning mitte üksnes inimestele kui tarbijatele, kes tahavad odavat kaupa ja laia valikut, vaid ka kui töötajatele, kes näevad teistes konkurente oma töökohtadele.

Kuidas saavutada see tasakaal? Kui kõne alla tuleb kaitsmine, ootavad inimesed Euroopa Liidult kahte asja. Esiteks oodatakse liidu sekkumist probleemide puhul, mis on liiga suured selleks, et riigid iseseisvalt tegutsedes nendega võidelda suudaksid. Ülemaailmses ja piiriülestes küsimustes tahavad inimesed tõepoolest, et Euroopa nende huve kaitseks ja ohtu kontrolli all hoiaks. Teiseks soovitakse – juhul kui riikide asutustel on olukorraga tegelemiseks paremad võimalused –, et liit ei segaks ennast vahele. Tõepoolest, leidub olukordi, kus just nimelt oma mastaabi tõttu peab liit küsimustele ettevaatlikult lähenema. Mitte vahele segama, vaid austama tavapäraselt kaitset ja kuuluvustunnet pakkuvaid valdkondi alates riikide valikutest hoolekandekorralduse küsimuses kuni piirkondlike traditsioonide ja identiteedini ning lõpetades kohalike juustusortidega.

Selles vaatepunktist on kodanike sõnum liidule selge. Nagu seisab Euroopa Ülemkogu juunikuu kohtumise järeldustes: „Liit peab olema tugevam väljastpoolt ja hoolivam seestpoolt.” Minu jaoks on see üks peamisi eelseisvaid väljakutseid, et taastada inimeste usaldus meie liidu suhtes. Ning ma olen täiesti kindel, et uued juhid hakkavad viivitamata selle tähtsa ülesandega tööle ning tegelevad sellega 2015. ja sellele järgnevatel aastatel.



HERMAN VAN ROMPUY



Karl Suure autasu, Aachen



Euroopa Ülemkogu kohtumisel kulisside taga

Euroopa Ülemkogu järelused ning riigipeade ja valitsusjuhtide avaldused

Riigipeade ja valitsusjuhtide erakorraline Ukraina-teemaline kohtumine – 6. märts 2014	29
Euroopa Ülemkogu – 20. ja 21. märts 2014	31
Riigipeade ja valitsusjuhtide mitteametlik õhtusöök – 27. mai 2014	37
Euroopa Ülemkogu – 26. ja 27. juuni 2014	39
Euroopa Ülemkogu erakorraline kohtumine – 16. juuli 2014	46
Euroopa Ülemkogu erakorraline kohtumine – 30. august 2014	48
Euroopa Ülemkogu – 23. ja 24. oktoober 2014	51
Euroala tippkohtumine – 24. oktoober 2014	57
Euroopa Ülemkogu – 18. detsember 2014	58

RIIGIPEADE JA VALITSUSJUHTIDE ERAKORRALINE UKRAINA-TEEMALINE KOHTUMINE – 6. MÄRTS 2014

Avaldus

1. Kohtusime täna Ukraina peaministri Arseni Jatsenjukiga, kes informeeris meid oma riigis valitsevast olukorrast. Me kiidame Ukraina rahvast vaprust ja vastupidavuse eest, mida nad on viimastel nädalatel ja kuudel üles näidanud.
2. Me kinnitame nõukogu poolt 3. märtsil vastu võetud järeldusi. Me mõistame karmilt hukka Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse provotseerimata rikkumise Venemaa Föderatsiooni poolt ja kutsume Venemaa Föderatsiooni üles viima oma relvajõud viivitamata tagasi nende alalisse paiknemiskohta kooskõlas asjakohaste lepingutega. Me kutsume Venemaa Föderatsiooni üles võimaldama rahvusvaheliste vaatlejate jaoks viivitamatu juurdepääsu. Ukraina kriisi lahendus peab põhinema Ukraina territoriaalsel terviklikkusel, suveräänsusel ja sõltumatusel ning rahvusvaheliste standardite rangel järgimisel. Me leiame, et Krimmi autonoomse vabariigi ülemnõukogu otsus korraldada referendum territooriumi tulevase staatuse üle on vastuolus Ukraina põhiseadusega ja on seetõttu ebaseaduslik.
3. Euroopa Liidul on Ukraina ja Venemaa Föderatsiooniga tähtsad suhted ning liit on valmis alustama nendega avatud ja otsekohest dialoogi. Euroopa Liidul on eriline vastutus rahu, stabiilsuse ja heaolu tagamisel Euroopas. Me püüdleme nende eesmärkide poole kõiki kättesaadavaid kanaleid kasutades ja palume ELi esindajatel võtta kõik vajalikud algatused. Euroopa Liit osaleb samuti praegu pingete maandamiseks ette valmistatavas mitmepoolses mehhanismis (kontaktide/koordineerimise rühm), mille eesmärkideks peaks muu hulgas olema poolte vahel usalduse suurendamine, riigi territoriaalse terviklikkuse ja suveräänsuse üle valvamine, kõikide kodanike kaitsmine hirmutamise eest, vähemusrühmade õiguste austamise jälgimine, vabade ja õiglaste valimiste ettevalmistamisele kaasa aitamine ning lepingute ja kohustuste täitmise järelevalve.
4. Kiiresti on vaja taastada Euroopa Liidu ja Venemaa Föderatsiooni ühine eesmärk tagada vastastikusel huvil ja rahvusvaheliste kohustuste täitmisel põhinevad suhted. Oleks väga kahetsusväärne, kui Venemaa Föderatsioon ei teeks tööd selle nimel ja eelkõige kui ta jätkuvalt keelduks osalemast produktiivses dialoogis Ukraina valitsusega. Me otsustasime täna võtta meetmeid, sealhulgas nõukogu poolt 3. märtsil kavandatud meetmed, nimelt peatada Venemaa Föderatsiooniga viisaküsimustes peetavad kahepoolsed kõnelused ja uue lepingu üle peetavad kõnelused. Me toetame G8 Euroopa liikmete ja ELi institutsioonide otsust peatada osalemine G8 tippkohtumise ettevalmistamises kuni edaspidise teatamiseni.
5. Lahendus kriisile tuleks leida Ukraina valitsuse ja Venemaa Föderatsiooni valituse vaheliste läbirääkimiste teel, sealhulgas võimalike mitmepoolsete mehhanismide vahendusel. Sellised läbirääkimised peavad algama lähipäevil ja andma kiiresti tulemusi. Selliste tulemuste puudumise korral teeb Euroopa Liit otsuse lisameetmete kohta, nagu reisikeelu kehtestamine, varade külmutamine ning ELi–Venemaa tippkohtumise ärajätmine. Komisjon ja Euroopa välisteenistus jätkavad ettevalmistavat tööd nende meetmetega.
Mis tahes Venemaa Föderatsiooni edasised sammud olukorra destabiliseerimiseks Ukrainas tooksid kaasa täiendavad ja kaugeleulatuvad tagajärjed ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Venemaa Föderatsiooni vahelistes suhetes mitmetes majandusvaldkondades.
6. Euroopa Liit peab kiiduväärseks Ukraina uue valitsuse senist vaoshoitud reaktsiooni. Me innustame Ukraina ametivõime jätkama kaasava protsessi kaudu jõupingutuste tegemist, et tagada vabad ja õiglased valimised, liikuda edasi põhiseaduse reformiga ning uurida kõiki vägivallaakte. Jätkata tuleks jõupingutusi, et jõuda kõigi Ukraina piirkondade ja elanikkonna rühmadeni ning tagada rahvusvahemustesse kuuluvate inimeste õiguste igakülgne kaitse, tuginedes Euroopa Nõukogu ja OSCE eksperditeadmistele.
7. Me toetame Ukrainat ja lubame talle anda tugevat rahalist tuge. Me tervitame Euroopa Komisjoni poolt ulatusliku abipaketi esitamist ning anname kõikidele asjaomastele nõukogu organitele ülesande abipaketi kiiresti menetlusse võtta. IMF-i toetus on äärmiselt oluline, et alustada Euroopa Liidu poolse abi andmist. Praegu on esmatähtis taastada tugeva eelarve-, rahandus- ja vahetuskursipoliitika abil makromajanduslik stabiilsus. Samal ajal kutsume valitsust üles algatama kiiremas korras ambitsioonikad struktuurireformid, sealhulgas korruptsiooni vastu võitlemiseks ja läbipaistvuse suurendamiseks. Me tervitame nõukogu otsust külmutada ja tagasi nõuda riigi vahendite omastamise eest vastutavatena tuvastatud isikute varad. Samuti oleme valmis viivitamata reageerima humanitaarabi taotlustele.
8. Euroopa Liit ja Ukraina on omavaheliste suhete süvendamiseks juba astunud olulise sammu, parafeerides assotsieerimislepingu, sealhulgas põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna osas. Me kinnitame taas Euroopa Liidu pühendumust assotsieerimislepingu allkirjastamisele, sealhulgas põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna osas. Prioriteedina kirjutame me väga kiiresti alla kõikidele

poliitilistele peatükkidele. Euroopa Liit kavatseb võtta vastu ühepoolsed meetmed, mis võimaldaks Ukrainal saada märkimisväärset kasu põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna pakutavatest eelistest. Sellised meetmed sisaldaksid pakkumist rakendada kaupade impordiga seotud sätteid, vähendades tariife ja avades tariifikvoodid nn autonoomsete kaubandusmeetmete teel.

9. Euroopa Liit kordab taas oma pühendumust tugevdada inimestevahelisi kontakte Euroopa Liidu ja Ukraina kodanike vahel, muu hulgas viisanõude kaotamise protsessi teel, kooskõlas viisanõude kaotamise tegevuskava raamistikus kokkulepitud tingimustega.
10. Energeetika ja energiajulgeolek on liidu välissuhete tähtis osa. Me jätkame oma jõupingutusi varustuskindluse tagamiseks. Samuti kutsume kõiki Euroopa energiaturul

osalejaid üles rakendama tõhusalt ja järjekindlalt kolmandat energiapaketti. Euroopa Liit on samuti valmis abistama Ukrainat energiavarustuse tagamisel, mille abinõudeks on täiendav mitmekesistamine, energiatõhususe suurendamine ja tõhusad ühendused Euroopa Liiduga.

11. Euroopa Liit teatab, et tema sihiks on tugevdada veelgi poliitilist assotsieerimist ja majanduslikku integratsiooni Gruusiaga ja Moldova Vabariigiga. Me kinnitame oma eesmärgi allkirjastada eelmise aasta novembris Vilniuses parafeeritud assotsieerimislepingud, sealhulgas põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna osas, hiljemalt 2014. aasta augusti lõpus.

EUROOPA ÜLEMKOGU – 20. JA 21. MÄRTS 2014

Järeldused

Euroopa Ülemkogu pidas põhjaliku arutelu olukorra üle Ukrainas. Ülemkogu võttis vastu tugeva sõnumi Ukraina toetuseks ning leppis sellega seoses kokku mitmetes konkreetsetes meetmetes. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid allkirjastasid Ukraina assotsieerimislepingu poliitilised sätted. Euroopa Ülemkogu mõistis sügavalt hukka Krimmi ja Sevastopoli annekteerimise Venemaa Föderatsiooni poolt ega tunnusta seda. Kuna kriisi leevendamiseks ei ole samme astunud, otsustas Euroopa Ülemkogu laiendada viisakeeldu ja varade külmutamist ning tühistas ELi ja Venemaa järgmise tippkohtumise. Dialoogile avatuks jäädes ei välistanud Euroopa Ülemkogu täiendavaid ja kaugeleulatuvaid tagajärgi suhetele Venemaaga juhul, kui Venemaa Föderatsioon astub uusi samme olukorra destabiliseerimiseks Ukrainas, ning palus komisjonil ja liikmesriikidel valmistada ette võimalikud sihipärased meetmed. Ülemkogu otsustas ka liikuda edasi Gruusia ja Moldova assotsieerimislepingute allkirjastamise suunas.

Euroopa on väljumas finants- ja majanduskriisist. Pärast mitu aastat kestnud piiratud või isegi negatiivset majanduskasvu on Euroopa majandus elavnemas. Käesoleval aastal peaks elavnemine olema veelgi märgatavam. Euroopa Ülemkogu vahetas arvamusi majanduse ja sotsiaalse olukorra ja tulevikuväljavaadete teemal. Eelkõige arutas ülemkogu seda, milline võiks olla kõige asjakohasem poliitiline reageering lühikeses ja keskpikas perspektiivis. Ülemkogu viis lõpule Euroopa poolaasta esimese etapi ja pidas esimese arutelu strateegia „Euroopa 2020” rakendamise üle enne 2015. aasta kevadel toimival Euroopa Ülemkogu kohtumisel tehtavat vahekokkuvõtet. Samuti käsitles ülemkogu Euroopa tööstuse tugevamat konkurentsivõimet kui üht majanduskasvu ja töökohtade loomise mootorit. Ülemkogu pidas esimese poliitilise mõttevahetuse ajavahemikuks 2020–2030 kavandatud kliima- ja energiapoliitika raamistiku üle ning leppis kokku edasises töös. Ülemkogu toonitas strateegia „Euroopa 2020”, tööstuse konkurentsivõime ning kliima- ja energiapoliitika tugevat omavahelist seotust.

Euroopa Ülemkogu tervitas ühtse kriisilahendusmehhanismi määruse osas saavutatud kokkulepet, mis avab tee pangandusliidu väljakujundamiseks. See on veel üks oluline samm tugevama ja vastupidavama majandus- ja rahaliidu suunas. Lisaks lõi ülemkogu võimaluse hoiuste intresside maksustamise direktiivi vastuvõtmiseks.

* * *

I. MAJANDUSKASV, KONKURENTSIVÕIME JA TÖÖKOHTADE LOOMINE

A. EUROOPA POOLAASTA

1. Euroopa Ülemkogu kinnitas 2013. aasta detsembris Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide viis üldist poliitikaprioriteeti, mis on esitatud 2014. aasta majanduskasvu analüüsis: diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine, tavapärase majandusele laenuandmise taastamine, majanduskasvu ja konkurentsivõime edendamine, tegelemine töötuse probleemi ja kriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning avaliku halduse ajakohastamine. Selleks et suunata nõukogu 2014. aasta Euroopa poolaasta teemalistes aruteludes, pööras Euroopa Ülemkogu eriti suurt tähelepanu poliitikameetetele, mis tugevdavad konkurentsivõimet ning toetavad töökohtade loomist ja võitlevad tööpuudusega, eelkõige noorte tööpuudusega, ning rõhutas vajadust võtta järelmeetmeid tööturgude toimimist parandavatele reformidele. Riiklikes reformikavades ning stabiilsus- ja lähenemisprogrammides

tuleks käsitleda küsimusi, mis on tehtud kindlaks eelmise aasta riigipõhistes soovitusetes ning komisjoni hiljutises analüüsis makromajandusliku ja eelarve tasakaalustamatuse integreeritud järelevalve kontekstis, sealhulgas komisjoni põhjalikes analüüsides ning stabiilsuse ja kasvu paktis, võttes samas täielikult arvesse Euroopa poolaasta raames nõukogus toimunud arutelusid.

2. Euroopa Ülemkogu andis komisjoni teatise põhjal hinnangu strateegia „Euroopa 2020” rakendamisele. Strateegia eesmärgi – tagada arukas, jätkusuutlik ja kaasav majanduskasv – saavutamine on endiselt ülioluline. Kriis on aeglustanud edasilikumist strateegia põhieesmärkide saavutamise suunas ja Euroopa majanduskasvu mõjutavad pikaajalised väljakutsed ei ole kuhugi kadunud. Euroopa Ülemkogu kutsub üles suurendama jõupingutusi, et saavutada strateegia „Euroopa 2020” eesmärgid, ning jääb ootama strateegia „Euroopa 2020” kavandatud läbivaatamist 2015. aastal.

3. Euroopa Ülemkogu õnnitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu läbirääkijaid ühtse kriisilahendusmehhanismi määruse suhtes saavutatud kokkuleppe puhul. Nagu rõhutati tänasel arvamuste vahetusel Euroopa Parlamendi presidendi ja Euroopa Ülemkogu vahel, on see suur saavutus, mis avab tee pangandusliidu väljakujundamiseks. Nüüd on oluline võtta määrus ametlikult vastu enne käesoleva parlamendikoosseisu ametiaja lõppu. Koos valitsustevahelise lepinguga osamaksude ühtsesse kriisilahendusfondi ülekandmise ja ühiskasutusse võtmise kohta on see järjekordne oluline samm tugevama ja vastupidavama majandus- ja rahaliidu suunas.

4. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni aruannet Euroopa kolmandate riikidega (Šveits, Liechtenstein, Monaco, Andorra ja San Marino) hoiuste intresside maksustamise üle peetavate läbirääkimiste hetkeseisu kohta ning kutsub kõnealuseid riike üles täielikult pühendumisele OECD poolt välja töötatud ja G20 poolt heaks kiidetud uue ühtse ülemaailmse automaatse teabevahetuse standardi rakendamisele ning esmakasutajate algatusele.

Euroopa Ülemkogu kutsub komisjoni üles jätkama kõnealuste riikidega kiiresti läbirääkimisi, et viia need lõpule käesoleva aasta lõpuks, ning kutsub komisjoni üles esitama aruande olukorrast ülemkogu detsembrikuu kohtumisel. Kui piisavaid edusamme ei tehta, tuleks komisjoni aruandes analüüsida võimalusi uue ülemaailmse standardi järgimise tagamiseks.

Seda silmas pidades võtab nõukogu oma järgmisel 2014. aasta märtsi istungil vastu hoiuste intresside maksustamise direktiivi.

Euroopa Ülemkogu kutsub nõukogu üles tagama, et halduskoostöö direktiivi vastuvõtmisega 2014. aasta lõpuks viiakse ELi õigusaktid täielikult kooskõlla uue ülemaailmse standardiga.

B. TÖÖSTUSE KONKURENTSIVÕIME JA TÖÖSTUSPOLIITIKA

5. Euroopa vajab tugevat ja konkurentsivõimelist tööstuslikku baasi, mis on üks majanduskasvu ja töökohtade loomise mootoreid, nii tootmise kui ka investeringute osas. Konkurentsivõime nõuab stabiilset, lihtsat ja prognoositavat keskkonda, sealhulgas paremat reguleerimist ja eelkõige ambitsioonikat õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT). Üldine raamistik Euroopa ja liikmesriikide tasandil tuleb muuta rohkem investeringuid ja innovatsiooni ning töötleva tööstuse töökohtade ELi tagasitoomist soodustavamaks. Komisjoni teatis „Euroopa tööstuse taassünd” annab sellesse teemasse olulise panuse ning komisjonil palutakse esitada tegevuskava, kuidas teatise alusel selle tööga jätkata.

6. Tööstuse konkurentsivõimega seotud kaalutlused tuleks süstemaatilisel integreerida kõikidesse ELi poliitikavaldkondadesse ning need peaksid olema osaks mõjuhindamistes, et luua meie majandusele tugevam tööstuslik baas. Seda tuleks teha koos konkurentsivõimele avalduva mõju hindamisega. Liikmesriike kutsutakse

üles viima oma meetmed kooskõlla Euroopa tasandi meetmetega, et tugevdada tööstuse konkurentsivõimet siseriiklikul tasandil.

7. Tuleb jätkata jõupingutusi kaupade ja teenuste siseturu väljakujundamiseks ja selle potentsiaali täielikuks kasutamiseks, sealhulgas digitaalrajatise valdkonnas, ning ettevõtluse soodustamiseks. „Ühendatud Euroopa” paketi õigeaegne vastuvõtmine aitab kaasa selle eesmärgi saavutamisele. Taristuvõrke, sealhulgas digitaalvõrke, tuleb edasi arendada ja ajakohastada intelligentseid ja innovatiivseid tehnoloogiaid kasutades. Eriti tuleks tähelepanu pöörata sellele, kuidas soodustada VKEde loomist ja kasvu, sealhulgas lihtsustades kogu ELis juurdepääsu rahastamisele.

8. Euroopa Liit panustab tööstuse konkurentsivõimesse oma eelarve kaudu. Võimalikult hästi tuleks kasutada ära selliseid ELi vahendeid nagu „Horisont 2020”, Euroopa ühendamise rahastu, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid ja COSME ning turupõhiseid ja muid innovatiivseid finantsinstrumente, et toetada VKEde konkurentsivõimet ja juurdepääsu rahastamisele.

Sellega seoses tuleks soodustada arukat spetsialiseerumist kõikidel tasanditel, sealhulgas kasutades tulemuslikult teadusuuringutesse riiklike investeringute tegemist. See teeb lihtsamaks ettevõtete ja klastrite vaheliste kontaktide loomise ja parandab innovatiivsete tehnoloogiate kättesaadavust.

9. Euroopa tööstuse konkurentsivõimelisust rahvusvahelisel turul ei saa pidada iseenesest mõistetavaks. Tuleks jätkata jõupingutusi turgudele juurdepääsu parandamiseks kogu maailmas, aidates Euroopa ettevõtetel integreeruda ülemaailmsetesse väärtusahelatesse ning edendades vaba, õiglast ja avatud kaubandust, jäädes samas kindlaks oma huvidele, seda vastastikkuse põhimõtte ja vastastikkuse kasu vaimus. Euroopa Ülemkogu kutsub Euroopa Investeerimispanka üles aitama veel enam kaasa Euroopa ettevõtete rahvusvahelistumisele ja suuremale konkurentsivõimele. Kaubandus- ja investeerimisvallas ambitsioonikate eesmärkidega tegutsemine ning Euroopa ja rahvusvaheliste normide ja eeskirjade propageerimine, sealhulgas võitlus võltsimisega, on olulised elemendid, et edendada ELi tööstuse konkurentsivõimet kogu maailmas. See peaks aitama avada turge, kaitsta ELi huve ja aktiivselt edendada võrdseid võimalusi kolmandate riikide turgudel. Samuti tuleb jätkata tegevust selleks, et tagada juurdepääs olulisele toorainele.

Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni kavasad ajakohastada riigiabi eeskirjad, mis jõustuvad 2014. aasta juunis. Eelkõige tervitab ta komisjoni kavatsust hõlbustada laiemate ELi poliitikate ja programmide, sealhulgas ELi struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamist, laiendades üldise grupierandi määruse reguleerimisala, säilitades samas liikmesriikidele võrdsed võimalused.

10. Liidu tööstussektori kasvu hoogustamiseks läheb vaja õigeid oskusi. Euroopa Ülemkogu kutsub komisjoni ja liikmesriike tungivalt üles käsitlema esmatähtsana

puudujäike loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika alaste oskuste vallas (nn STEM-oskused), milles peaks suuremal määral osalema ka tööstussektor. Avalik ja erasektor peaks tegema rohkem jõupingutusi liikuvuse, hariduse ja kutseõppe soodustamiseks. Selleks tuleks kasutada kõiki kättesaadavaid vahendeid, nagu näiteks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, uue põlvkonna programmi Erasmus+, digitaalvaldkonna töökohtade edendamise suur koalitsioon, Euroopa Õpipoisiõppe Liit või noorte tööhõivealgatus ja noortegarantii. Tööstussektor tuleks kaasata paremini tulevikus vajalike oskuste prognoosimisse.

11. Intellektuaalne omand ja patendid on ühed peamised majanduskasvu ja innovatsiooni edasiviivad tegurid. Olenemata juhtivast rollist mitmes tehnoloogiaharus, on Euroopa Liit patentide küsimuses teistest maha jäänud. Euroopa Ülemkogu kutsus seetõttu üles tõhustama toetust nendele kiire kasvuga sektoritele, et säilitada Euroopa Liidu tehnoloogiline juhtroll. Asjaomased pooled peaksid kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega ratifitseerima ühtse patendikohtu lepingu ning kehtestama vajaliku õigus- ja halduskorra, nii et ELi patendirežiim saaks jõustuda 2014. aasta lõpuks.
12. Ülemkogu tuletab meelde, et põhilised progressi võimaldavad tehnoloogiad on tööstuse konkurentsivõime jaoks väga tähtsad. Tuleks edendada suurt tööstuslikku huvi pakkuvaid põhilisi progressi võimaldavaid tehnoloogiaid, nagu elektritranspordis kasutatavad akud, arukad materjalid, kõrgeefektiivne tootmine ja tööstuslikud bioprotsessid, tehes kiiresti kindlaks Euroopa tasandil huvi pakkuvad projektid. Erilist tähelepanu tuleks Euroopa tööstuse konkurentsivõime soodustamisel pöörata rohetehnoloogiale kui valdkondadeülesele elemendile. Komisjoni kutsutakse üles andma aru, kuidas edendada rohetehnoloogiat konkreetsete meetmete abil kõigis asjakohastes ELi poliitikavaldkondades.
13. Euroopa Ülemkogu kutsus nõukogu, komisjoni ja liikmesriike üles eespool toodud suuniste põhjal tööd jätkama. Euroopa Ülemkogu tuleb nende küsimuste juurde tagasi märtsis 2015 strateegia „Euroopa 2020” läbivaatamise kontekstis.
14. Tugevat, ressursitõhusat ja konkurentsivõimelist Euroopa tööstuslikku baasi tuleb vaadata kokku kuuluvana sidusa Euroopa kliima- ja energiapoliitikaga; sealhulgas tuleb käsitleda suurte energiakulude küsimust, eelkõige energiamahukates tööstusharudes.

C. KLIIMA JA ENERGEETIKA

15. Sidus Euroopa energia- ja kliimapoliitika peab tagama taskukohased energiahinnad, tööstuse konkurentsivõime, varustuskindluse ning meie kliima- ja keskkonaeesmärkide saavutamise. Märkimisväärset edu on saavutatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist, taastuvenergiat ja energiatõhusust käsitlevate ELi eesmärkide suunas liikumisel, mis tuleb täielikult saavutada 2020. aastaks.

16. Võttes arvesse Varssavis kokku lepitud ajakava, mille kohaselt tuleks jõuda ülemaailmse kliimakokkuleppeni osaliste 21. istungiärgul 2015. aastal Pariisis, kinnitab Euroopa Ülemkogu, et Euroopa Liit esitab oma panuse hiljemalt 2015. aasta esimese kvartali jooksul, nagu seda peaksid tegema kõik tähtsamad majandusriigid. Pidades silmas ÜRO kliimatippkohtumist 2014. aasta septembris, on ELi konkreetne 2030. aastaks kavandatud kasvuhoonegaaside vähendamise sihtmärk täielikult kooskõlas ELi 2050. aastaks kokkulepitud ambitsioonika eesmärgiga. Selline kasvuhoonegaaside heitkoguste, taastuvenergia ja energiatõhususe alane kokkulepitud ELi poliitikaraamistik, mis töötatakse välja komisjoni teatise põhjal, tagab ELi ettevõtjatele vajaliku stabiilsuse ja prognoositavuse ning kinnitab ELi ülemaailmset rolli.

17. Uus raamistik peaks põhinema järgmistel põhimõtetel:
 - parandada veel rohkem kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise, energiatõhususe ja taastuvenergia kasutamise vahelist sidusust ning saavutada 2030. aasta eesmärgid kulutõhusal viisil, kusjuures keskne roll selles oleks reformitud heitkogustega kauplemise süsteemil;
 - töötada välja ELi tugiraamistik taastuvate energiaallikate edendamiseks ning tagada konkurentsivõime rahvusvahelisel tasandil;
 - tagada kodumajapidamistele ja ettevõtetele energiavarustuse kindlus taskukohaste ja konkurentsivõimeliste hindadega;
 - võimaldada liikmesriikidele paindlikkus selles osas, kuidas nad oma lubadused täidavad, et võtta arvesse siseriiklikke olusid ning austada nende vabadust energiaallikate jaotuse kindlaksmääramisel.
18. Eesmärgiga jõuda ajavahemikuks 2020–2030 kavandatud uues energia- ja kliimapoliitika raamistikus kiiresti kokkuleppele kutsus Euroopa Ülemkogu nõukogu ja komisjoni üles jätkama tööd ja tegelema kiiresti järgmiste elementidega:
 - analüüsida, milline mõju on konkreetsetele liikmesriikidele komisjoni ettepanekutel, mis käsitlevad ELi-üleseid heitkoguste vähendamise ja taastuvenergia kasutamise sihtmärke;
 - töötada välja mehhanismid, mille tulemusel saab jõupingutusi üldisel tasandil õiglaselt jagada ning tõhustada energiaspektori kaasajastamist;
 - töötada välja meetmed potentsiaalse süsinikdioksiidi lekke vältimiseks ning kutsuda üles looma tööstusinvesteeringute pikaajalist plaanimiskindlust, et tagada Euroopa energiamahukate tööstusharude konkurentsivõime;
 - vaadata õigel ajal läbi energiatõhususe direktiiv ja arendada edasi energiatõhususe raamistikku.

Euroopa Ülemkogu teeb nendes küsimustes tehtud edusammudest kokkuvõtte oma juunikuu kohtumisel, tuginedes muu hulgas liikmesriikidega peetavatele konsultatsioonidele, eesmärgiga jõuda uues

- poliitikaamistikus lõplikule otsusele nii kiiresti kui võimalik ja igal juhul 2014. aasta oktoobriks. Euroopa Ülemkogu palub oma eesistujal ja Euroopa Komisjonil võtta vajalikke meetmeid selle otsuse ettevalmistamiseks.
19. Eesmärk kujundada 2014. aastaks välja energia siseturg ja arendada välja energiaühendused, nii et 2015. aastaks ei oleks ükski liikmesriik enam isoleeritud Euroopa gaasi- ja elektrivõrkudest, on endiselt esmatahtis. Euroopa Ülemkogu kutsub üles kiirendama jõupingutusi eelkõige seoses järgmisega:
- kõikide nende meetmete kiire rakendamine, mille eesmärk on saavutada vähemalt 10% installeeritud elektritootmisvõimsuse omavaheline ühendamine kõikide liikmesriikide puhul. Euroopa Ülemkogu palub komisjonil esitada juunikuuks konkreetset 2030. aastaks saavutatavad energiaühenduste eesmärgid, et võtta otsus vastu hiljemalt 2014. aasta oktoobriks. Eriti tuleb tähelepanu pöörata kaugemate ja/või vähem hästi ühendatud ühtse turu osade paremate energiaühenduste tagamisele, sealhulgas vastassuunavoogude parandamise ja loomise kaudu, ning liikmesriikide integreerimisele Euroopa mandriosa võrkudesse;
 - kolmanda energiapaketi tulemuslikum ja sidusam rakendamine kõikide Euroopa energiaturu osaliste poolt;
 - energiaturu integreerimise ja energiatõhususe teemaliste ELi eeskirjade tulemuslik kohaldamine ja jõustamine ühes püüdega luua ELis tegutsevatele ettevõtetele võrdsed tingimused.
20. Tuleks teha rohkem jõupingutusi Euroopa suure maagaasienergia sõltuvuse vähendamiseks, eriti kõige suurema energiasõltuvusega liikmesriikides. Mõõdukama energianõudluse poole liikumine suurema energiatõhususe kaudu peaks olema esimene samm, mis aitab ühtlasi kaasa muude energia- ja kliimaeesmärkide saavutamisele. Euroopa Ülemkogu kutsub komisjoni üles viima läbi põhjaliku ELi energiapoliitika uuringu ja esitama 2014. aasta juuniks tervikliku kava ELi energiasõltuvuse vähendamiseks. Kavas tuleks kajastada asjaolu, et EL peab kiirendama oma energiavarustuse edasist mitmekesistamist, suurendama oma läbirääkimisjõudu ja energiatõhusust, jätkama taastuvenergia ja muude kohalike energiaallikate arendamist ning koordineerima sellise mitmekesistamise toetamiseks infrastruktuuri väljaarendamist kestlikul viisil, sealhulgas energiaühenduste arendamise kaudu. Sellised ühendused peaks hõlmama ka Pürenee poolsaart ja Vahemere piirkonda. Kui see on asjakohane, tuleks arendada energiaühendusi ka kolmandate riikidega. Liikmesriigid näitavad üles solidaarsust mõne või mitme liikmesriigi energiavarustuse äkiliste häirete puhul. Peale selle tuleks võtta lisameetmeid, et toetada lõunakoridori arendamist, sealhulgas täiendavate Ida-Euroopat läbivate haruteede kaudu, uurida viise, kuidas hõlbustada maagaasi eksportimist Põhja-Ameerikast ELi, ja kaaluda, kuidas seda Atlandi-üleses kaubandus- ja investeerimispartnerluses (TTIP) kõige

paremini kajastada, ning suurendada energiavaldkonnas sõlmitavate valitsustevaheliste lepingute läbipaistvust.

21. Nende eesmärkide suunas liikumisel tuleks kiirendada ühist huvi pakkuvate asjakohaste projektide rakendamist ning kiiresti tuleks võtta kasutusele kättesaadavad ELi vahendid, sealhulgas Euroopa ühendamise rahastu, ning EIP rahastamisvõime.
22. Arvestades komisjoni teatises välja toodud peamisi kulukäitureid, kutsub Euroopa Ülemkogu üles tegema püsivaid jõupingutusi energia lõpptarbijate kantavate energiakulude piiramiseks eelkõige järgmistele tegevustele:
- taastuvenergia toetamise mehhanismide järkjärguline arendamine kulutõhusama ja turupõhisema süsteemi suunas ning riiklike toetuskavade suurem lähenemine pärast 2020. aastat;
 - püsiv investeerimine energiatõhususse ja nõudluse juhtimine kõigis väärtusahela osades ning teadus- ja arendustegevuse etapis;
 - siseturul kättesaadava elektritootmisvõimsuse täielikum kasutamine selle asemel, et tugineda üksnes omamaisele võimsusele, tunnistades samas liikmesriikide rolli varustuskindluse tagamisel;
 - kohalike ressursside ja gaasivarustuse turgude konkurentsi edendamine ning gaasi- ja naftahindade lepingulise sidumise küsimuse käsitlemine.

Kõik see peaks olema kooskõlas riigiabi- ja siseturueeskirjadega.

Tuginedes eespool toodud meetmetele, võtavad liikmesriigid asjakohaseid meetmeid, mis viivad kulude vähendamiseni liikmesriikide olusid kõige paremini arvestaval viisil. Tuleb tagada koordineerimine liikmesriikide ja valdkondlike poliitikate vahel, et hõlbustada ELi tasandi eesmärkide saavutamist.

23. Peale selle kutsub Euroopa Ülemkogu liikmesriike üles analüüsima põhjalikumalt oma erinevaid siseriiklikke praktikaid seoses energiapoliitikast tingitud lõivude, hindade maksukomponentide ja võrgukuludega, eesmärgiga vähendada miinimumini negatiivseid tagajärgi energiahindadele. Tuginedes hiljutistele kogemustele, jätkavad liikmesriigid regulaarset teabevahetust seoses tähtsate siseriiklike energiaalaste otsustega, millel võib olla mõju teistele liikmesriikidele, arvestades samas täielikult siseriiklike energiaallikate jaotusega.

KÜPROS

24. Euroopa Ülemkogu tervitab Küprose küsimuses lahenduse saavutamiseks täies mahus läbirääkimiste taasalustamist, tuginedes 11. veebruari ühisavaldusele, eesmärgiga Küprose taasühendada. Euroopa Ülemkogu toetab Küprose probleemile tervikliku ja elujõulise lahenduse leidmist ÜRO raamistikus kooskõlas asjakohaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega ja Euroopa Liidu

aluspõhimõtetega. Euroopa Ülemkogu toonitab, et olukord, kus Küpros on jagatud kaheks osaks, on kestnud liiga kaua ja seetõttu on tähtis selle küsimusega edasi tegeleda. Euroopa Ülemkogu on valmis täitma oma osa läbirääkimiste toetamises. Küprose taasühinemisest tõuseks kasu kogu Küprose rahvale ning sellega seoses toetab Euroopa Ülemkogu kõiki kahe poole vahel kokku lepitud usaldust suurendavaid meetmeid, mis saaksid otsustaval viisil aidata kaasa vastastikuse usalduse õhkkonna loomisele ja anda hoogu läbirääkimisprotsessile.

II. VÄLISSUHTED

Ukraina

25. Euroopa Liit toetab Ukraina rahvast ja tema õigust valida endale ise tulevik. Euroopa Liit toetab Ukraina valitsust jõupingutustes Ukraina olukord stabiliseerida ja viia läbi reforme. Sellega seoses teeb Euroopa Liit koos rahvusvahelise üldsusega veelgi rohkem jõupingutusi, et Ukrainat abistada.
26. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid ning Ukraina allkirjastavad assotsieerimislepingu poliitilised sätted. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid on pühendunud sellele, et allkirjastada ka ülejäänud osa assotsieerimislepingust ning põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna osa. Euroopa Ülemkogu on kokku leppinud, et lepinguga ette nähtud poliitilise dialoogi esimene kohtumine peaks toimuma aprillis. Euroopa Ülemkogu kutsub nõukogu ja Euroopa Parlamenti tungivalt üles võtma kiiresti vastu ettepaneku tollimaksude ajutiseks kaotamiseks Euroopa Liitu suunatud Ukraina ekspordilt (nn autonoomsed kaubandusmeetmed).
27. Praegu on esmatähtis taastada Ukraina makromajanduslik stabiilsus. Ukraina valitsus peab kiiresti alustama ulatusliku struktuurireformide programmiga, mis hõlmab võitlust korrupsiooni vastu ja eelarvetoimingute läbipaistvuse suurendamist. Euroopa Ülemkogu kutsub nõukogu tungivalt üles leppima kiiresti kokku makromajanduslikus finantsabis ja rõhutab, et selle abi võimaldamiseks on äärmiselt oluline kokkulepe IMFig. Liikmesriigid lepivad kokku, et nad koordineerivad oma seisukohti IMFis seoses Ukrainale antava abi tingimustega. Euroopa Ülemkogu tervitab meetmete koordineerimise keskuse loomist, mis peaks toetama struktuurset üleminekut Ukrainas, milles osalevad rahvusvaheline üldsus ja rahvusvahelised finantseerimisasutused.
28. Euroopa Liit tunnustab seni Ukraina poolt ülesnäidatud vaoshoitud tegutsemist. Euroopa Ülemkogu väljendab heameelt Ukraina valitsuse võetud kohustuse üle tagada piirkondlikku mitmekesisust kajastavate valitsusstruktuuride representatiivsus ja kaasavus ning rahvusvahemustesse kuuluvate inimeste õiguste igakülgne kaitse, viia läbi põhiseaduse reform, uurida kõiki inimõiguste rikkumisi ja vägivalllaakte ja võidelda ekstremismi vastu. Sellega seoses julgustab Euroopa Liit Ukraina valitsust tagama, et 25. mail toimuvad presidendivalimised oleksid vabad ja õiglased.
29. Euroopa Liit on jätkuvalt pühendunud Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse säilitamisele. Euroopa Ülemkogu ei tunnusta ebaseaduslikku referendumit Krimmis, mille näol on tegemist Ukraina põhiseaduse selge rikkumisega. Ülemkogu mõistab sügavalt hukka Krimmi ja Sevastopoli ebaseadusliku annekteerimise Venemaa Föderatsiooni poolt ega tunnusta seda. Euroopa Ülemkogu palub komisjonil hinnata Krimmi annekteerimise õiguslikke tagajärgi ja esitada ettepanekud Krimmiga seotud majandus-, kaubandus- ja finantspiirangute kohta, mis tuleks kiiresti rakendada.
30. Seda silmas pidades ning kui kriisi leevendamiseks ei astuta samme, on Euroopa Ülemkogu nõus laiendama loetelu isikutest, kelle suhtes kohaldatakse viisakeeldu ja vara külmutamist. Euroopa Ülemkogu otsustab tühistada järgmise ELi ja Venemaa vahelise tippkohtumise ning märgib, et liikmesriigid ei kavatse esialgu pidada kahepoolseid korrapäraseid tippkohtumisi. Lisaks toetavad Euroopa Ülemkogu ja liikmesriigid eelseisvat G7 riikide kohtumist Haagis. Nad toetavad ka läbirääkimiste peatamist Venemaa ühinemise üle Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) ja Rahvusvahelise Energiaagentuuriga (IEA).
31. Euroopa Ülemkogu on kindlalt veendunud, et jõu ja sunni kasutamine piiride muutmiseks Euroopas 21. sajandil on vastuvõetamatu. Venemaa tegevus rikub selgelt Helsingi protsessi, mis viimase 40 aasta jooksul on aidanud ületada Euroopa lõhestatust ning ehitada üles rahumeelset ja ühendatud kontinenti. Euroopa Ülemkogu taunib, et Venemaa ei ole ikka veel astunud samme kriisi leevendamiseks ning et Ukraina ja Venemaa Föderatsiooni vahelised läbirääkimised ei ole endiselt alanud. Ülemkogu kutsub tungivalt üles, et saavutataks kiiresti kokkulepe OSCE missiooni võimalikult kiire siirmise osas Ukrainasse, et aidata olukorda stabiliseerida. Sellega seoses palub Euroopa Ülemkogu kõrgel esindajal kiiresti koostada kavad ELi panuse andmiseks Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) missiooni töö kergendamiseks. Kui lähipäevade jooksul ei jõuta kokkuleppele usaldusväärse OSCE missiooni suhtes, algatab EL oma missiooni.
32. Euroopa Liit on erilisel vastutav rahu ja stabiilsuse tagamise eest Euroopas. Euroopa Liit on endiselt esirinnas jõupingutuste tegemisel, mille eesmärk on poliitilise lahenduse leidmiseks toetada Ukrainat ja Venemaad kaasavat sisukat dialoogi ja selles osaleda, sealhulgas mitmepoolse mehhanismi loomise abil.
33. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde, et Venemaa Föderatsiooni mis tahes edasised sammud olukorra destabiliseerimiseks Ukrainas tooksid kaasa täiendavad ja kaugeleulatuvad tagajärjed ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Venemaa Föderatsiooni vahelistes suhetes mitmetes

majandusvaldkondades. Sellega seoses palub Euroopa Ülemkogu komisjonil ja liikmesriikidel valmistada ette võimalikud sihipärased meetmed.

34. Euroopa Ülemkogu kinnitab taas oma eesmärgi veelgi tugevdada poliitilist assotsieerumist ja majanduslikku lõimumist Gruusia ja Moldova Vabariigiga. Me kinnitame oma eesmärgi kirjutada hiljemalt 2014. aasta juunis alla põhjalikke ja laiaulatuslikke vabakaubanduspiirkondi hõlmavatele assotsieerimislepingutele, mille me parafeerisime eelmise aasta novembris Vilniuses.

ELi ja Aafrika suhted

35. Enne neljandat ELi-Aafrika tippkohtumist 2.–3. aprillil 2014 on Euroopa Liit endiselt pühendunud sellele, et luua Aafrikaga võrdsete poolte partnerlus ja tugevdada vastusena Euroopa Liidu ja Aafrika üha kasvavale vastastikusele sõltuvusele suhteid kõigis asjakohastes valdkondades. Euroopa Ülemkogu väljendab ELi tahet jätkata koostööd Aafrika partneritega kaubanduse ja arengu, demokraatia ja hea valitsemistava, õigusriigi põhimõtte ning inimõiguste edendamisel. Samuti rõhutab ülemkogu, et oluline on käsitleda rännet ja liikuvust, sealhulgas ebaseaduslikku rännet ning võitlust rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamisega ja inimkaubandusega, võttes aluseks transiidi-, päritolu ja sihtriikide jagatud vastutuse põhimõtte.
36. Euroopa Ülemkogu rõhutab eriti seda, et väga tähtis on jätkata Aafrika partnerite rahvusvahelist toetamist julgeoleku valdkonnas, ning innustab teisi rahastajaid osalema koormuse jagamises. Seetõttu jätkab Euroopa Liit

operatiivse toetuse andmist oma kriisiohjamise tsiviilmissioonide ja sõjaliste operatsioonide kaudu konkreetsete riikide taotluse korral ning tihedas koostöös teiste piirkondlike ja rahvusvaheliste osalejatega. Sellega seoses rõhutab ta, kuivõrd tähtis on anda kiiresti rahalist toetust ja pakkuda operatiivtuge Aafrika juhtimisel toimuvale rahvusvahelisele Kesk-Aafrika Vabariigi toetusmissioonile (MISCA), ja kinnitab liidu lubadust siirata lähinädalatel oma operatsioon EUFOR RCA.

37. Euroopa Liit kaalub samuti viise ja võimalusi toetada Aafrika algatusi võimekuse suurendamiseks, mis tugevdavad Aafrika rahu ja julgeoleku struktuuri ja võimaldavad Aafrika partneritel ennetada konflikte ning kriisidega tulemuslikult ja kiiresti tegeleda. Euroopa Ülemkogu innustab tegema ELi tasandil täiendavat tööd, et tõhustada Aafrika suutlikkuse suurendamiseks antavat abi kõikehõlmaval ja süstemaatilisel viisil, mis hõlmab nõustamist, juhendamist, koolitust ja varustust. Euroopa Ülemkogu kutsub kõrget esindajat üles esitama sellega seoses täiendavaid ettepanekuid, sealhulgas võimaliku teabevõrgustiku kohta varustuse hankimiseks, et toetada ELi pakutavat väljaõpet.

Sri Lanka

38. Euroopa Ülemkogu on endiselt pühendunud vastutusele, lepitusele ja universaalsetele inimõigustele Sri Lankal. Euroopa Ülemkogu kutsub üles võtma ÜRO Inimõiguste Nõukogus vastu resolutsiooni Sri Lanka kohta, millega nähtaks ette sõja jooksul kummagi poole poolt toime pandud väidetavate sõjakuritegude rahvusvaheline uurimine, nagu soovitas ÜRO inimõiguste ülemvolinik.

RIIGIPEADE JA VALITSUSJUHTIDE MITTEAMETLIK ÕHTUSÖÖK – 27. MAI 2014

Avaldus Ukraina kohta

1. Täna arutasime 25. mail Ukrainas toimunud presidendivalimiste järgset olukorda. Tuletame meelde ja kinnitame oma 6. märtsi avaldust ja 21. märtsi järeldusi. Me tervitame toimunud valimisi kui Ukraina rahva tahte väljendust. Presidendivalimistel osalemise aktiivsus oli kõrge ning neid iseloomustas ametivõimude selge otsus viia läbi ausad valimised, mis olid suures osas kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega ning kus austati põhivabadusi, olenemata vaenulikust julgeolekuolukorrast riigi kahes idapoolses piirkonnas. Me kutsume kõiki pooli üles valimiste tulemust aktsepteerima ja jääme ootama tiheda koostöö tegemist uue presidendiga.
2. Me toetame kindlalt Ukraina suveräänsust ja territoriaalset tervikkust ning mõistame karmilt hukka Krimmi ja Sevastopoli ebaseadusliku liitmise Venemaa Föderatsiooniga ega tunnusta seda. Kinnitame Euroopa Liidu toetust 17. aprilli Genfi ühisavaldusele ning tunnustame OSCE erakorralise vaatlusmissiooni rolli ühisavalduse rakendamisele kaasa aitamisel, samuti jõupingutusi, mida Ukraina ametivõimud on seni selle rakendamiseks teinud. Võttes arvesse hiljutisi suundumusi, kordame Venemaa Föderatsioonile esitatud üleskutset võtta meetmeid Genfi ühisavalduse täielikuks rakendamiseks. Me toetame ka täielikult OSCE ja tema eesistuja täiendavaid jõupingutusi, tagades samas Ukraina omaluse. Kõigi poolte tehtavate jõupingutuste eesmärk peaks olema kriisi poliitiline lahendamine, tehes lõpu vägivalle ja pingetele Ida-Ukrainas, sealhulgas kõigi ebaseaduslike relvastatud rühmituste desarmeerimine ja amnestia andmine neile, kes oma relvad vabatahtlikult loovutavad ega ole toime pannud raskeid kuritegusid. Märgime murega, et inimõiguste olukord Krimmis on pärast piirkonna ebaseaduslikku liitmist Venemaaga halvenenud.
3. Me ootame, et Venemaa Föderatsioon teeks koostööd äsja valitud ja seadusliku presidendiga, jätkaks vägede tagasitõmbamist Ukraina piirilt ja kasutaks oma mõjuvõimu relvastatud separatistide suhtes, et rahustada olukorda Ida-Ukrainas. Venemaa Föderatsioon peaks esmajärjekorras hoidma ära separatistide ja relvade sisenemise Ukrainasse. Sellega seoses ning eesmärgiga kindlustada poliitilise lahenduse leidmine, innustame me Venemaa Föderatsiooni alustama ausaid ja avatud läbirääkimisi.
4. Me julgustame Ukraina ametivõime, tuginedes äsja valitud presidendi legitiimsusele, jätkama rahva ja kodanikuühiskonna kaasamist kõigis Ukraina piirkondades, sealhulgas rahvusliku dialoogi ümarlauakõneluste vormis. Me tervitame Ukraina rahu ja üksmeele memorandumit, mille Ukraina parlament võttis vastu 20. mail. Sujuv ja kaasav põhiseaduse reformi ja detsentraliseerimisreformide läbiviimine, tuginedes Euroopa Nõukogu eksperditeadmistele, on selle protsessi üks võtmelemente. Tuleb jätkata reformipingutusi kohtusüsteemi, prokuratuuri ja julgeolekusektori vallas ning samuti peab jätkuma võitlus korruptsiooniga. Euroopa Liit on valmis neid jõupingutusi toetama. Rahvusvahemustesse kuuluvate inimeste õigused tuleb täielikult tagada kooskõlas Euroopa Nõukogu vastavate standarditega.
5. Me pakume jätkuvalt oma abi, et aidata Ukrainal stabiliseerida makromajanduslikku olukorda ja viia läbi struktuurseid majandusreforme. Selleks lõi Euroopa Komisjon spetsiaalse Ukraina toetusrühma, et aidata Ukraina ametivõimudel rakendada ühiselt kokkulepitud Euroopa reformikava, tegutsedes koordineeritult liikmesriikide, rahvusvaheliste doonorite ja kodanikuühiskonnaga. Tervitame Euroopa Liidu juhitava rahvusvaheliste doonorite platvormi loomist ja kavatsust korraldada enne suve Brüsselis kõrgetasemeline

koordineerimiskoosolek. Juba on ellu viidud mitmeid meetmeid, sealhulgas on tehtud makromajandusliku abi esimene väljamakse, mis ulatub nüüd 1,61 miljardi euroni, ning Euroopa Komisjoni ja Ukraina valitsus on kirjutanud alla riigi ülesehitamise lepingule.

6. Me kordame uuesti oma lubadust tugevdada inimestevahelisi kontakte Euroopa Liidu ja Ukraina kodanike vahel, muu hulgas viisanõude kaotamise protsessi teel, mis toimub kindlas ja hästi juhitud keskkonnas ja kui kõik tingimused on täidetud, kooskõlas viisanõude kaotamise tegevuskava raamistikuga kokkulepitud tingimustega. Komisjon on esitanud aruande koos soovitusel liikuda viisanõude kaotamise protsessis edasi teise etappi, eesmärgiga võimaldada Ukraina kodanikele viisavaba reisimise võimalus kohe, kui viisanõude kaotamise protsess on nõuetekohaselt lõpule viidud.

7. On tähtis, et Ukraina valitsus suurendaks makromajanduslikku tasakaalu ja parandaks ettevõtluskliimat ning kaotaks korrupsiooni. Rahvusvahelised partnerid, sealhulgas Venemaa Föderatsioon, peaksid nendele stabiliseerimispingutustele kaasa aitama. Ukraina majanduse stabiliseerimiseks on tähtis, et jõutaks kokkuleppele Venemaalt Ukrainasse suunduvate gaasitarnete tingimustes. Me loodame, et käimasolevad Euroopa Liidu vahendatavad kõnelused saab peagi lõpule viia. Kordame veel kord, et Venemaalt Euroopa Liitu suunduvaid gaasitarneid käsitlevatest lepingutest tuleb kinni pidada.
8. Me märgime, et komisjonis ja Euroopa välisteenistuses tehakse ettevalmistavat tööd seoses võimalike suunatud meetmetega, ning lepime kokku, et kui see peaks sündmustest tulenevalt vajalikuks osutama, jätkatakse ettevalmistusi võimalike lisameetmete võtmiseks.

EUROOPA ÜLEMKOGU – 26. JA 27. JUUNI 2014

Järeldused

Euroopa Ülemkogu jõudis kokkuleppele esitada Euroopa Parlamendile Jean-Claude Junckeri kandidatuur Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale. Sellega seoses leppis ülemkogu kokku peamiste prioriteetide strateegilises tegevuskavas järgmiseks viieks aastaks. Ülemkogu kutsus ELi institutsioone ja liikmesriike üles neid prioriteete oma töös täielikult ellu viima.

Euroopa Ülemkogu määratles järgmisteks aastateks seadusandliku ja operatiivtegevuse kavandamise strateegilised suunised vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala piires (vt alljärgnevalt I peatükki) ning käsitles ka mõningaid seonduvaid horisontaalseid küsimusi. Ülemkogu viis 2014. aasta Euroopa poolaasta lõpule ning kutsus üles tegema täiendavaid jõupingutusi, et tugevdada Euroopa suutlikkust tagada majanduskasv ja luua rohkem töökohti. Euroopa Ülemkogu tegi kokkuvõtte edusammudest, mida on tehtud oktoobris lõpliku otsuse vastuvõtmiseks kliima- ja energiapoliitika raamistiku 2030 kohta ning toetas kõige kiireloomulisemate meetmete kogumi viivitamatut rakendamist, et tugevdada Euroopa vastupanuvõimet ja suurendada selle energiapoliitika. Seoses Euroopa Ülemkogu oktoobri kohtumise ettevalmistamisega palus ülemkogu nõukogul täiendavalt analüüsida muid keskpika tähtajaga perspektiivi ja pikaajalisi meetmeid ELi energiapoliitika tõhustamiseks.

Euroopa Ülemkogu tervitas Euroopa Liidu ning Gruusia ja Moldova Vabariigi vaheliste assotsieerimislepingute allkirjastamist, sealhulgas põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduspiirkondade osas, ning Euroopa Liidu ja Ukraina vahelise assotsieerimislepingu ülejäänud osade ning põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda käsitleva osa allkirjastamist.

* * *

I. VABADUS, TURVALISUS JA ÕIGUS

1. Üks liidu peamisi eesmärgi on luua vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev sisepiirideta ala, kus täielikult austatakse põhiõigusi. Sel eesmärgil on vaja kooskõlas aluslepingute ja nende asjakohaste protokollidega võtta sidusad poliitikameetmed varjupaiga-, sisserände- ja piiripoliitika ning politsei- ja õigusala koostöö valdkonnas.
2. Oma kodanikke kaitsva ning inimestele liidus ja väljaspool liitu tegelike õigusi pakkuva Euroopa kõik mõtted on omavahel seotud. Edu või ebaõnnestumine ühes valdkonnas sõltub teistes valdkondades saavutatavatest tulemustest ning koostoimist seotud poliitikavaldkondadega. Lahendus paljudele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal esinevatele probleemidele peitub suhetes kolmandate riikidega, mis nõuab ELi sise- ja välispoliitika vahelise seose parandamist. See peab kajastuma ELi institutsioonide ja organite vahelises koostöös.
3. Varasematele programmidele tuginedes on nüüd üldine prioriteet olemasolevad õigusaktid ja poliitikameetmed järjekindlalt üle võtta, neid tõhusalt rakendada ja need konsolideerida. Keskse tähtsusega on operatiivkoostöö tihendamise, kasutades uudsete info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate potentsiaali, erinevate ELi ametite rolli tugevdamine ja ELi vahendite strateegilise kasutuse tagamine.
4. Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala edasise arendamisel järgnevatel aastatel on väga oluline tagada põhiõiguste kaitse ja edendamine, sealhulgas andmekaitse, käsitledes samal ajal turvalisusega seotud küsimusi, seda ka suhetes kolmandate riikidega, ning võtta 2015. aastaks vastu tugev üldine ELi andmekaitseraamistik.
5. Seistes silmitsi selliste probleemidega nagu ebastabiilsus paljudes maailma piirkondades ning üleilmased ja Euroopa demograafilised suundumused, on liidul vaja tõhusat ja hästi juhitud rände-, varjupaiga- ja piiride poliitikat, mis juhindub aluslepingu solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõtetest kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 80 ning kooskõlas selle tõhusa rakendamisega. Vaja on terviklikku lähenemisviisi, mis optimeerib seaduslikust rändest saadava kasu ja pakub kaitset seda vajavatele isikutele, tegeledes samal ajal resoluutselt ebaseadusliku rändega ning hallates tõhusalt ELi välispiire.
6. Selleks et jääda andekate ja oskusi omavate isikute jaoks atraktiivseks sihtkohaks, peab Euroopa välja töötama strateegiad, mis maksimeerivad seadusliku rände võimalusi sidusate ja tõhusate eeskirjade kaudu ning mis põhinevad dialoogil äriühingute ja sotsiaalpartneritega. Samuti peaks liit toetama liikmesriikide jõupingutusi seoses aktiivse integratsioonipoliitikaga, mis suurendab sotsiaalset ühtekuuluvust ja majandusdünaamikat.

7. Liidu pühendumus rahvusvahelise kaitse pakkumisele nõuab tugevat Euroopa varjupaigapoliitikat, mille aluseks on solidaarsus ja vastutus. Euroopa ühise varjupaigasüsteemi täielik ülevõtmine ja tõhus rakendamine on absoluutne prioriteet. Selle tulemuseks peaksid olema kõrged ühised standardid ja tugevam koostöö, mis loob võrdsed tingimused, mille alusel varjupaigataotlejatele antakse kogu liidus samad menetluslikud tagatised ja ühesugune kaitse. Sellega peaks kaasnema Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) suurem roll, eelkõige *acquis'* ühtse kohaldamise edendamisel. Tavade ühtlustamine suurendab vastastikust usaldust ning võimaldab astuda tulevikus järgmisi samme.
8. ELi rändepoliitika oluline osa on ebaseaduslike rändevoogude algpõhjuste käsitlemine. See ning ebaseadusliku rände ennetamine ja selle vastu võitlemine aitavad vältida ohtlikke reise ettevõtivate rändajate hukkamist. Jätkusuutlikku lahendust on võimalik leida üksnes intensiivsema koostöö kaudu päritolu- ja transiidiriikidega, sealhulgas andes abi nende rände ja piiride haldamisega seotud suutlikkuse tugevdamiseks. Rändepoliitika peab palju tugevamini saama liidu välis- ja arengupoliitika lahutamatuks osaks, mille puhul kohaldatakse põhimõtet „rohkem rohkema eest” ning mille aluseks on rände ja liikuvuse suhtes võetud üldine lähenemisviis. Keskenduda tuleks järgmistele elementidele:
- ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga tihedas koostöös piirkondlike kaitseprogrammide tugevdamine ja laiendamine, eelkõige päritolupiirkondade läheduses; suurema panuse andmine üleilmsetesse ümberasustamisalastesse jõupingutustesse, eelkõige pidades silmas praegust pikaleveninud kriisi Süürias;
 - inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse jõulisem käsitlemine, keskendudes prioriteetsetele riikidele ja marsruutidele;
 - tõhusa ühise tagasisaatmispoliitika kehtestamine ning tagasisivõtukohustuste jõustamine kolmandate riikidega sõlmitavates lepingutes;
 - Vahemere rakkerühma poolt kindlaks tehtud meetmete täielik rakendamine.
9. Inimestel ilma sisepiiridel toimuva kontrollita reisida võimaldav Schengeni ala ning aina suurenev arv ELi sõitvaid inimesi nõuab ELi ühiste välispiiride tõhusat haldamist, et tagada tugev kaitse. Liit peab võtma kasutusele kõik tema käsutuses olevad vahendid, et aidata liikmesriikidel oma ülesannet täita. Sel eesmärgil:
- tuleks kulutõhusal viisil ajakohastada välispiiride integreeritud haldamist, et tagada arukas piirihaldus riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning registreeritud reisijate programmiga, mida toetab uus suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimise amet (eu-LISA);
 - peaks Frontex kui Euroopa solidaarsuse vahend piirihalduse valdkonnas tugevdama oma operatiivabi,
- eelkõige nende liikmesriikide toetamiseks, kelle välispiiridele avaldatakse suurt survet, ning suurendama oma reageerimisvõimet rändevoogude kiirele muutumisele, kasutades täiel määral ära uut Euroopa piiride valvamise süsteemi EUROSUR;
- tuleks Frontexi pikaajalise arengu kontekstis uurida Euroopa piirivalvesüsteemi loomise võimalust, et suurendada kontrolli- ja järelevalvesuutlikkust meie välispiiridel.
- Samal ajal on vaja ajakohastada ühist viisapoliitikat, hõlbustades seaduslikku reisimist ja Schengeni tugevdatud kohalikku konsulaarkoostööd, säilitades ühtlasi kõrge turvalisuse taseme ja rakendades uut Schengeni juhtimissüsteemi.
10. On oluline tagada Euroopa kodanikele tõeline turvalisusel rajanev ala operatiivse politseikoostöö abil ning ennetades rasket ja organiseeritud kuritegevust, sealhulgas inimkaubandust ja inimeste ebaseaduslikku üle piiri toimetamist ja korrupsiooni ning selle vastu võideldes. Samal ajal on vaja tõhusat ELi terrorismivastast poliitikat, mille puhul kõik asjaomased osalejad teevad tihedat koostööd ning kuhu on integreeritud terrorismivastase võitluse sise- ja välisaspektid. Sellega seoses kinnitab Euroopa Ülemkogu taas ELi terrorismivastase võitluse koordinaatori rolli. Liit peaks oma võitluses kuritegevuse ja terrorismi vastu toetama riigiasutusi, võttes kasutusele kõik õiguslase- ja politseikoostöö vahendid ning andes Europolile ja Eurojustile suurema koordineeriva rolli, sealhulgas järgmise kaudu:
- sisejulgeoleku strateegia läbivaatamine ja ajakohastamine 2015. aasta keskpaigaks;
 - piiriülese teabevahetuse parandamine, sealhulgas karistusregistrite kohta;
 - küberturbe ja küberkuritegevuse suhtes võetava kõikehõlmava lähenemisviisi väljatöötamine;
 - radikaliseerumise ja ekstremismi ärahoidmine ning tegevus välisvõitlejate nähtuse käsitlemiseks, sealhulgas üleeuroopalist hoiatusmehhanismi käsitlevate olemasolevate instrumentide tulemusliku kasutamise ja selliste instrumentide nagu ELi broneeringuinfo süsteemi väljatöötamise teel.
11. Tõelise Euroopa õigusel rajaneva ala sujuv toimimine, austades liikmesriikide erinevaid õigussüsteeme ja tavasid, on ELi jaoks väga tähtis. Sellega seoses tuleks veelgi suurendada vastastikust usaldust üksteise õigussüsteemide vastu. Toimiv Euroopa õiguspoliitika annab panuse majanduskasvu, aidates ettevõtetel ja tarbijatel saada kasu usaldusväärsest ettevõtluskeskkonnast siseturul. Tuleb teha rohkem tööd selle nimel, et:
- suurendada ELi õigusaktide sidusust ja selgust kodanike ja ettevõtete jaoks;
 - lihtsustada juurdepääsu õigusemõistmisele; edendada tõhusaid õiguskaitsevahendeid ja

tehnoloogiliselt innovatiivsete vahendite, sealhulgas e-õiguskeskkonna kasutamist;

- jätkata jõupingutusi selleks, et tugevdada kahtlustatavate ja süüdistatavate õigusi kriminaalmenetluses;
 - uurida võimalusi, kuidas tugevdada isikute, eelkõige laste õigusi kohtumenetlustes, et hõlbustada piiriülese mõjuga perekonnaõiguse küsimustes ning tsiviil- ja kaubandusküsimustes tehtud kohtuotsuste jõustamist;
 - tugevdada ohvrite kaitset;
 - tõhustada tsiviil- ja kriminaalasjades tehtud otsuste ja kohtuotsuste vastastikust tunnustamist;
 - tõhustada liikmesriikide ametiasutuste vahelist teabevahetust;
 - võidelda ELi eelarve suhtes toime pandavate pettuste ja eelarvet kahjustavate tegevustega, sealhulgas tehes edusamme Euroopa Prokuratuuri üle peetavates läbirääkimistes;
 - hõlbustada piiriüleste tegevust ja operatiivkoostööd;
 - tõhustada õigusvaldkonna töötajatele mõeldud koolitust;
 - koondada asjakohaste ELi ametite, nagu Eurojusti ja Põhiõiguste Ameti eksperditeadmised.
12. ELi kodanike õigust vabalt liikuda, elada ja töötada teistes liikmesriikides, mis on üks Euroopa Liidu põhivabadustest, tuleb kaitsta, sealhulgas võimaliku väärkasutamise ja pettuslike nõuete esitamise vastu.
13. Euroopa Ülemkogu kutsub ELi institutsioone ja liikmesriike üles tagama nendele suunistele sobivad seadusandlikud ja operatiivsed järelmeetmed ning teeb 2017. aastal nende küsimustega seoses vahehindamise.

II. MAJANDUSKASV, KONKURENTSIVÕIME JA TÖÖKOHTADE LOOMINE

A. EUROOPA POOLAASTA

14. Hiljutised märgid majanduse elavnemise kohta on julgustavad ning näitavad, et liikmesriikide ja ELi institutsioonide ühised pingutused on hakanud vilja kandma. Majanduskasv on naasmas ja mõõdukat kasvu näitab ka tööhõives osalemise määr, kuigi mitmel pool Euroopas on töötuse, eelkõige noorte töötuse määr endiselt pretsedenditult ja vastuvõetamatult kõrge. Vaesus ja sotsiaalne tõrjutus on endiselt mureküsimused.
15. Tänu liikmesriikide jõupingutustele on saavutatud edu makromajandusliku tasakaalustamatuse korrigeerimisel ja riigi rahanduse seis näitab jätkuvat paranemist. Euroopa Ülemkogu tervitab ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse tühistamist mitme liikmesriigi puhul. Tuleks kasutada ELi olemasoleva fiskaalraamistiku pakutavaid võimalusi, et tasakaalustada fiskaaldistsipliini vajadusega toetada majanduskasvu. Võttes arvesse püsivalt kõrget võlataset ja töötuse määra ning madalat SKP nominaalkasvu, samuti väljakutseid seoses vananeva

ühiskonna ja töökohtade loomise toetamisega, eelkõige noorte jaoks, tuleb jätkata eelarve konsolideerimist majanduskasvu soodustaval ja diferentseeritud viisil. Erilist tähelepanu tuleks pöörata struktuurireformidele, mis soodustavad majanduskasvu ja parandavad riigi rahanduse jätkusuutlikkust, sealhulgas hinnates asjakohaselt fiskaalmeetmeid ja struktuurireforme, kasutades samal ajal parimal viisil ära olemasoleva stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirjadega ette nähtud paindlikkust. Sellega seoses esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule 14. detsembriks 2014 aruande ELi juhtimisraamistiku kohaldamise kohta, nagu on ette nähtud ELi õigusaktides (esimene ja teine majanduse juhtimise pakett).

16. Majanduse elavnemine on endiselt habras ja ebahütlane ning tuleb jätkata jõupingutusi majanduskasvu soodustavate struktuurireformide elluviimiseks ja neid tõhustada, et tugevdada Euroopa suutlikkust tagada majanduskasv ja luua rohkem ja paremaid töökohti. Tuleb rohkem tegutseda selle nimel, et vähendada maksukiulu, reformida toodete ja teenuste turgusid ja haldusasutusi, parandada ettevõtlus- ning teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni keskkonda, muuta lihtsamaks juurdepääs rahastamisele, tõhustada võrgutööstuste toimimist ja reformida haridussüsteeme.
17. Sellel taustal kinnitas Euroopa Ülemkogu üldiselt riigipõhised soovitusel ja viis sellega lõpule 2014. aasta Euroopa poolaasta. Soovituste rakendamine on majanduskasvu kiirendamiseks võtmetähtsusega. Tuginedes riigi isevastutuse põhimõttele ja sotsiaaldialoogile, peaksid liikmesriigid pidama soovitustest kinni oma võetavates otsustes eelarve, struktuurireformide ning tööhõive- ja sotsiaalpoliitika kohta. Nõukogu ja komisjon jätkavad riigipõhiste soovituste rakendamise jälgimist ja võtavad vajaduse korral meetmeid.

Õigusloome kvaliteet

18. Euroopa Ülemkogu hindas edusamme õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse osas, tuginedes komisjoni teatisele. Suurt edu on saavutatud õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) elluviimisel komisjoni, teiste ELi institutsioonide ja liikmesriikide poolt, mis on regulatiivset koormust tulemuslikult vähendanud. Euroopa Ülemkogu leiab, et õigusloome kvaliteet peaks jääma institutsioonide töös prioriteetsel kohale. Selleks on tarvis tugevat pühendumist õigusnormide ühtlustamisele ja koormuse vähendamisele seadusandlikus töös ning kasutada paremini kogu õigusloometsüklis mõjuhindamist ja järelhindamist, nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil.
19. Euroopa tasandil võetavaid õigusloome kvaliteedi meetmeid tuleks täiendada õigusloome kvaliteedi alaste algatustega liikmesriikides. Sellega seoses peaksid liikmesriigid kasutama ELi õigusaktide rakendamisel reguleerimise paindlikkuse sätteid täiel määral väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate hüvanguks.
20. Euroopa Ülemkogu kutsub nõukogu üles jätkama komisjoni teatise üksikasjalikku läbivaatamist. Komisjoni,

teisi ELi institutsioone ja liikmesriike kutsutakse üles jätkama programmi REFIT elluviimist ambitsioonikal viisil, võttes arvesse tarbijate ja töötajate kaitsmist ning tervise- ja keskkonnakaaluksusi.

B. KLIIMA JA ENERGEETIKA

21. Euroopa Ülemkogu tegi kokkuvõtte sellest, millised on olnud edusammud kliima- ja energiaraamistiku 2030 kohta oktoobris lõpliku otsuse tegemise poole liikumisel kooskõlas 2014. aasta märtsi järeldustega. Sellega seoses rõhutas ülemkogu, et on tähtis töötada kiiresti välja raamistiku põhielemendid, ja jääb ootama eelkõige komisjoni poolt juulis esitatavat hinnangut energiatõhususe direktiivi kohta ja selle kohta, kuidas saab energiatõhusus anda panuse kliima- ja energiaraamistikku 2030. Ülemkogu kordab 2014. aasta septembris toimuva ÜRO kliimatippkohtumise tähtsust ja kinnitab, et ELi konkreetne 2030. aastaks kavandatud kasvuhoonegaaside vähendamise sihtmärk saab olema täielikult kooskõlas ELi 2050. aastaks kokkulepitud ambitsioonika eesmärgiga.

22. Euroopa Ülemkogu tervitas komisjoni Euroopa energiajulgeoleku strateegiat ja pidas selle põhjal esimese arutelu. Euroopa energiajulgeoleku strateegia on tihedasti seotud kliima- ja energiapoliitika raamistikuga 2030. Euroopa Ülemkogu kutsus üles tegema suuremaid jõupingutusi, et vähendada Euroopa suurt energiasõltuvust, ja toetab kõige kiireloomulisemate meetmete kogumi viivitamatut rakendamist, et tugevdada Euroopa vastupanuvõimet ja suurendada oma energiajulgeolekut lühikeses perspektiivis, enne 2014.–2015. aasta talve. Eelkõige lepib ülemkogu kokku järgmises:

- lühiajaliste tarnehäirete riskide hindamise põhjal tugevdatakse olemasolevaid hädaolukorra- ja solidaarsusmehhanisme, sealhulgas seoses gaasi hoiustamise, hädaolukorraks vajaliku taristu ja vastassuunavoogudega, et tegeleda nende riskidega eelkõige enim haavatavates liikmesriikides;
- pidades silmas Euroopa energiajulgeoleku edendamist, tuleks energiataristutesse asjakohaste investeeringute, sealhulgas kolmandate riikide osalusega investeeringute tegemisel järgida täielikult kõiki ELi siseturu ja konkurentsieskirju, mida tuleb järjekindlalt jõustada;
- EL teeb koostööd oma rahvusvaheliste partneritega, et vähendada energiavarustusega seotud häirete riski;
- energiaühendust, mille eesmärk on laiendada ELi energiavaldkonna *acquis'*d laienemisprotsessis osalevatele ja naabruses asuvatele riikidele, tuleks tugevdada, et tagada *acquis'* kohaldamine nendes riikides.

Pidades silmas Euroopa Ülemkogu oktoobri kohtumist, palus Euroopa Ülemkogu nõukogul jätkata muude ELi energiajulgeolekut edendavate keskpika perioodi ja pikaajaliste meetmete analüüsimist, tuginedes komisjoni Euroopa energiajulgeoleku strateegiale. Euroopa Ülemkogu rõhutas, kuivõrd tähtis on energiatõhusus,

omamaise energiatootmise edasiarendamine, Euroopa energiaturu edasine rakendamine ja integreerimine, tuginedes piirkondlikule lähenemisviisile, gaasiturul läbipaistvuse suurendamine ja puuduva taristu loomine, et kaotada liikmesriikide mis tahes isoleeritus Euroopa gaasi- ja elektrivõrkudest 2015. aastaks. Kooskõlas eesmärgiga viia Euroopa energiaturu väljakujundamine lõpule 2014. aasta lõpuks, tuleb parandada omavahelisi ühendusi, sealhulgas analüüsides põhjalikult komisjoni väljapakutud uut võrkude omavahelise ühendatuse eesmärki.

23. Euroopa Ülemkogu teeb lõpliku otsuse uue kliima- ja energiapoliitika raamistiku, sealhulgas Euroopa energiajulgeoleku parandamiseks mõeldud täiendavate meetmete ja konkreetsete 2030. aastaks kavandavate omavahelisi ühendusi käsitlevate eesmärkide kohta hiljemalt 2014. aasta oktoobris. Tehakse kõik jõupingutused kokkulepitud tähtajast kinnipidamiseks.
24. Euroopa Ülemkogu toetab samuti Rooma G7 energiaalgatust, mille eesmärk on viia ellu poliitikaid konkurentsivõimelisema, mitmekesisema, vastupidavama ja vähem kasvuhoonegaase tekitava energiasüsteemi loomiseks, soodustades ohutute ja säästvate tehnoloogiate kasutamist.

III. JÄRGMINE INSTITUTSIOONILINE TSÜKKEL

25. Euroopa Ülemkogu võttis vastu otsuse, millega esitatakse Euroopa Parlamendile Jean-Claude Junckeri kandidatuur Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale. Euroopa Ülemkogu eesistuja peab konsultatsioone teiste ametisse nimetamise osas.

26. Ülemkogu leppis kokku lisa esitatud strateegilises tegevuskavas. Ülemkogu kutsus ELi institutsioone ja liikmesriike üles neid prioriteete oma töös täielikult ellu viima. Samuti antakse tegevuskavaga institutsioonidele suuniseid iga-aastase ja mitmeaastase töö planeerimiseks ja seadusandliku tegevuse kavandamiseks; institutsioonid peaksid oma tööd vastavalt korraldama. Euroopa Ülemkogu tagab nimetatud strateegiliste prioriteetide rakendamise regulaarse järelevalve.

27. Ühendkuningriik väljendas mõningast muret seoses ELi tulevase arenguga. Neid mureküsimusi tuleb käsitleda.

Sellega seoses märkis Euroopa Ülemkogu, et üha tihedama liidu kontseptsioon võimaldab eri riikidele erinevaid integratsiooniviise, võimaldades integratsiooni süvendada soovivatel riikidel sellega edasi minna, austades samas nende soovi, kes integratsiooni rohkem süvendada ei taha.

Kui uus Euroopa Komisjoni koosseis on paigas, hakkab Euroopa Ülemkogu kaaluma Euroopa Komisjoni presidendi ametisse nimetamise protsessi tulevikus, järgides aluslepinguid.

IV. MUUD KÜSIMUSED

28. Euroopa Ülemkogu õnnitles Leedut lähenemise osas tehtud edusammude puhul, mis on saavutatud tänu

arukale majandus-, fiskaal- ja rahanduspoliitikale, ning kõigi aluslepingus ette nähtud lähenemiskriteeriumide täitmise puhul. Ülemkogu kinnitas komisjoni ettepaneku, mille kohaselt võetakse euro Leedus kasutusele 1. jaanuaril 2015.

Ukraina

29. Tuletades meelde riigipeade ja valitsusjuhtide 6. märtsi ja 27. mai avaldusi Ukraina kohta, Euroopa Ülemkogu 21. märtsi järeldusi ning välisasjade nõukogu 23. juuni järeldusi Ukraina kohta, avaldab Euroopa Ülemkogu toetust eelmisel nädalal president Porošenko poolt väljakuulutatud rahukavale. Ülemkogu võtab teadmiseks Venemaa presidendi avalduse rahukava põhimõttelise toetamise kohta ning Föderatsiooninõukogu otsuse tühistada volitused, mis anti Venemaa relvajõudude kasutamiseks sõjaliseks sekkumiseks Ukrainas.
30. Euroopa Ülemkogu avaldab kahetsust selle üle, et relvarahu, millest Ukraina ametivõimud on kinni pidanud, ei ole toonud kaasa sõjategevuse täielikku lõpetamist. Seetõttu kutsub ülemkogu kõiki osapooli üles pühendumata tõeliselt rahukava rakendamisele ning kindlustama sõjategevuse lõpetamise. Ülemkogu kutsub Venemaa Föderatsiooni tungivalt üles kasutama aktiivselt oma mõju ebaseaduslike relvastatud rühmituste üle ning tegema lõppu relvade ja võitlejate liikumisele üle piiri, et saavutada kiireid ja reaalseid tulemusi pingete leevendamisel. Euroopa Ülemkogu toetab OSCE tegutsemist rahukava rakendamise vaatljana, samuti tema rolli relvarahu toetamisel ja tõhusa piirikontrolli kehtestamisel.
31. Euroopa Ülemkogu kinnitab veel kord oma pühendumust toetada majandusliku stabiliseerimise protsessi Ukrainas ning väljendab heameelt selle üle, et komisjon tegi riigi ülesehitamise lepingu ja makromajandusliku finantsabi raames hiljuti kaks märkimisväärset väljamakset kogusummas 750 miljonit eurot. Sellega seoses ootab Euroopa Ülemkogu eelseisvat Ukrainat käsitlevat kõrgetasemelist abiandjate koordineerimiskohtumist, mis toimub 8. juulil Brüsselis.
32. Tulenevalt oma märtsikuistest järeldustest ja otsusest mitte tunnustada Krimmi ja Sevastopoli ebaseaduslikku annekteerimist, väljendab Euroopa Ülemkogu heameelt komisjoni poolt selle poliitika jõustamiseks tehtud töö üle ning otsuse üle keelata selliste Krimmist ja Sevastopolist pärit kaupade import, millel ei ole Ukraina päritolutoendit.
33. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde, et Euroopa Komisjon, Euroopa välisteenistus ja liikmesriigid on Euroopa Ülemkogu märtsi kohtumisel esitatud taotluse kohaselt teinud ettevalmistavat tööd suunatud meetmete küsimuses, et saaks astuda viivitamatult täiendavaid samme. Sellega seoses ootab Euroopa Ülemkogu, et esmaspäevaks, 30. juuniks tehakse järgmist:
 - saavutatakse kokkulepe relvarahu ja tõhusa piirikontrolli jälgimise mehhanismi suhtes, mille üle OSCE teostab järelevalvet;
 - tagastatakse kolm piiripunkti (Izvarino, Dolzhanskiy, Krasnopartizanski) Ukraina ametivõimudele;

- vabastatakse pantvangid, sealhulgas kõik OSCE vaatljad;
- alustatakse sisulisi läbirääkimisi president Porošenko rahuplaani rakendamise üle.

Nõukogu hindab olukorda ja võtab vajaduse korral vastu vajalikud otsused.

Euroopa Ülemkogu rõhutab oma pühendumust tulla igal ajal kokku edasiste oluliste piiravate meetmete võtmiseks.

34. Euroopa Ülemkogu kinnitas nõukogu 24. juuni 2014. aasta järeldused Albaania kohta.

ILISA

LIIDU STRATEEGILINE TEGEVUSKAVA MUUTUSTE AEGADEL

2014. aasta mais toimunud Euroopa Parlamendi valimised avasid uue seadusandliku tsükli. Selle uue poliitilise olukorra teke sattus täpselt ajale, mil meie riigid väljuvad aastaid kestnud majanduskriisist ja mil on suurenenud üldine rahulolematus poliitikaga. Praegu on õige panna paika see, millele liit peaks meie meelest keskenduma ja kuidas ta peaks toimima.

Euroopa Ülemkogu leppis täna kokku viies üldises prioriteedis, mis suunavad Euroopa Liidu tööd järgmise viie aasta jooksul: tugevamad majandused suurema hulga töökohtadega; ühiskonnad, mis tagavad kodanike kaasamise ja kaitse; kindel energia- ja kliimatulevik; usaldusväärne põhivabadustel rajanev ala; tulemuslik ühine tegutsemine maailmas.

Nimetatud valdkondades võetavad meetmed on väga olulised, võttes arvesse meie ühiskondade ees seisvaid suuri väljakutseid. Ehkki Euroopa majanduse elavnemine võtab hoogu, valmistab töötus, sh eriti noorte töötus, meile endiselt suurimat muret, ning samuti on suurenemas ebavõrdsus. Samal ajal on üleilmne majandus kiiresti muutumas. Digitaalajastul sunnib konkurents innovatsiooni alal ning oskuste ja turgude pärast kõiki meie riike edu saavutamiseks vaatama tulevikku ja olukorraga kohanduma. Loodusvarade nappus, energiahinnad ja kliimamuutuste mõju on olulised väljakutsed; Euroopa energiasõltuvus on praegu tema haavatavuseks. Kogu maailmas tekitavad muret radikaliseerumine ja ekstremism. Geopoliitilist stabiilsust meie piiridel ei saa pidada iseenesest mõistetavaks. Probleeme tekitavad demograafilised suundumused, sh seab vananev elanikkond lisasurve alla meie sotsiaalhoolekandesüsteemid ning ebaseaduslikud rändevood vajavad ühist reageerimist ja kooskõlastatud tegevust.

Sellest tulenevalt on liidu töö esimene eesmärk järgmistel aastatel valmistada meie ühiskonnad tulevikuks ette ja suurendada usaldust.

Euroopa riigid on unikaalses seisus, et kujundada muutusi – seda nii eraldi kui ka kollektiivselt liiduna. Meie mitmekesisus on eelis, meie ühtsus annab jõu. Meie liidus esineb erinevaid koostöö ja integratsiooni tasemeid. Oma laienemispoliitika raames jätkame demokraatia ja heaolu edendamist.

Kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega peab liit keskenduma oma tegevuses valdkondadele, kus sellel on suurim mõju. Liit peaks hoiduma meetmete võtmisest,

kui liikmesriikidel on samu eesmärke võimalik ise paremini saavutada. Liidu usaldatavus sõltub tema võimest tagada piisav otsuste järgimine ja kohustuste täitmine. Selleks on vaja tugevaid ja usaldusväärseid institutsioone, aga ka liikmesriikide parlamentide suuremat osalust. Eelkõige tuleks rõhku panna konkreetsete tulemuste saavutamisele viies järgmises valdkonnas.

1. Töökohtade, majanduskasvu ja konkurentsivõime liit
Meie riigid on väljumas kõige sügavamast majanduskriisist selle põlvkonna jooksul. Me näeme jõupingutusi ja reformide tulemusi. Ometi ei tähenda see tagasipöördumist vanade lubaduste juurde. Suured väljakutsed on ikka needsamad: aeglane majanduskasv, suur töötus, ebapiisavad avaliku ja erasektori investeeringud, makromajanduslik tasakaalustamatus, valitsemissektori võlg ja konkurentsivõime puudumine. Me järgime stabiilsuse ja kasvu pakti. Kõikides meie majandustes on vaja jätkata struktuurireformide läbiviimist. Meie ühine jõud sõltub väga selgelt iga üksiku riigi edukusest. Seepärast peab liit astuma julgeid samme majanduskasvu edendamiseks, investeeringute suurendamiseks, rohkemate ja paremate töökohtade loomiseks ning konkurentsivõime valdkonnas reformide ergutamiseks. Selleks on vaja samuti kasutada parimal viisil ära paindlikkust, mida kätkevad endas olemasolevad stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirjad. Strateegia „Euroopa 2020” tulevane läbivaatamine on hea võimalus viia see täielikult kooskõlla käesoleva strateegilise tegevuskavaga.

Seetõttu seame liidule järgmiseks viieks aastaks järgmised prioriteedid:

- **kasutada täiel määral ära ühtse turu potentsiaali kõigis selle mõõtmetes:** viies lõpule toodete ja teenuste siseturu rajamise ning viies 2015. aastaks lõpule digitaalse ühtse turu rajamise;
- **edendada ettevõtluskliimat ja töökohtade loomist,** eriti VKEde jaoks: hõlbustades juurdepääsu rahastamisele ja investeeringutele; tagades vastupidavama finantsvaldkonna reguleerimise; parandades tööturgude toimimist ja suunates maksukoormuse tööjõult mujale; vähendades sihipärasel viisil ebavajalikku halduskoormust ja nõuete täitmisega seotud kulusid, võttes samal ajal arvesse tarbijate ja töötajate kaitsmist ning tervise- ja keskkonnakaalutlusi;
- **investeerida ja valmistada meie majandust tulevikuks ette:** käsitledes ammust vajadust investeerida transpordi-, energia- ja telekommunikatsiooni taristusse, samuti energiatõhususse, innovatsiooni- ja teadustegevusse, oskustesse, haridusse ja innovatsiooni; kasutades täielikult ära ELi struktuurifonde; mobiliseerides sobivas tasakaalus avaliku ja erasektori rahastamisallikad ning hõlbustades pikaajaliste investeeringute tegemist, kasutades ja välja töötades finantsinstrumente, näiteks Euroopa Investeeringupanga instrumente, eelkõige pikaajaliste projektide jaoks; pakkudes pikaajalistele investeeringutele sobivat õigusraamistikku;
- **suurendada liidu üleilmset atraktiivsust** tugeva ja konkurentsivõimelise tööstusbaasiga ning eduka põllumajandusega tootmis- ja investeerimiskohana ning

viia 2015. aastaks lõpule läbirääkimised rahvusvaheliste kaubanduslepingute, sealhulgas Atlandi-ülese kaubanduse ja investeeringute partnerluskokkuleppe üle, tehes seda vastastikuse kasu ja ühiste huvide vaimus ning läbipaistvalt;

- **muuta majandus- ja rahaliit teguriks, mis tagab kindlama ja püsivama stabiilsuse ja majanduskasvu:** tugevama euroala juhtimise ning tugevama majanduspoliitika koordineerimise, lähenemise ja solidaarsusega, austades samal ajal siseturu terviklikkust ning säilitades läbipaistvuse ja avatuse euroalasse mittekuuluvate ELi riikide jaoks.

2. Kõiki kodanikke kaasav ja kaitsev liit

Eurooplased on saanud kasu avatud piiridega integreeritud majanduste pakutavatest võimalustest, kuid mitte alati ei ole eelised olnud koheselt kõigile kättesaadavad. Paljud elavad vaesuses ja on sotsiaalselt tõrjutud või kardavad seda. Liit peab jätkuvalt tegema seda, mida ta hästi oskab ja avama võimalusi, kuid liitu peab tajuma ja kogema ka kaitseallikana. Inimesed ootavad, et Euroopa kaitseks nende huve ja hoiaks ohu kontrolli all, kuid samas ka austaks nende identiteeti ja kuuluvustunnet. Liit peab olema tugevam väljastpoolt ja hoolivam seestpoolt.

Seetõttu seame, austades samas liikmesriikide pädevusi, kes on vastutavad oma sotsiaalhoolekandesüsteemide eest, liidu jaoks eelolevaks viieks aastaks järgmised prioriteedid:

- **aidata välja arendada oskusi ning kasutada oma andeid ja luua kõigile võimalusi:** tõhustades võitlust noorte tööpuudusega, eelkõige noorte puhul, kes ei õpi, tööta ega osale koolituses; edendades kaasaegse majanduse jaoks õigeid oskusi ja elukestvat õpet; hõlbustades töötajate liikuvust, eelkõige valdkondades, kus pidevalt on täitmata töökohti või kus oskused ei vasta tööturu nõudlusele; kaitstes liidu ühte neljast põhivabadusest, nimelt kõikide ELi kodanike õigust vabalt liikuda, elada ja töötada teises liikmesriigis, sealhulgas võimaliku väärkasutamise ja pettuslike nõuete eest;
- **tagada õiglus:** võideldes maksudest kõrvalehoidumise või maksupettustega, nii et kõik panustavad oma õiglase osa;
- **aidata tagada, et igal meie ühiskonnal oleks koos tõhusate, õiglaste ja tuleviku jaoks sobivate sotsiaalkaitsesüsteemidega paigas oma turvavõrgud muutustega toimetulekuks ja ebavõrdsuste kõrvaldamiseks;** inimkapitali ja sotsiaalsesse struktuuri investeerimine on võtmetähtsusega ka Euroopa majanduse heaolu pikaajalise perspektiivi jaoks.

3. Energialiidu väljakujundamine ja tulevikku vaatav kliimapoliitika

Geopoliitilised sündmused, üleilmne energiakonkurents ja kliimamuutuste mõju on kujundamas ümber viisi, kuidas me mõtleme oma energia- ja kliimastrateegiast. Me peame vältima olukorda, kus Euroopa tugineb sellises suures ulatuses kütuse- ja gaasiimpordile. Tagamaks et meie energiajulgeolek on täielikult kontrolli all, soovime luua energialiidu, mille eesmärk on tagada taskukohane, kindel ja säästev energia. Energiatõhusus on väga tähtis, kuna kõige odavam ja puhtam on see energia, mida ei tarbita.

Pidades silmas seda väljakutset, tuleb meie energia- ja kliimapolitikas järgmisel viiel aastal keskenduda järgmisele:

- **taskukohase hinnaga** energiaettevõtetele ja kodanikele: vähendades energianõudlust energiatõhususe suurendamise teel; kujundades välja meie integreeritud energiaturu; leides võimalusi liidu läbirääkimisjõu suurendamiseks; suurendades gaasituru läbipaistvust; stimuleerides teadusuuringuid, arendustegevust ja Euroopa tööstuslikku baasi energeetika valdkonnas;
- **kindel energia** kõigile meie riikidele: kiirendades energiavarustuse ja -marsruutide mitmekesisemaks muutmist, sealhulgas taastuvate, ohutute ja säästvate ning muude omamaiste energiaallikate kasutamise kaudu, et vähendada energiasõltuvust, eelkõige sõltuvust ühest allikast või varustajast; arendades välja vajaliku taristu, nagu omavahelised ühendused; andes era- ja avaliku sektori osalejatele õige planeerimisraamistikku, et nad saaksid teha keskmise perspektiivi ja pikaajalisi investeerimisotsuseid;
- **roheline energia**: jätkates oma juhtrolli täitmist võitluses globaalse soojenemisega enne Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste konverentsi (COP 15) Pariisis ja pärast seda, sealhulgas seades ambitsioonikad eesmärgid 2030. aastaks, mis on täielikult kooskõlas 2050. aastaks kokku lepitud ELi eesmärgiga.

4. Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev liit

Kodanikud ootavad oma valitsustelt õiguse, kaitse ja õigluse pakkumist ning põhiõiguste täielikku austamist ja õigusriigi põhimõtte järgimist. Ka selleks läheb tarvis Euroopa tasandil ühist tegutsemist, tuginedes meie põhiväärtustele. Võttes arvesse nende piiriülest olemust, läheb võitluseks selliste nähtustega nagu terrorism ja organiseeritud kuritegevus tarvis suuremat Euroopa koostööd. Sama kehtib õigusasjades, kuna kodanikud üha enam õpivad, töötavad, tegelevad ettevõtlusega, abielluvad või kasvatavad lapsi mõnes teises liidu liikmesriigis. Veel üheks väljakutseks eelseisvatel aastatel on hallata rändevooge, mis on maailma paljude osade ebastabiilsuse ja vaesuse ning ka demograafiliste suundumuste tõttu suurenemas – see on küsimus, milleks läheb vaja solidaarsust ja õiglast vastutuse jagamist.

Seetõttu seame liidule järgmiseks viieks aastaks järgmised prioriteedid:

- **hallata paremini rännet selle kõigis aspektides**: käsitledes spetsiifiliste oskuste nappust ja meelitades ligi talente; tegutsedes jõulisemalt ebaseadusliku rände küsimuses, ka kolmandate riikidega parema koostöö tegemise kaudu, sealhulgas tagasivõtmise küsimuse kaudu; kaitstes tugeva varjupaigapoliitika abil neid, kes kaitset vajavad; tugevdades liidu välispiiride kaasaegset haldamist;
- **ennetada kuritegevust ja terrorismi ja sellega võidelda**: surudes maha organiseeritud kuritegevuse, nagu inimkaubanduse, inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja küberkuritegevuse; võideldes korrupsiooniga; võideldes terrorismi ja

radikaliseerumisega – tagades samas põhiõigused ja -väärtused, sealhulgas isikuandmete kaitse;

- **parandada meie riikide vahel õiguslast koostööd**: luues seosed erinevate õigussüsteemide ja -tavade vahel; tugevdades ühiseid vahendeid, sealhulgas Eurojusti; tagades kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise, nii et kodanikud ja ettevõtted saavad lihtsamini teostada oma õigusi kogu liidus.

5. Liit kui tugev ülemaailmne osaleja

Hiljutised sündmused on näidanud, kui kiiresti võib strateegiline ja geopoliitiline keskkond muutuda, ja seda eriti liidu ida- ja lõunapiiril. Ebastabiilsus meie laiemas naabruses on suurem kui eales varem. Samal ajal pole kunagi olnud nii tähtis kui praegu kaasata meie partnerid ühist või üleilmselt huvi pakkuvate küsimuste käsitlemisse. Meie huvid ja väärtused ning kodanike kaitseks on väga oluline, et Euroopa Liit osaleks maailma asjades jõulisemalt.

Seepärast on eelseisvatel aastatel prioriteediks järgmised välispoliitilised küsimused:

- **oma positsiooni tugevdamine**: tagades sidususe liikmesriikide ja ELi välispoliitika eesmärkide vahel ning parandades koordineerimist ja sidusust ELi välistegevuse peamiste valdkondade vahel, nagu kaubandus, energia, justiits- ja siseküsimused, areng ja majanduspoliitika;
- **olla tugev partner oma naabruses**: edendades stabiilsust, jõukust ja demokraatiat meie liidule lähimates, Euroopa mandril, Vahemere piirkonnas, Aafrikas ja Lähis-Idas asuvates riikides;
- **kaasata meie ülemaailmsed strateegilised partnerid**, eriti atlandiülesed partnerid, laia küsimuseringi – alates kaubandusest ja küberjulgeolekust kuni inimõiguste ja konfliktide ennetamise, massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja kriisiohjamiseni – nii kahepoolsetel kui mitmepoolsetel foorumitel;
- **arendada julgeoleku- ja kaitsealast koostööd**, nii et me saaksime täita oma kohustusi ja kanda võetud vastutust terves maailmas: tugevdades ühist julgeoleku- ja kaitsepoliitikat, täielikus vastastikuses kooskõlas NATOga; tagades, et liikmesriigid säilitavad vajalikud tsiviil- ja sõjalised võimed ja arendavad neid edasi, sealhulgas panustamise ja jagamise kaudu; tagades tugevama Euroopa kaitsetööstuse.

II LISA

EUROOPA ÜLEMKOGU POOLT KINNITATUD DOKUMENDID

- *Nõukogu 24. juuni 2014. aasta aruanne 2014. aasta riigipõhiste soovitude kohta*
- *Nõukogu 24. juuni 2014. aasta järeldused Albaania kohta*
- *Euroopa Liidu merendusjulgeoleku strateegia*
- *Nõukogu 19. mai 2014. aasta järeldused ELi ametliku arenguabi aastaaruande kohta*

Järeldused

I. JÄRGMINE INSTITUTSIOONILINE TSÜKKEL

1. Pärast Euroopa Komisjoni presidendi valimist Euroopa Parlamendi poolt toimus Euroopa Ülemkogu ametisseastuva presidendi Jean-Claude Junckeriga arvamuste vahetus, mis puudutas eelkõige 27. juunil 2014 kokku lepitud liidu strateegilise tegevuskava muutuste aegadel. Selles kutsutakse kõiki institutsioone keskenduma oma tegevuses valdkondadele, kus liit on võimeline saavutama tõelisi tulemusi. Euroopa Ülemkogu kordas, et on pühendunud nende strateegiliste prioriteetide korrapärase jälgimise tagamisele.
2. Euroopa Ülemkogu eesistuja andis aru kooskõlas aluslepingutega peetud konsultatsioonide kohta, mis käsitlesid teisi ametissenimetamisi järgmiseks institutsiooniliseks tsükliks. Euroopa Ülemkogu pidas sellega seoses esimese mõttevahetuse ja leppis kokku, et selle küsimuse juurde pööratakse lõpliku otsuse tegemiseks tagasi 30. augustil toimival erakorralisel kohtumisel.
3. Uue komisjoni nimetab ametisse Euroopa Ülemkogu pärast seda, kui Euroopa Parlament väljendab hääletades oma nõusolekut komisjoni presidendi, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja teiste komisjoni liikmete suhtes.

II. VÄLISSUHTED

Ukraina

4. Tuletades meelde riigipeade ja valitsusjuhtide 6. märtsi ja 27. mai avaldusi Ukraina kohta ning Euroopa Ülemkogu 21. märtsi ja 27. juuni järeldusi, rõhutab Euroopa Ülemkogu taas, et ta toetab Ukraina kriisi rahumeelset lahendamist, ja eelkõige pakilist vajadust, et kõik pooled lepivad kokku tõelises ja püsivas relvarahus, mis looks vajalikud tingimused president Porošenko rahuplaani rakendamiseks. Euroopa Ülemkogu toetab Ukraina, Venemaa Föderatsiooni, Prantsusmaa ja Saksamaa diplomaatilisi jõupingutusi ning Berliinis 2. juulil avaldatud ühisdeklaratsiooni.
5. Euroopa Ülemkogu mõistab hukka relvastatud võitlejate ebaseadusliku tegevuse jätkumise Ida-Ukrainas, sealhulgas valitsushoonete hõivamise, pantvangide võtmise ja relvastatud rünnakud Ukraina korrakaitsete ja piirivalvurite vastu. Euroopa Ülemkogu kutsub Venemaa Föderatsiooni tungivalt üles kasutama aktiivselt oma mõju ebaseaduslike relvastatud rühmituste üle ning tegema lõpu relvade ja võitlejate liikumisele üle piiri, et saavutada kiire pingete leevendamine. Sellega seoses tuleb Euroopa Ülemkogu meelde oma 11. juuli otsust laiendada reiseid ja varade külmutamist Euroopa

Liidus veel 11 isikule Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava tegevuse eest. Liikmesriigid leppisid samuti kokku, et peatatakse ekspordilitsentse käsitleva 20. veebruari 2014. aasta kokkuleppe kohaldamine.

6. Euroopa Ülemkogu avaldab kahetsust, et ülemkogu 27. juuni järeldustes nõutud meetmeid ei ole piisavalt rakendatud. Sellest tulenevalt lepib Euroopa Ülemkogu kokku piiravate meetmete laiendamises, eesmärgiga suunata need üksustele, sealhulgas Venemaa Föderatsioonist pärit üksustele, kes toetavad materiaalselt või rahaliselt Ukraina suveräänsust, territoriaalset terviklikkust ja sõltumatust kahjustavat või ohustavat tegevust. Euroopa Ülemkogu teeb nõukogule ülesandeks võtta vastu vajalikud õigusaktid ja teha juuli lõpuks otsus esimese loetelu kohta üksustest ja isikutest, sealhulgas Venemaa Föderatsioonist pärit üksustest ja isikutest, kes kantakse loetellu laiendatud kriteeriumide alusel. Ülemkogu palub samuti kaaluda võimalust suunata meetmeid isikutele või üksustele, kes annavad aktiivselt materiaalselt või rahalist toetust Vene otsustajatele, kes vastutavad Krimmi annekteerimise või Ida-Ukraina destabiliseerimise eest. Euroopa Ülemkogu palub Euroopa Investeeringupangal peatada Venemaa Föderatsioonis uute finantseerimislepingute allkirjastamine. Euroopa Liidu liikmesriigid kooskõlastavad oma seisukohad Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) direktorite nõukogus, eesmärgiga peatada uute operatsioonide rahastamine. Samuti kutsub Euroopa Ülemkogu komisjoni üles uuesti hindama ELi ja Venemaa koostööprogramme, eesmärgiga võtta juhtumipõhiselt vastu otsus ELi kahepoolsete ja piirkondlike koostööprogrammide rakendamise peatamise kohta. Jätkatakse aga selliste projektide rakendamist, mis käsitlevad ainult piiriülest koostööd ja kodanikuühiskonda.

Euroopa Ülemkogu tuleb meelde, et komisjon, Euroopa välisteenistus ja liikmesriigid on Euroopa Ülemkogu märtsi kohtumisel esitatud taotluse kohaselt teinud ettevalmistavat tööd suunatud meetmete küsimuses, et saaks astuda viivitamatult täiendavaid samme. Euroopa Ülemkogu on endiselt valmis tulema igal ajal uuesti kokku, kui sündmused seda nõuavad.

Kooskõlas Krimmi ja Sevastopoli ebaseadusliku annekteerimise mittetunnustamise poliitikaga palub Euroopa Ülemkogu komisjonil ja Euroopa välisteenistusel esitada ettepanekud täiendavate meetmete kohta eeskätt seoses investeringute piiramisega Krimmis ja Sevastopolis. Euroopa Ülemkogu eeldab samuti, et rahvusvahelised finantseerimisasutused hoiduvad igasuguste selliste projektide rahastamisest, millega otseselt või kaudselt tunnustatakse Krimmi ja Sevastopoli ebaseaduslikku annekteerimist.

7. Euroopa Ülemkogu tunnustab OSCE ja selle eesistujariigi jõupingutusi, eeskätt kontaktrühma kohtumiste hõlbustamisel Ukrainas, ning selle valmisolekut luua piirikontrolli missioon, mille puhul Euroopa Liit ja selle liikmesriigid on valmis kaaluma märkimisväärse panuse andmist.
8. Euroopa Ülemkogu rõhutab Euroopa Liidu pühendumist sellele, et jätkatakse kolmepoolseid kõnelusi Venemaa Föderatsioonist Ukrainasse tehtavate gaasitarnete tingimuste üle, ning avaldab tunnustust komisjoni jõupingutustele selles küsimuses. Kiire kokkuleppe saavutamine on tähtis selleks, et tagada maagaasivarustuse kindlus ja maagaasi transiit läbi Ukraina ELi liikmesriikidesse, ning Ukraina majanduse stabiliseerumiseks.
9. Euroopa Ülemkogu rõhutab, kui tähtis on assotsieerimislepingu ratifitseerimine Ukraina poolt lepingu kiire ajutise kohaldamise seisukohast. Ülemkogu tervitab 11. juulil toimunud Ukraina, Venemaa Föderatsiooni ja Euroopa Liidu kolmepoolseid ministrite tasandi konsultatsioone, millel arutati assotsieerimislepingu rakendamist. Sellega seoses tervitab ülemkogu ka konsultatsioonimehhanismi loomist, millega saab käsitleda võimalikke raskusi, mis tulenevad põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna rakendamise mõjust Sõltumatute Riikide Ühenduse vabakaubanduslepingu rakendamisele.

Gaza

10. Euroopa Ülemkogu jälgib suure murega vägivalda jätkumist Iisraelis ja Gazas. Euroopa Ülemkogu mõistab hukka raketide tulistamise Gazast Iisraeli ja tsiviilelanike

valimatu sihtmärgiks seadmise. Iisraelil on õigus kaitsta oma elanikke seda laadi rünnakute eest. Seda tehes peab ta käituma proportsionaalselt ning tagama igal ajal tsiviilelanike kaitse. Ülemkogu taunib sügavalt seda, et Iisraeli sõjaliste operatsioonide tulemusena on Gaza sektoris hukkunud süütuid inimesi ja haavata on saanud arvukalt tsiviilelanikke, ning tunneb sügavat muret humanitaarolukorra kiire ja järsu halvenemise pärast. Euroopa Ülemkogu kutsub mõlemaid pooli üles pingeid leevendama, lõpetama vägivalda, tegema lõpu tsiviilelanike kannatustele, eelkõige võimaldades neile juurdepääsu humanitaarabile, ning taastama rahuliku olukorra. Euroopa Ülemkogu tervitab piirkondlike partnerite käimasolevaid püüdlusi ja eeskätt Egiptuse algatust relvarahu loomiseks ning kutsub Hamasi üles sellise relvarahuga nõustuma. Euroopa Liit on valmis andma selleks vajalikku toetust. Euroopa Liit kutsub jätkuvalt üles rakendama täielikult ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1860 (2009).

11. Viimaste päevade traagilised sündmused tõstavad kõikide poolte jaoks esile pakilise vajaduse teha tööd diplomaatilise protsessi jätkamiseks ning saavutada Iisraeli ja Palestiina konfliktile kahe riigi koosseksisteerimisel põhinev lahendus. Euroopa Liit kordab, et on valmis pakkuma mõlemale poolele Euroopa poliitilist ja majanduslikku tuge ning privilegeeritud eripartnerlust Euroopa Liiduga, juhul kui lõpliku staatuse küsimuses jõutakse kokkuleppele.
12. Iisraellased ja palestiinlased peavad tegema strateegilise valiku luua rahu, et nende tulevased põlvkonnad saaksid elada minevikukonfliktidest vaba elu ning nautida stabiilsust, julgeolekut ja jõukust, mis neil praegu puudub.

Järeldused

I. JÄRGMINE INSTITUTSIOONILINE TSÜKKEL

1. Arvestades Euroopa Ülemkogu eesistuja peetud konsultatsioone, võttis Euroopa Ülemkogu täna kooskõlas aluslepingutega vastu järgmised otsused.
2. Euroopa Ülemkogu valis Donald Tuski Euroopa Ülemkogu eesistujaks ajavahemikuks 1. detsembrist 2014 kuni 31. maini 2017¹. Ülemkogu palus, et nõukogu peasekretär abistaks valitud Euroopa Ülemkogu eesistujat üleminekuajal.
3. Euroopa Ülemkogu nimetas komisjoni ametisseastuva presidendi nõusolekul Federica Mogherini liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgeks esindajaks ajavahemikuks, mis algab komisjoni praeguse ametiaja lõpust ning lõpeb 31. oktoobril 2019².
4. Euroopa Ülemkogu palus, et nõukogu võtaks ühisel kokkuleppel komisjoni ametisseastuva presidendiga viivitamata vastu nimekirja teistest isikutest, kelle nimetamist komisjoni liikmeteks ta kavatseb soovitada.
5. Uue komisjoni nimetab ametisse Euroopa Ülemkogu pärast seda, kui Euroopa Parlament väljendab hääletades oma nõusolekut komisjoni presidendi, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning teiste komisjoni liikmete suhtes.
6. Euroopa Ülemkogu tervitas majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu osaliste, mille rahaühik on euro, riigipeade ja valitsusjuhtide otsust nimetada euroala tippkohtumise eesistujana ajavahemikuks 1. detsembrist 2014 kuni 31. maini 2017 ametisse Donald Tuski³.

II. MAJANDUSKÜSIMUSED

7. Vaatamata finantsturutingimuste märkimisväärsele paranemisele ja liikmesriikide võetud struktuurilistele meetmetele, valmistab Euroopa majanduslik ja tööhõive olukord suurt muret. Majandusandmed on viimastel nädalatel kinnitanud, et majanduse elavnemine, eriti euroalal, on vähene, inflatsioon on erakordselt madal ja töötuse määr vastuvõetamatult kõrge. Sellega seoses tuleb Euroopa Ülemkogu meelde oma

1 Euroopa Ülemkogu otsus, millega valitakse Euroopa Ülemkogu eesistuja (EUCO 144/14).

2 Euroopa Ülemkogu otsus, millega nimetatakse ametisse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (EUCO 146/14).

3 Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu osaliste, mille rahaühik on euro, riigipeade ja valitsusjuhtide otsus euroala tippkohtumise eesistuja ametisse nimetamise kohta (dok 11949/14).

27. juuni 2014. aasta järeldusi Euroopa poolaasta kohta ning kokkulepet strateegilises tegevuskavas, milles pannakse suurt rõhku töökohtade loomisele, majanduskasvule ja konkurentsivõimele. Euroopa Ülemkogu kutsub üles tegema kiireid edusamme nimetatud suuniste rakendamisel. Selleks palub ülemkogu nõukogul hinnata sotsiaal-majanduslikku olukorda ning alustada nende küsimustega viivitamata tööd. Euroopa Ülemkogu tervitab samuti Itaalia valitsuse kavatsust korraldada oktoobris riigipeade ja valitsusjuhtide tasandil tööhõive, eelkõige noorte tööhõive teemal konverents, mis järgneb Berliinis ja Pariisis peetud konverentsidele. Sügisel käsitleb Euroopa Ülemkogu samuti majanduslikku olukorda ning korraldatakse spetsiaalne euroala tippkohtumine.

III. VÄLISSUHTED

UKRAINA

8. Tuletades meelde riigipeade ja valitsusjuhtide poolt 6. märtsil ja 27. mail tehtud avaldusi Ukraina kohta ning Euroopa Ülemkogu 21. märtsi, 27. juuni ja 16. juuli järeldusi, on Euroopa Ülemkogu endiselt äärmiselt mures käimasoleva ja üha pingelisema võitlustegevuse pärast Ida-Ukrainas ning mõistab endiselt karmilt hukka Krimmi ebaseadusliku annekteerimise. Ülemkogu mõistab hukka selle, et Venemaa Föderatsiooni territooriumilt liigub Ida-Ukrainasse üha rohkem võitlejaid ja relvi, samuti mõistab ülemkogu hukka Venemaa relvajõudude agressiooni Ukraina pinnal. Ülemkogu kutsub Venemaa Föderatsiooni üles viima viivitamatult kõik oma sõjalised vahendid ja relvajõud Ukrainast välja. Euroopa Liit kordab tungivat vajadust leida püsiv poliitiline lahendus, mis põhineb Ukraina suveräänsuse, territoriaalse terviklikkuse, ühtsuse ja sõltumatuse austamisel.
9. Euroopa Ülemkogu rõhutab president Porošenko rahuplaani viivitamatu rakendamise tähtsust. Esimeseks sammuks peaks olema vastastikku kokku lepitud püsiva relvarahu kehtestamine, Ukraina kontrolli taastamine oma piiride üle ning relvade, nendega seotud materjali ja sõjaväelaste Venemaa Föderatsioonist Ukrainasse liikumise viivitamatu lõppemine, samuti tuleks kiiresti vabastada kõik pantvangid, keda hoiavad kinni ebaseaduslikult relvastatud rühmitused, ja Venemaa Föderatsiooni poolt kinnipeetavad vangid. Euroopa Ülemkogu kordab samuti üleskutset tagada relvarahu osana viivitamatu, turvaline ja takistamatu juurdepääs lennul MH17 olnud lennuki allakukkumise koha juurde. Euroopa Ülemkogu väljendab veel kord toetust Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni väärtuslikele jõupingutustele.

10. Euroopa Ülemkogu tervitab Euroopa Liidu, Ukraina ja Venemaa Föderatsiooni algatatud kolmepoolseid kõnelusi assotsieerimislepingu / põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu rakendamise praktiliste küsimuste üle ning kõnelusi energia teemal. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki osapooli üles kõnelusi peatamatult jätkama, et saavutada käegakatsutavad tulemused kokkulepitud aja jooksul. Euroopa Ülemkogu kutsub samuti üles kõiki pooli toetama ja hõlbustama stabiilset ja turvalist energiaallikate, eelkõige gaasi transporti.
11. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki osapooli üles toetama ja hõlbustama viivitamatult rahvusvaheliste humanitaarorganisatsioonide tööd, tehes seda kooskõlas rahvusvahelise humanitaarõiguse ja rahvusvaheliste humanitaarpõhimõtetega. Konflikti humanitaarmõju tsiviilelanikele ei tohiks kasutada ära poliitilistel või sõjalistel eesmärkidel. Euroopa Ülemkogu kutsub kõigi panustajaid, sealhulgas Venemaa Föderatsiooni, üles toetama rahvusvahelist ÜRO juhitud hädaabi andmist, tunnustades täielikult Ukraina valitsuse rolli esmase reageerijana.
12. Euroopa Ülemkogu tegeleb endiselt Euroopa Liidu poolt vastu võetud piiravate meetmete jälgimise ja hindamisega ning on valmis astuma edasisi olulisi samme sõltuvalt olukorra arengust kohapeal. Ülemkogu palub komisjonil alustada kiiresti koos Euroopa välis teenistusega ettevalmistavat tööd ja nädala jooksul esitada kaalumiseks ettepanekud. Ülemkogu palub komisjoni lisada oma ettepanekusse säte, mille alusel kantakse loetellu kõik Donbassi separatistlike rühmitustega seotud isikud ja institutsioonid.
13. Euroopa Ülemkogu tervitab ELi põllumajandus- ja toiduainete turgude stabiliseerimiseks komisjoni võetud erakorralisi meetmeid, et leevendada Venemaa poolt teatavate ELi põllumajandustoodete impordile kehtestatud piirangute mõju. Ülemkogu kutsub komisjoni üles olukorda jälgima ja kaaluma vajaduse korral täiendavate meetmete vastuvõtmist.

IRAACJA SÜÜRIA

14. Euroopa Ülemkogu on äärmiselt hämmastunud julgeoleku- ja humanitaarolukorra halvenemise pärast Iraagis ja Süürias nende territooriumi osade hõivamise järel „Iraagi Islamiriigi ja Levanti (ISIL) poolt. Euroopa Ülemkogu on šokeeritud ja mõistab kindlalt hukka valimatud tapmised ja inimõiguste rikkumised, mille nimetatud organisatsioon ja muud terroriorganisatsioonid on toime pannud eelkõige kristlike ning muude usu- ja etniliste vähemuste vastu, kes peaksid olema uue demokraatliku Iraagi osa, ning kõige haavatavamate elanikerühmade vastu. Selliste kuritegude eest vastutajad võetakse vastutusele. Euroopa Ülemkogu rõhutab kõnealuse piirkonna riikide koordineeritud tegevuse tähtsust selliste ohtudega võitlemisel. Ülemkogu kutsub kõiki Iraagi juhte tungivalt üles looma praeguse kriisi esimese poliitilise lahendusena tõeliselt kaasava valitsuse

ning on valmis toetama Iraagi valitsust vajalike reformide läbiviimisel.

15. Ebastabiilsus Süürias, mille põhjustas Assadi režiimi jhker sõda oma rahva vastu, on võimaldanud ISILil edu saavutada. Püsivaks lahenduseks on Süürias vaja kiiresti poliitilist üleminekut.
16. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki Süüria konflikti pooli üles austama ÜRO desarmeerimise jälgimisrühma volitusi ning tagama ÜRO vägede, sealhulgas ELi liikmesriikide vägede turvalisuse ja liikumisvabaduse, ning mõistab hukka hiljutised rünnakud jälgimisrühma vastu ja mõnede selle liikmete kinnipidamise.
17. Euroopa Ülemkogu usub, et islamikalifaadi loomine Iraagis ja Süürias ning selle aluseks olev islamiaärmusliku terrorismi eksport on otsene oht Euroopa riikide julgeolekule. Euroopa Liit on kindlalt otsustanud, et aitab ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 2170 esitatud üleskutse kohaselt kaasa ISILi ja muude terroristlike rühmituste poolt Iraagis ja Süürias tekitatud ohuga võitlemisele. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu Ameerika Ühendriikide ja teiste partnerite jõupingutusi ning algatust korraldada julgeolekut Iraagis käsitlev rahvusvaheline konverents. Ülemkogu toetab eri liikmesriikide otsust saata Iraaki, sealhulgas Kurdistani piirkondlikule omavalitsusele, sõjalist materjali. Euroopa Ülemkogu palub nõukogul kaaluda olemasolevate piiravate meetmete tõhusamat kasutamist, eeskätt mitte võimaldada ISILil saada kasu ebaseaduslikust naftamüügist või muude varade müügist rahvusvahelistel turgudel. Samuti on Euroopa Ülemkogu jätkuvalt pühendunud humanitaarabi andmisele kriisist mõjutatud elanikkonna rühmadele.

18. Euroopa Ülemkogu on kindlal seisukohal, et välisvõitlejate voo peatamiseks on vaja otsustavalt tegutseda. Ülemkogu kutsub üles kiiremini rakendama liikmesriikide jõupingutusi toetavate ELi meetmete paketti, milles nõukogu on alates 2013. aasta juunist kokku leppinud, eeskätt selleks, et ennetada radikaliseerumist ja ekstremismi, vahetada tulemuslikumalt teavet, sealhulgas asjaomaste kolmandate riikidega, hoida ära, tuvastada ja takistada kahtlusttekitavat reisimist ning välisvõitlejate tegevust uurida ja neid vastutusele võtta. Sellega seoses kutsub Euroopa Ülemkogu nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles saama enne aasta lõppu valmis töö ELi broneeringuinfot käsitleva ettepanekuga.

Lisaks rõhutab Euroopa Ülemkogu vajadust teha tihedat koostööd kolmandate riikidega, et töötada piirkonnas välja sidus lähenemisviis, sealhulgas tugevdada piirijulgeolekut ja lennundusjulgestust ning terrorismivastase võitluse alast suutlikkust.

Euroopa Ülemkogu palub nõukogul vaadata üle meetmete tulemuslikkus ja teha vajaduse korral ettepanekuid täiendavate meetmete kohta. Euroopa Ülemkogu vaatab selle küsimuse uuesti läbi oma detsembrikuu kohtumisel.

GAZA

19. Euroopa Ülemkogu tervitab Egiptuse ametivõimude egiidi all saavutatud relvarahukokkulepet. Ülemkogu kutsub mõlemat poolt tungivalt üles sellest kokkuleppest täielikult kinni pidama ja jätkama läbirääkimisi, mis viivad Gaza eraldusrežiimi kaotamisega Gaza sektoris elavate palestiinlaste elutingimuste ulatusliku paranemiseni, ning tegema lõpu Iisraeli ähvardavatele ohtudele Hamasi ja teiste Gaza relvastatud rühmituste poolt. Laiaulatusliku lepingu täieliku elluviimise tagamiseks peaks seda protsessi toetama järelevalve ja kontroll rahvusvahelisel tasandil. Kõik Gaza terrorirühmitused peavad desarmeeruma.

Seepärast on hädavajalik, et Palestiina rahvusliku ühtsuse valitsus täidaks kõiki oma kohustusi nii Läänekaldal kui ka Gaza sektoris, sealhulgas julgeoleku ja tsiviilhalduse valdkonnas.

Euroopa Ülemkogule teeb endiselt tõsist muret katastroofiline humanitaarolukord Gaza sektoris. Ülemkogu kutsub üles tagama kooskõlas rahvusvahelise õigusega kohene ja takistamatu juurdepääs humanitaarabile.

20. Euroopa Ülemkogu kordab taas Euroopa Liidu valmisolekut aidata kaasa sellele, et saavutatakse laiaulatuslik ja jätkusuutlik lahendus, mis parandaks nii palestiinlaste kui ka iisraellaste julgeolekut, heaolu ja majanduslikku olukorda.
21. Püsiva rahu ja stabiilsuse toob ainult kahe riigi olemasolul põhinev lõplik kokkulepe. Seega innustab Euroopa Ülemkogu mõlemat poolt taasalustama läbirääkimisi selle eesmärgi saavutamiseks. Gaza piirkond jääb tulevase Palestiina riigi koosseisu.

LIIBÜA

22. Euroopa Ülemkogu mõistab teravalt hukka kokkupõrgete ägenemise Liibüas, eelkõige rünnakud elamupiirkondade, riiklike institutsioonide, rajatiste ja esmatähtsa taristu vastu.
23. Ülemkogu kutsub kõiki osapooli Liibüas üles nõustuma koheselt relvarahu kehtestamisega, lõpetama

elanikkonnale kannatuste põhjustamine ja alustama konstruktiivselt kaasavat poliitilist dialoogi. Sellega seoses toetab ülemkogu täielikult ÜRO missiooni jõupingutusi Liibüas.

24. Samuti julgustab Euroopa Ülemkogu naaberriike ja kõnealuse piirkonna riike toetama vaenutegevuse viivitamatut lõpetamist ja hoiduma tegevustest, mis võiksid süvendada praegu valitsevaid lõhesid ja takistada Liibüa üleminekut demokraatialle.
25. Euroopa Ülemkogu kutsub Liibüa ajutist valitsust ja esindajatekoda üles moodustama kiiremas korras tõeliselt kaasav valitsus, mis on võimeline vastama Liibüa rahva vajadustele. Ülemkogu innustab põhiseaduse koostamise assambleed jätkama kiireloomulist tööd põhiseaduse tekstiga, milles austatakse ja kaitstakse kõikide liibüalaste õigusi.

EBOLA

26. Ülemkogu väljendab muret Ebola viiruse poolt Aafrikas põhjustatud kriisi pärast ning rõhutab kogu rahvusvahelise üldsuse tähtsust koordineeritud olulise rahvusvahelise abi andmisel selle piirkonna riikidele, valitsusvälistele organisatsioonidele ja Maailma Terviseorganisatsioonile, et aidata neil selle haigusega võimalikult kiiresti ja tõhusalt võidelda. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide võimaldatud täiendavaid rahalisi vahendeid ning uute finants- ja inimressursside leidmiseks tehtavaid jõupingutusi, et rahuldada eeskätt suurenenud vajadust ekspertide järele kohapeal. Euroopa Ülemkogu tunnustab humanitaarabi ja tervishoiutöötajate jõupingutusi eesliinil. Ülemkogu kutsub kõiki riike tungivalt üles järgima Maailma Terviseorganisatsiooni suuniseid ning lubama kontrolli olemasolu korral lennuühendust asjaomastesse riikidesse ja asjaomastest riikidest, et tagada abi andmiseks tehtavate jõupingutuste tulemuslikkus ja võimaldada nende riikide majandusel jätkuvalt toimida. Euroopa Ülemkogu kutsub üles ELi liikmesriikide antud abi ELi tasandil tihedamalt koordineerima ning palub nõukogul võtta kriisi lahendamiseks vastu ELi reageerimise laiaulatusliku raamistiku.

Järeldused

I. KLIIMA- JA ENERGIAPOLIITIKA RAAMISTIK 2030

1. Selleks et täita kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist, taastuenergiat ja energiatõhusust käsitlevad ELi eesmärgid, mis tuleb täielikult saavutada 2020. aastaks, on tehtud märkimisväärseid edusamme. Lähtudes 2014. aasta märtsis toimunud Euroopa Ülemkogu järeldustes sõnastatud põhimõtetest, leppis Euroopa Ülemkogu täna kokku Euroopa Liidu kliima- ja energiapoliitika raamistikus 2030. Sellest tulenevalt esitab EL oma panuse hiljemalt 2015. aasta esimese kvartali lõpuks kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste poolt Varssavis ülemaailmse kliimakokkuleppe sõlmimiseks kokku lepitud ajakavaga. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki riike üles tegema juba aegsasti enne Pariisis toimuvat konventsiooniosaliste konverentsi 21. istungjärgu ambitsioonikaid ettepanekuid eesmärkide ja poliitika kohta. Ülemkogu pöördub selle küsimuse juurde tagasi pärast Pariisi konverentsi. Euroopa Ülemkogu vaatab kõik raamistiku elemendid regulaarselt läbi ja jätkab vastavalt vajadusele strateegiliste suuniste andmist, eelkõige mis puudutab konsensust HKSis, HKSis mittekuuluvate sektorite, omavaheliste ühenduste ja energiatõhususe osas. Komisjon jätkab regulaarset dialoogi sidusrühmadega.

Kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärk

2. Euroopa Ülemkogu kinnitas ELi siduva eesmärgi vähendada liidus 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heiteid 1990. aastaga võrreldes vähemalt 40%. See eeldab järgmist:
 - 2.1 EL täidab selle eesmärgi kollektiivselt võimalikult kulutasuval moel, kusjuures heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) kuuluvates ja mittekuuluvates sektorites vähendatakse heitkoguseid 2030. aastaks vastavalt 43% ja 30% võrreldes 2005. aastaga;
 - 2.2 nendes jõupingutustes osalevad kõik liikmesriigid, tuginedes tasakaalustatud õiglus- ja solidaarsuskaalutlustele;

ELi HKS

- 2.3 selle eesmärgi saavutamise peamine Euroopa vahend on hästi toimiv ja reformitud heitkogustega kauplemise süsteem (HKS) koos instrumendiga turu stabiliseerimiseks kooskõlas komisjoni ettepanekuga; heitkoguste ülemmäära iga-aastane vähendamiskoeffitsient on alates 2021. aastast 1,74% asemel 2,2%;
- 2.4 saastekvootide tasuta eraldamine ei lõpe; olemasolevate meetmetega jätkatakse ka pärast 2020. aastat, et hoida ära kliimapoliitikast tingitud

süsinikdioksiidi lekke ohtu, seni kuni muud tähtsamad majandusriigid ei ole kohustunud tegema võrreldavaid jõupingutusi, eesmärgiga pakkuda sobiva tasemega toetust rahvusvahelise konkurentsivõime kaotuse ohtu sattunud sektoritele. Saastekvootide tasuta eraldamise võrdlusalused vaadatakse regulaarselt läbi kooskõlas tehnoloogia arenguga vastavates tööstussektorites. Arvesse võetakse nii otseseid kui ka kaudseid CO₂-ga seotud kulusid kooskõlas ELi riigiabi eeskirjadega, et tagada võrdsed tingimused. Rahvusvahelise konkurentsivõime säilitamiseks ei tohiks nende sektorite kõige tõhusamad käitised kanda põhjendamatu süsinikdioksiidiga seotud kulusid, mis viivad süsinikdioksiidi lekkeni. Edaspidi tagab kvootide eraldamine parema vastavuse eri sektorite muutuvatele tootmistasemetele. Samal ajal säilitatakse tööstuse jaoks täielikult innovatsioonistiimulid ning ei suurendata halduskeerukust. Arvesse võetakse taskukohaste energiahindade tagamise ja juhusliku kasumi vältimise kaalutlust;

- 2.5 sellega seoses võivad need liikmesriigid, kelle SKP inimese kohta jääb alla 60% ELi keskmisest, otsustada jätkata saastekvootide tasuta eraldamist energiasektorile kuni aastani 2030. Pärast 2020. aastat tasuta välja jagatavate saastekvootide maksimumkogus ei tohiks ületada 40% seda võimalust kasutavatele liikmesriikidele punkti 2.9 alusel enampakkumiseks eraldatud saastekvootidest. Praeguseid võimalusi, sealhulgas läbipaistvust, tuleks parandada, et tagada rahaliste vahendite kasutamine energiasektori moderniseerimiseks mõeldud reaalinvesteeringute soodustamiseks, vältides samas moonutusi energia siseturul;
- 2.6 uuendatakse olemasolevat NER300 rahastamisprogrammi, sealhulgas CO₂ kogumise ja säilitamise ning taastuvate energiaallikate jaoks, laiendades selle kasutusala väheses CO₂-heitte suunalisele innovatsioonile tööstussektoris, ning algset ettenähtud kogust suurendatakse 400 miljoni saastekvoodini (NER400). Toetusõigused on kõikides liikmesriikides kavandatud investeerimisprojektid, sealhulgas väiksemahulised projektid;
- 2.7 luuakse uus ELi HKSis saastekvootide reserv suurusega 2%, et rahuldada eriti suuri lisainvesteeringute vajadusi madala sissetulekuga liikmesriikides (SKP elaniku kohta⁴ väiksem kui

4 Kõik viited 2013. aasta SKP-le eurodes, arvestatud turuhindades.

60% ELi keskmisest). Sellel reservil on järgmised omadused:

- reservist saadud tulu kasutatakse nende liikmesriikide energiatõhususe parandamiseks ja nende energiasüsteemide moderniseerimiseks, et pakkuda nende riikide kodanikele puhtamat, kindlamat ja taskukohasemat energiat;
 - rahaliste vahendite kasutamine on täiesti läbipaistev;
 - reservist saadud saastekvoodid pannakse enampakkumisele samadel põhimõtetel ja samas korras nagu teistegi saastekvootide puhul;
 - reservi kasutatakse rahastu loomiseks, mida haldavad kasu saavad liikmesriigid ning millesse on projektide valimisel kaasatud EIP. Väikesemahuliste projektide jaoks tagatakse lihtsustatud kord. Kuni 31. detsembrini 2030 toimub rahaliste vahendite jaotamine tõendatud heitkoguste 50% osakaalu ja SKP kriteeriumide 50% osakaalu kombinatsiooni alusel, kuid projektide valimise alus vaadatakse läbi 2024. aasta lõpuks;
- 2.8 solidaarsusega, majanduskasvuga ja omavahelise ühendatusega seotud põhjustel jaotatakse 10% liikmesriikide poolt enampakkumisele pandavatest ELi HKS-i saastekvootidest nende riikide vahel, kelle SKP elaniku kohta ei ületanud (2013. aastal) 90% ELi keskmisest;
- 2.9 saastekvootide ülejäänud osa jagatakse kõikide liikmesriikide vahel tõendatud heitkoguste alusel, ilma enampakkumisele pandavate saastekvootide osa vähendamata;

HKS-i mittekuuluvad sektorid

- 2.10 meetodikat, mille põhjal seatakse riikides heitkoguste vähendamise eesmärgid HKS-i mittekuuluvate sektorite jaoks, koos kõigi elementidega, mis on sätestatud 2020. aastaks jõupingutuste jagamist käsitlevas otsuses, kasutatakse edasi kuni 2030. aastani ning jõupingutuste jaotus põhineb suhtelisel SKP-l elaniku kohta. Kõik liikmesriigid annavad oma panuse ELi üldisesse heitkoguste vähendamisse 2030. aastaks, kusjuures eesmärgid võrreldes 2005. aastaga varieeruvad 0%st kuni -40%ni;
- 2.11 nende liikmesriikide eesmäärke, kelle SKP elaniku kohta on ELi keskmisest suurem, kohandatakse suhteliselt, et kajastada kulutasuvust õiglasel ja tasakaalustatud viisil;
- 2.12 olemasolevate paindlikkusinstrumentide kättesaadavust ja kasutamist HKS-i mittekuuluvates sektorites parandatakse märkimisväärselt, et tagada ELi kollektiivsete jõupingutuste kulutasuvus ning ühe elaniku kohta arvestatud heitkoguste

lähenemine 2030. aastaks. Liikmesriikide jaoks, kelle riiklikud vähendamiseesmärgid ületavad oluliselt nii ELi keskmist kui ka nende kulutasuval viisil heitkoguste vähendamise potentsiaali, ja liikmesriikide jaoks, kus 2013. aastal tööstuskäitistele saastekvootide tasuta eraldamist ei toimunud, luuakse eesmärkide saavutamiseks uus paindlikkus, kasutades HKS-i saastekvootide piiratud, ühekordset vähendamist, mis otsustatakse enne 2020. aastat, säilitades samas prognoositavuse ja keskkonnaval terviklikkuse;

- 2.13 on oluline vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja fossiilkütustest sõltumisega seotud ohtusid transpordisektoris. Euroopa Ülemkogu kutsub seetõttu komisjoni üles analüüsima edasi vahendeid ja meetmeid tervikliku ja tehnoloogiliselt neutraalse lähenemisviisi jaoks, mis on mõeldud transpordis heitkoguste vähendamise ja energiatõhususe edendamiseks, elektritranspordiks ning taastuvate energiaallikate kasutamiseks transpordis ka pärast 2020. aastat. Euroopa Ülemkogu kutsub üles võtma kiiresti vastu direktiivi, millega kehtestatakse arvutusmeetodid ja aruandlusnõuded vastavalt bensini ja diislikütuse kvaliteeti käsitlevale Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 98/70/EÜ. Samuti tuleb ülemkogu meelde, et kehtivate õigusaktide alusel on liikmesriigil võimalik lisada HKS-i raamistikku ka transpordisektor;
- 2.14 teadvustada tuleks väiksema leevenduspotentsiaaliga põllumajandus- ja maakasutussektori mitmesuguseid eesmäärke ning samuti vajadust tagada kooskõla ELi toiduga kindlustatuse eesmärkide ja kliimamuutuste valdkonda kuuluvate eesmärkide vahel. Euroopa Ülemkogu kutsub komisjoni üles uurima, millised oleksid parimad võimalused ergutada toiduainete tootmise püsivat intensiivistamist, optimeerides samas selle sektori panust kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse ja nende sidumisse, sealhulgas metsastamise kaudu. Poliitika selle kohta, kuidas lisada 2030. aasta kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise raamistikku maakasutus, maakasutuse muutus ja metsandus, töötatakse välja niipea, kui tehnilised tingimused seda võimaldavad ja igal juhul enne 2020. aastat.

Taastuvad energiaallikad ja energiatõhusus

3. EL seab eesmärgiks, et 2030. aastal moodustab taastuvatest energiaallikatest toodetud energia vähemalt 27% ELis tarbitavast energiast. See eesmärk on ELi tasandil siduv. Selle täitmiseks võtavad liikmesriigid endale kohustused, mille puhul juhendatakse vajadusest jõuda ELi eesmärgini ühiselt, ilma et see takistaks liikmesriikidel seadmast endale ambitsioonikamaid riiklike eesmäärke ja neid toetamast, kooskõlas riigiabi suunistega, ning võttes arvesse nende energia siseturuga integreerituse astet. Üha suurenevas mahus vahelduva

taastuenergia integreerimine eeldab paremini ühendatud energia siseturu ja asjakohaseid varusüsteeme, mida tuleks vajaduse korral koordineerida piirkondlikul tasandil.

ELi tasandil seatakse soovituslik eesmärk parandada 2030. aastaks energiatõhusust vähemalt 27% võrreldes prognoositud tulevase energiatarbimisega, võttes aluseks kehtivad kriteeriumid. See eesmärk saavutatakse kulutasuval viisil ja selle puhul järgitakse täielikult põhimõtet, et HKS aitaks tulemuslikult kaasa üldiste kliimaeesmärkide saavutamisele. Selline kord vaadatakse läbi 2020. aastal, pidades silmas ELi tasandi eesmärki, milleks on 30%. Komisjon esitab ettepaneku prioriteetsete sektorite kohta, kus on võimalik energiatõhusust oluliselt suurendada, ja selle küsimusega ELi tasandil tegelemise viiside kohta, ning EL ja liikmesriigid suunavad nendele sektoritele oma õigus- ja rahastamisalased jõupingutused. Nimetatud eesmärgid saavutatakse, austades täiel määral liikmesriikide vabadust oma energiaallikate jaotuse kindlaksmääramisel. Eesmärke ei muudeta liikmesriikidele siduvateks eesmärkideks. Iga liikmesriik on vaba seadma endale kõrgemad riiklikud eesmärgid.

Täielikult toimiva ja ühendatud energia siseturu saavutamine

4. Euroopa Ülemkogu märkis, et täielikult toimiv ja ühendatud energia siseturg on ülimalt tähtis. Tuletades meelde 2014. aasta märtsi järeldusi energia siseturu väljakujundamise kohta, rõhutas Euroopa Ülemkogu, et selle eesmärgi kiirele saavutamisele tuleb suunata kõik jõupingutused. Samuti jääb pärast 2020. aastat prioriteetseks eesmärgiks liikmesriikide ning Euroopa gaasi- ja elektrivõrkude ebapiisavate energiaühenduste vältimine ning liikmesriikide sünkroonse toimimise tagamine Euroopa mandriosa võrkudes, nagu on ette nähtud Euroopa energiajulgeoleku strateegias. Sellega seoses otsustati, et:

— Euroopa Komisjon võtab liikmesriikide toetusel kiireloomulisi meetmeid, et saavutada praegune elektrisüsteemide vahelise ühenduse miinimumeesmärk 10% kiiremas korras ning mitte hiljem kui 2020. aastal vähemalt nende liikmesriikide puhul, kes ei ole veel saavutanud energia siseturuga integreerituse minimaalset taset, nimelt Balti riigid, Portugal ja Hispaania, ning liikmesriikide puhul, mis on nende jaoks peamised energia siseturule juurdepääsu punktid. Komisjon jälgib edusamme ja annab Euroopa Ülemkogule aru kõigist võimalikest rahastamisallikatest, sealhulgas ELi poolse rahastamise võimalustest, et tagada 10% eesmärgi täitmine. Selles valguses kutsub Euroopa Ülemkogu komisjoni üles tegema ettepanekuid, sealhulgas rahastamise kohta, mitmeaastase finantsraamistiku asjakohaste vahendite piires, kui see on asjakohane. Tuletades meelde Euroopa Ülemkogu märtsikuu ja juunikuu kohtumise järeldusi, milles rõhutatakse vajadust tagada kõikide liikmesriikide täielik osalemine energia siseturul, annab komisjon samuti

Euroopa Ülemkogule regulaarselt aru, et saavutada 2030. aastaks 15% eesmärk, vastavalt komisjoni ettepanekule. Mõlemad eesmärgid saavutatakse ühishuviprojektide rakendamise teel;

- liikmesriigid ja komisjon hõlbustavad ühishuviprojektide, sealhulgas Euroopa energiajulgeoleku strateegias kindlaks määratud projektide rakendamist, millega ühendatakse eelkõige Balti riigid, Hispaania ja Portugal ülejäänud energia siseturuga, ning tagavad, et nimetatud projekte peetakse eriti tähtsaks ja et nende rakendamine viiakse lõpule 2020. aastaks. Erilist tähelepanu pööratakse ühtse turu äärepoolsematele ja/või vähem hästi ühendatud osadele, nagu Maltale, Küprosele ja Kreekale. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu esimese sammuna põhivõrguettevõtjate hiljutist ühist strateegiat Pürenee poolsaare ühendamiseks elektrienergia siseturuga, sealhulgas konkreetseid võimsuse suurendamiseks ette nähtud projekte. Euroopa Ülemkogu kutsub üles strateegiat rakendama ning innustab põhivõrguettevõtjaid ja reguleerivaid asutusi lisama asjakohased projektid tulevastes kümneaastastes võrgu arengukavadesse;
- kui nende projektide rakendamisest ei piisa 10% eesmärgi täitmiseks, siis määratakse kindlaks uued projektid, mis lisatakse ühishuviprojektide loetelu eelseisva läbivaatamise käigus esmatahtsana kõnealusesse loetelusse ja rakendatakse kiiresti. Nende projektide jaoks tuleb teha kättesaadavaks ELi kaasrahastamine. Komisjoni kutsutakse üles esitama enne 2015. aasta märtsis toimuvat Euroopa Ülemkogu kohtumist teatis, milles kirjeldatakse parimat tegutsemis-suunda eespool nimetatud eesmärgi tulemuslikuks saavutamiseks.

Energiajulgeolek

5. Tuletades meelde oma 2014. aasta juuni järeldusi, kinnitas Euroopa Ülemkogu täiendavad meetmed, mille abil vähendada ELi energiasõltuvust ja suurendada tema energiajulgeolekut, seda nii elektrienergia kui ka gaasi puhul. Selle eesmärgi saavutamisele aitab samuti kaasa mõõdukama energianõudluse suunas liikumine energiatõhususe suurendamise kaudu. Euroopa Ülemkogu võttis teadmiseks eesistujariigi aruande energiajulgeoleku kohta⁵ Ülemkogu väljendas heameelt komisjoni aruande üle, milles käsitletakse viivitamatuid meetmeid, mille eesmärk on suurendada ELi suutlikkust tulla toime võimaliku suure tarnehäirega eeloleval talvel. Kõnealuses aruandes antakse täielik ülevaade Euroopa energiasüsteemi töökindlusest (nn valmisoleku analüüs). Sellega seoses väljendas Euroopa Ülemkogu heameelt kõikide liikmesriikide, oluliste energiaturu osaliste ning naaberriikide ja partnerite panuste üle. Euroopa

5 13788/14.

Ülemkogu märkis samuti, et ELi energijulgeolekut saab suurendada kohalike energiaallikate ning ohutu ja säästliku vähese CO₂-heitega tehnoloogia kasutamise teel.

Euroopa Ülemkogu leppis kokku järgmistes punktides:

- rakendatakse gaasisektori elutähtsad ühishuviprojektid, nagu põhja-lõuna gaasikoridor, lõunapoolne gaasikoridor ja uue gaasibörsi edendamine Lõuna-Euroopas, samuti olulised taristuprojektid, millega tugevdatakse Soome ja Balti riikide energijulgeolekut, et tagada energia tarnijate ja tarnekanalite mitmekesistamine ning turu toimimine;
- parandatakse eeskirju taasgaasistamise rajatiste ja gaasihoidlate paremaks kasutamiseks gaasisüsteemis, et hädaolukordadega paremini toime tulla;
- komisjoni kutsutakse üles suurendama oma toetust, et tagada elutähtsate ühishuviprojektide lõpuleviimiseks tehtavate jõupingutuste parem koordineerimine, ning töötama välja suunatud meetmeid (nagu tehnilised nõuanded või konkreetseid võrkudevahelisi ühendusi käsitlevate mitmepoolsete töökondade loomine asjaomaste liikmesriikidega), et lahendada kiiresti projektide rakendamise seotud probleeme;
- liikmesriikide haldusmenetlusi ühtlustatakse vastavalt komisjoni suunistele ning kujundatakse välja poliitika, et käsitleda elutähtsa energiataristu kaitsmist, muu hulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga seotud ohtude eest;
- selleks et tugevdada ELi läbirääkimispositsioone energiateemalistel läbirääkimistel, kasutatakse täiel määral otsust liikmesriikide ja kolmandate riikide valitsuste vahelisi energiakokkuleppeid käsitleva teabevahetuse mehhanismi loomise kohta, eriti standardsätete ja komisjoni poolt läbirääkimistel antava abi osas;
- liikmesriike ja asjaomaseid äriühinguid innustatakse andma komisjonile läbirääkimiste vältel asjakohast teavet ja küsima temalt tuge, muu hulgas seoses eelneva hinnangu andmisega selle kohta, kas asjaomased valitsustevahelised kokkulepped on vastavuses ELi õigusaktide ja energijulgeolekualaste prioriteetidega;
- tugevdatakse veelgi energiaühendust, mille eesmärk on laiendada ELi energiavaldkonna *acquis*'d laienemisprotsessis osalevatele riikidele ja ELi naabruses asuvatele riikidele, pidades silmas ELi tarnekindlusega seotud mureküsimusi;
- ELi ja liikmesriikide välispoliitika instrumente kasutatakse selleks, et edastada energijulgeoleku valdkonnas järjekindlaid sõnumeid, eelkõige strateegilistele partneritele ja suurtele energiatarnijatele.

Euroopa Ülemkogu pöördub energijulgeoleku teema juurde tagasi 2015. aastal, et hinnata tehtud edusamme.

Juhtimine

6. Euroopa Ülemkogu leppis kokku, et arendatakse välja ilma igasuguse ebavajaliku halduskoormuseta usaldusväärne ja läbipaistev juhtimissüsteem, mille eesmärk on tagada, et EL täidab oma energiapoliitika eesmärgid, kusjuures liikmesriikide jaoks nähakse ette vajalik paindlikkus ja austatakse täiel määral nende vabadust oma energiaallikate jaotuse kindlaksmääramisel. Nimetatud juhtimissüsteem:
 - 6.1 tugineb olemasolevatele elementidele, nagu riiklikud kliimaprogrammid ning riiklikud taastuvenergia ja energiatõhususe kavad. Erinevaid kavandamise ja aruandlusega seotud tegevusi ühtlustatakse ja need koondatakse;
 - 6.2 tugevdab tarbijate rolli ja õigusi, tagab investorite jaoks suurema läbipaistvuse ja prognoositavuse, muu hulgas taskukohase, ohutu, konkurentsivõimelise, kindla ja säästva energiasüsteemi seisukohalt keskse tähtsusega näitajate süstemaatilise seire kaudu;
 - 6.3 hõlbustab riiklike energiapoliitikate koordineerimist ja toetab liikmesriikidevahelist piirkondlikku koostööd.

Euroopa Ülemkogu tuletab meelde oma eesmärki luua energialiit, mis tagaks taskukohase, kindla ja säästva energia, nagu on sätestatud ülemkogu poolt vastu võetud strateegilises tegevuskavas, ning jälgib regulaarselt selle eesmärgi elluviimist.

II. MAJANDUSKÜSIMUSED

7. Majanduse ja tööhõive olukord on meie jaoks jätkuvalt kõige olulisem prioriteet. Hiljutised makromajanduslikud arengusuundumused on pettumust valmistavad: SKP kasv on olnud vähene ja töötus on endiselt püsunud väga kõrgel tasemel suuremas osas Euroopas ning inflatsioon on olnud erakordselt madal. Seetõttu on hädavajalik kiiresti rakendada meetmed, mille eesmärk on luua töökohti ning edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, samuti meetmed, mille eesmärk on Euroopa Liidu kodanike kaasamine ja kaitsmine, nagu on esitatud dokumendis „Liidu strateegiline tegevuskava muutuste aegadel”. Peamised eeldused investeeringuteks on struktuurireformid ja riigi rahanduse usaldusvärsus. Selleks kutsus Euroopa Ülemkogu komisjoni, nõukogu ja liikmesriike üles töötama nende suuniste alusel viivitamata välja konkreetsed poliitikameetmed.
8. Selleks et sillutada teed tugeva ja jätkusuutliku majanduse elavnemise suunas, on Euroopal vaja investeerida oma tulevikku. Praeguste investeeringute madal tase vähendab kasvupotentsiaali tulevikus. Euroopa Ülemkogu toetab ametisse asuva komisjoni kavatsust käivitada algatus mobiliseerida ajavahemikul 2015–2017 avaliku ja erasektori allikatest 300 miljardit eurot täiendavaid investeeringuid. Meil on vaja soodustada olemasolevate ja eraldatud ELi vahendite täielikku kasutamist. Euroopa Ülemkogu tervitas komisjoni ja Euroopa Investeeringuspanga juhitud rakkerühma

loomist, mille eesmärk on määrata kindlaks konkreetset investeerimist soodustavad meetmed, sealhulgas valmistada ette rida potentsiaalselt elujõulisi üleeuroopalise tähtsusega projekte, mis tuleks viia ellu lühikeses ja keskpikas perspektiivis. Ülemkogu palus komisjonil ja nõukogul tihedas koostöös eelkõige EIPga seda investeerimisalgatust viivitamata edasi arendada ning anda Euroopa Ülemkogule detsembris selle kohta aru.

9. Edusammud pangandusliidu loomise suunas on aidanud kaasa finantsturutingimuste märkimisväärsele paranemisele. Vastupidav, hea järelevalvega ja hästi reguleeritud Euroopa pangandussüsteem aitab toetada majanduse elavnemist. Sellega seoses tervitas Euroopa Ülemkogu ühtse järelevalvemehhanismi käivitamist 4. novembril 2014.

III. MUUD KÜSIMUSED

Ebola viirus

10. Euroopa Ülemkogu on sügavalt mures Ebola viiruse jätkuva leviku pärast Lääne-Aafrikas ning selle pärast, et aina rohkem inimesi sellesse nakatub ja selle tagajärjel sureb. Ülemkogu tunnustas mõjutatud riikide valitsuste ja valitsusväliste organisatsioonide tehtud tööd sellele enneolematule tervishoiualasele väljakutsele reageerimisel. Euroopa Ülemkogu väljendas ka suurt tunnustust tervishoiutöötajatele nende ennatsalgava pühendumise eest kriisiolukorras ning nende vaprust ja professionaalsust eest.
11. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid, olles ühendanud oma jõud ÜRO, piirkondlike organisatsioonide ja teiste peamiste partneritega, on olnud hädaolukorrale reageerimiseks tehtavate rahvusvaheliste jõupingutuste eestvedajaks, aidates suurendada suutlikkust sellistes olulistes valdkondades nagu ekspertide saatmine, Ebola viiruse testimiseks sobivad mobiilsed laborid, ravikeskused ning õhu- ja meretransport osana ELi laiaulatuslikust reageerimisest. Rahastamine Euroopa Liidult ja selle liikmesriikidelt on praeguseks küündinud üle 600 miljoni euro. Hiljutisel välisasjade nõukogu istungil ja ELi tervishoiuministrite kohtumisel määrati täpsemalt kindlaks ELi meetmed, ning Euroopa Ülemkogu kutsub tungivalt üles asjaomaseid järeldusi kiiresti rakendada.
12. Praeguse arengu ohjamiseks on vaja pidevat, koordineeritud ja jõulisemat reageerimist. Kohapeal tõhusamaks reageerimiseks on vaja täiendavat abi, eriti arstiabi ja meditsiiniseadmete osas, samuti on vaja tugevdada kontrolli riikide territooriumilt lahkumise punktides. Euroopa Ülemkogu tervitas liikmesriikide võetud kohustusi suurendada finantsabi, millega rahastamise kogusummaks kujuneb 1 miljard eurot. Ühtlasi võtsid liikmesriigid kohustuse suurendada meditsiini- ja tugitöötajate lähetamist piirkonda. Samuti leppisid liikmesriigid ja komisjon kokku tagada rahvusvahelistele tervishoiutöötajatele olemasolevate vahendite piires asjakohane ravi, mida nad vajavad, sealhulgas võimaldada neile meditsiinilist evakuaatsiooni.

Lisaks sellele on esmatähtis kasutada vabatahtlike tervishoiuekspertide lähetamiseks teabevõrgustikuna Euroopa hädaolukordadele reageerimise keskust.

13. Epideemia ulatus ei ohusta üksnes mõjutatud riikide majandust ja stabiilsust, vaid ka kogu piirkonda tervikuna. Euroopa Ülemkogu kutsub kõrget esindajat ja komisjoni üles töötama välja meetmete paketi, milles käsitletakse Lääne-Aafrikas leviva Ebola viiruse põhjustatud kriisi laiemat poliitilist, julgeolekualast ja majanduslikku mõju.
14. Kõige tõhusam viis mujal tõsise haiguspuhangu tekkimise ärahoidmiseks on aidata Lääne-Aafrikal kriisiga toime tulla. Võttes arvesse esimesi kinnitust leidnud Ebola viirusesse nakatumise juhte Euroopas, on samas väga oluline Euroopa Liidu valmisolek ning edasine töö Euroopa Liidu riikide ja nende kodanike kaitsmiseks, eelkõige ettevaatusabinõud nakatumise ohu vähendamiseks, sealhulgas koordineeritud ennetusmeetmed ELis, nagu teabe ja parimate tavade vahetamine, tervishoiutöötajate koolitamine ja vajaduse korral kontroll riikide territooriumile sisenemise punktides.
15. Selleks et veelgi tugevdada ELi suutlikkust reageerida Ebola viirusele, on EL nimetanud tulevase voliniku Christos Stylianidese ELi Ebola viiruse koordinaatoriks. Saades abi Euroopa hädaolukordadele reageerimise keskusest, töötab ta koos ELi institutsioonide, liikmesriikide, ÜRO ning muude rahvusvaheliste organisatsioonide ja sidusrühmadega.
16. Euroopa Ülemkogu kutsub komisjoni presidenti ja kõrget esindajat üles esitama ülemkogu järgmisel kohtumisel aruande Ebola viiruse põhjustatud kriisile reageerimiseks võetud meetmete kohta.

Ukraina

17. Tuletades meelde oma 30. augusti järeldusi, tervitas Euroopa Ülemkogu 5. septembri Minski protokollil ja 19. septembri Minski memorandumit kui sammu kriisile püsiva poliitilise lahenduse leidmise suunas, mis peab põhinema Ukraina sõltumatuse, suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse austamisel. Ülemkogu ootab osapooltelt täielikku pühendumist ja kõigi Minski dokumentide alusel võetud kohustuste kiiret täitmist, eelkõige relvarahu täielikku rakendamist, põhjaliku piirikontrolli kehtestamist ning Donetskis ja Luganski piirkonnas ennetähtaegsete valimiste korraldamist kooskõlas Ukraina õigusaktidega. Ülemkogu leiab, et nn presidendi- ja parlamendivalimiste korraldamine, mida nõuavad isehakanud ametivõimud, oleks vastuolus Minski protokollil teksti ja mõttega ning neid valimisi ei tunnustataks. Euroopa Ülemkogu kordab oma üleskutset tagada viivitamatu, ohutu ja piiranguteta juurdepääs MH17 allakukkumise kohale.
18. Euroopa Liit eeldab, et Venemaa Föderatsioon austab Ukraina riiklikku suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust ning aitab kaasa poliitilise stabiilsuse saavutamisele ja majanduse taastumisele Ukrainas. Euroopa Ülemkogu kordab, et ta ei tunnista Krimmi ebaseaduslikku annekteerimist. Venemaa Föderatsioon

peaks võtma endale vastutuse Minski kokkulepete täieliku rakendamise eest. Eelkõige peaksid Venemaa ametivõimud hoidma ära igasuguse sõjaväelaste, relvade või võitlejate liikumise oma territooriumilt Ukrainasse. Venemaa ametivõimud peaksid kasutama oma mõju selle tagamiseks, et separatistid täidavad heas usus Minskis võetud kohustusi. Venemaa Föderatsioon peaks samuti toetama OSCE kontrollialaseid jõupingutusi.

19. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid on jätkuvalt täielikult pühendunud Ukraina kriisile poliitilise lahenduse leidmise toetamisele, sealhulgas OSCE järelevalvesuutlikkuse tõhustamise, oma humanitaarabi suurendamise ning Ukrainale tema reformiprotsessis, eelkõige deentraliseerimise ja rahvusvähemustesse kuuluvate isikute õiguste kaitse valdkonnas, innustuse ja toetuse andmise kaudu. Euroopa Ülemkogu tervitas assotsieerimislepingu peatset esialgset kohaldama hakkamist. Ülemkogu rõhutas, kuivõrd tähtis on, et Venemaa Föderatsioon, Ukraina ja Euroopa Liit peavad rangelt kinni 12. septembri ministrite ühisavalduses antud lubadustest.
20. Oodates 26. oktoobril toimuvaid parlamendivalimisi, kordab Euroopa Ülemkogu taas oma soovi toetada Ukrainat poliitilise ja majandusreformi tegemisel muu hulgas energeetikasektoris, lähtudes assotsieerimislepingus kummagi poole võetud kohustustest.
21. Euroopa Ülemkogu tunnustas Ukraina energiakriisi lahendamisel tehtud edusamme. Ülemkogu jääb ootama Venemaa Föderatsiooni, Ukraina ja Euroopa Komisjoni vahel käimasolevate kolmepoolsete läbirääkimistega lõpule jõudmist.
22. Euroopa Ülemkogu tuletas meelde ELi varasemaid otsuseid piiravate meetmete kohta. Ülemkogu jätkab Ukraina olukorra jälgimist, et anda vajaduse korral uusi tegutsemisviise.

Moldova Vabariik

23. Euroopa Ülemkogu jääb ootama Moldova Vabariigis 30. novembril toimuvaid parlamendivalimisi kui järgmist suurt sammu Moldova liikumisel Euroopa suunas pärast hiljutist assotsieerimislepingu esialgset kohaldama hakkamist. Ülemkogu loodab, et eelseisvad parlamendivalimised on vabad ja ausad, ning soovib Moldova ametivõimudel teha tihedat koostööd rahvusvaheliste valimisvaatlejatega. Sellega seoses peaksid kõik poliitilised jõud viima läbi avatud ja ausad valimiskampaaniad.

Küpros

24. Euroopa Ülemkogu väljendas suurt muret pingete taastekkimise pärast Vahemere idaosas ja kutsus Türgit tungivalt üles ilmutama vaoshoitust ja austama Küprose suveräänsust oma territoriaalmere üle ning Küprose suveräänsed õigusi oma majandusvööndis. Euroopa Ülemkogu tuletas meelde Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide 21. septembri 2005. aasta deklaratsiooni, sealhulgas seda, et kõikide liikmesriikide tunnustamine on ühinemisprotsessi vajalik element. Valitsevas olukorras pidas Euroopa Ülemkogu tähtsamaks kui eales varem tagada positiivne õhkkond, et läbirääkimised Küprose küsimuse tervikliku lahenduse üle saaksid jätkuda.

Euroopa Liidu Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia

25. Euroopa Ülemkogu kinnitas Euroopa Liidu Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia ja kutsus kõiki asjakohaseid osalejaid üles seda viivitamata rakendama, nagu on välja toodud nõukogu 29. septembri 2014. aasta järeldustes.

Institutsioonilised küsimused

26. Euroopa Ülemkogu võttis vastu otsuse Euroopa Komisjoni ametisse nimetamise kohta.

EUROALA TIPPKOHTUMINE – 24. OKTOOBER 2014

Lähtudes Euroopa Ülemkogu kohtumisel majandusküsimustes peetud arutelust ja sellega seoses vastu võetud Euroopa Ülemkogu järeldustest (Euroopa Ülemkogu järelduste punktid 7–9) analüüsiti euroala tippkohtumisel täpsemalt majandus- ja tööhõive olukorda euroalal. Euroala tippkohtumisel lepiti kokku, et majandus- ja rahaliidu sujuva toimimise tagamiseks on oluline majanduspoliitikat paremini koordineerida.

Sellega seoses kutsuti euroala tippkohtumisel üles jätkama tihedas koostöös komisjoniga tegevust, et töötada välja konkreetsed mehhanismid majanduspoliitika tugevama koordineerimise, lähenemise ja solidaarsuse saavutamiseks. Euroala tippkohtumisel paluti komisjoni presidendil tihedas koostöös euroala tippkohtumise eesistuja, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpanga presidendiga valmistada ette järgmised sammud majanduse paremaks juhtimiseks euroalal.

EUROOPA ÜLEMKOGU – 18. DETSEMBER 2014

Järeldused

I. INVESTEERINGUTE SUURENDAMINE EUROOPAS

1. Investeeringute suurendamine ja turutõrke käsitlemine Euroopas on suur poliitiline väljakutse. Uus fookus investeeringutel, koos liikmesriikide pühendumusega intensiivistada struktuurireforme ja püüelda majanduskasvu soodustava eelarve konsolideerimise suunas, loob aluse majanduskasvuks ja töökohtade loomiseks Euroopas. Euroopa Ülemkogu:

- a) kutsub üles looma EIP grupis Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi eesmärgiga mobiliseerida ajavahemikus 2015–2017 uusi investeeringuid summas 315 miljardit eurot. Komisjon esitab 2015. aasta jaanuaris ettepaneku, milles liidu seadusandjatel palutakse jõuda kokkuleppele juuniks, nii et uued investeeringud saaks teha juba nii varakult kui 2015. aasta keskpaigas. EIP gruppi kutsutakse üles alustama tegevustega enda rahalisi vahendeid kasutades alates 2015. aasta jaanuarist. Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond on avatud liikmesriikide toetusele, kas otse või riiklike tugipankade kaudu. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks, et komisjon on märkinud pooldavat seisukohta sellise kapitalitoetuse suhtes stabiilsuse ja kasvu pakti alusel toimuva riigi rahanduse hindamise kontekstis, mis peab toimuma kooskõlas pakti praeguste eeskirjadega võimaldatud paindlikkusega;
- b) toetab komisjoni ja EIP kavatsust suurendada tehnilist nõustamist Euroopa tasandi projektidele ning luua investeerimisnõustamise keskus, mis hakkaks tegutsema alates 2015. aasta keskpaigast;
- c) rõhutab, et Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond on täienduseks ja lisaks käimasolevatele ELi programmidele ja EIP tavapärasele tegevusele. Selles kontekstis on vaja julgustada kõikide olemasolevate ja eraldatud ELi vahendite täielikku kasutamist. Komisjon teeb tihedat koostööd asjaomaste liikmesriikidega, et leida lahendusi mitmeaastase finantsraamistiku 2007–2013 kohaste kulukohustuste kasutamise maksimeerimiseks, ning tunnistab, et on soovitatav viia eelseisvatel aastatel läbi pikaajalisi projekte, kasutades praeguste eeskirjade paindlikkust;

- d) kutsub komisjoni ja liidu seadusandjaid üles kiirendama tööd oluliste meetmetega, et suurendada liidu atraktiivsust tootmis-, investeerimis- ja innovatsiooni sihtkohana ning parandada investeeringute regulatiivset keskkonda, sealhulgas liikuda paremini integreeritud kapitaliturgude suunas, taotledes samal ajal jõuliselt paremat õigusloomet, mille eesmärk on läbipaistev ja lihtne õiguslik reguleerimine minimaalse kuluga, kooskõlas nõukogu 4. detsembri 2014. aasta järeldustega;
 - e) kutsub üles kiirendama liidu õigusaktide vastuvõtmist, ülevõtmist ja rakendamist ühtse turu valdkonnas ja tegema suuremaid jõupingutusi takistuste kõrvaldamiseks ja siseturu väljakujundamiseks seoses toodete ja teenustega;
 - f) kutsub komisjoni üles esitama üldise energialiidu ettepaneku piisava ajavaruga enne Euroopa Ülemkogu 2015. aasta märtsi kohtumist;
 - g) kutsub liidu seadusandjaid üles andma uue hoo digitaalset ühtset turgu käsitlevate ettepanekute menetlemisele ning palub komisjonil esitada selles valdkonnas ambitsioonika teatise aegsasti enne Euroopa Ülemkogu kohtumist 2015. aasta juunis;
 - h) kutsub üles tugevdama veelgi mitmepoolset kaubandussüsteemi ja sõlmima peamiste partneritega kahepoolseid kaubanduslepinguid. EL ja USA peaksid tegema kõik jõupingutused, et viia läbirääkimised ambitsioonika, laiaulatusliku ja vastastikku kasuliku Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse üle lõpule 2015. aasta lõpuks.
2. Euroopa Ülemkogu teeb regulaarselt kokkuvõtte eespool nimetatud suuniste rakendamisest.
 3. Väga oluline on jätkata jõupingutusi maksustamise vältimise ja agressiivse maksuplaneerimisega võitlemisel, seda nii ülemaailmsel kui ka ELi tasandil. Rõhutades läbipaistvuse tähtsust, jääb Euroopa Ülemkogu ootama komisjoni ettepanekut ELis maksustamisküsimustes tehtud eelotsuste kohta automaatse teabe vahetamise kohta. Nõukogu arutab võimalusi kõigis neis küsimustes edusammude tegemiseks ning annab Euroopa Ülemkogule aru 2015. aasta juuniks.

4. Majanduspoliitika tihedam koordineerimine on väga tähtis, et tagada majandus- ja rahaliidu sujuv toimimine. Pärast riigipeade ja valitsusjuhtide mitteametlikul kohtumisel veebruaris sellel teemal toimuvat arutelu, mis põhineb analüütilisel taustadokumendil, esitab komisjoni president, kes teeb tihedat koostööd euroala tippkohtumise eesistuja, eurorühma esimehe ja Euroopa Keskpanga presidendiga, aruande hiljemalt Euroopa Ülemkogu 2015. aasta juuni kohtumiseks. Liikmesriigid kaasatakse tihedalt ettevalmistusprotsessi.

II. UKRAINA

5. Euroopa Ülemkogu õnnitleb Ukrainat uue valitsuse puhul ning tunnustab Ukraina otsustavust viia läbi poliitilisi ja majanduslikke reforme. Pärast detsembris tehtud komisjoni teist 500 miljoni euro suurust

makromajandusliku abi väljamakset on EL ja tema liikmesriigid valmis täiendavalt aitama kaasa Ukraina reformiprotsessile ja seda toetama, koos teiste abiandjatega ja kooskõlas IMFi tingimuslikkuse nõudega. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni valmisolekut suurendada humanitaarabi kannatavatele inimestele Ukrainas.

6. Olukord Ukraina idaosas on endiselt suur mureküsimus. Liidupoliitika, mis seisneb Krimmi ja Sevastopoli baseadusliku annekteerimise mittetunnistamises, muudeti täna veelgi rangemaks. EL jätkab samal kursil ning Euroopa Ülemkogu on valmis võtma vajaduse korral uusimeetmeid. Kõik pooled, sealhulgas Venemaa, peaksid aktiivselt osalema Minski kokkulepete täielikus rakendamises. Euroopa Ülemkogu kutsub ülestagamakäimas olevate uurimistehuvidestakistusteta juurdepääsu lennu MH17 õnnetuspaigale.



Rue de la Loi/Wetstraat 175
1048 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Tel. +32 (0)2 281 61 11
www.consilium.europa.eu



Väljaannete talitus

ISBN 978-92-824-4832-8
ISSN 2363-2879
doi:10.2860/624936